

2012. évi 2. szám

Tartalom

ÖNKORMÁNYZATI IRÁNYTÚ	2
Az új önkormányzati törvényhez kapcsolódó módszertani segédletek	2
Módszertani segédlet a közös önkormányzati hivatalok megalakításához.....	2
Változások a közösségellenes magatartásokkal kapcsolatos szabályozást érintő alapvető kérdésekkel kapcsolatban	24
JOGSZABÁLYFIGYELŐ	28
Hazai jogszabályváltozások	28
JOGÉRTELMEZÉS ÉS JOGALKALMAZÁS	40
Útmutató a helyi önkormányzati képviselők adatigényléseivel kapcsolatban	40
Az alapvető jogok biztosának jelentése	42
Az alapvető jogok biztosának jelentése az AJB-262/2012. számú ügyben.....	42
A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései.....	52
JELENTÉSEK, TÁJÉKOZTATÓK	64
Települési önkormányzatok helyi vízkár-elhárítási feladatai	64
Gabona és repce tarlók ápolása, parlagfű-mentesítése és a védekezés alapelvei	66
Összefoglaló a szálláshely-statisztikai jelentések 2011. évi önkormányzati ellenőrzéséről	69
Társminisztériumok tájékoztatói és közleményei	71
Újabb lépések a közigazgatási hatósági eljárások átfogó reformja terén	71
Reklámtáblák, reklámhordozók és egyéb reklámcélú berendezések közutak melletti elhelyezésének egységesen alkalmazandó ügyi érdekvényesítés szempontjai.....	75
A HELYI ÖNKORMÁNYZATOK PÁLYÁZATI LEHETŐSÉGEI	81
Hazai pályázati lehetőségek	81
Pályázati felhívás a Magyar Tájdíj elnyerésére és az Európa Tanács Táj Díjára történő felterjesztésre 2012.....	81
Közösségi kezdeményezések	86
Európai Területi Társulások (ETT)	86
Ukrán vegyes bizottság – Határ menti együttműködés új perspektívái Magyarország és Ukrajna között	88
Szerkesztőségi rovat	92
Európai Mobilitási Hét – Részvételi lehetőség.....	92

Módszertani segédlet a közös önkormányzati hivatalok megalakításához**I. rész****1. A közös önkormányzati hivatal rendeltetése**

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény (Mötv.) a hivatali feladatok tekintetében megőrizte a korábbi szabályozás pozitív elemeit, ugyanakkor több fontos változást is tartalmaz. Rendelkezései az Alaptörvényben megfogalmazottakhoz igazodnak. Az Alaptörvény 32. cikk (1) bekezdésének d) pontja rögzíti, hogy **a képviselő-testület törvény keretei között meghatározza szervezeti és működési rendjét**, 33. cikkének (3) bekezdése pedig kimondja, hogy **a testület sarkalatos törvényben meghatározottak szerint hivaltal hozhat létre**. E tekintetben nincs tehát újdonság, hiszen **a szervezetalakítás szabadsága** korábban is törvény keretei között illette meg a helyi önkormányzatot (erre az Alkotmánybíróság több határozatában is rámutatott), és garanciális jelentősége van annak, hogy sarkalatos törvényben kell rendelkezni a hivatal létrehozásának lehetőségéről (ezek szerepelnek az Mötv.-ben). **Az új törvény is csak keretszabályozást tartalmaz**, biztosítva ezzel azt, hogy a képviselő-testület a helyi sajátosságok figyelembe vételével alakíthassa ki hivatali szervezetét, határozhassa meg működését.

Itt kell utalni arra, hogy **a hivatali feladatok ellátása két módon lehetséges: önálló polgármesteri hivatal** (megyei önkormányzati hivatal, főpolgármesteri hivatal) működtetésével, illetve több önkormányzat által létrehozott **közös önkormányzati hivatal** útján (a törvényi rendelkezések zöme mindkét hivatali típusra igaz, az összeállítás ezeket is tartalmazza, de külön nevesíti a közös önkormányzati hivatalra vonatkozó sajátosságokat).

Lényeges változás, hogy azon községek, melyek lakosság száma nem éri el **a kétezer főt, közös önkormányzati hivaltal hoznak létre**, tehát nem tarthatnak fenn önálló polgármesteri hivaltal, így szervezetalakítási szabadságuk e tekintetben korlátozott. Az Mötv. rögzíti azt is, hogy a kétezer fő lakosság számot meghaladó település (a város is) szintén tartozhat közös hivaltalhoz. Hangsúlyozni kell azonban, hogy ez utóbbi körben főszabályként a településnek választási lehetősége van, hogy önálló hivaltal hoz létre, vagy közös hivaltal keretében más településsel együtt gondoskodik a hivatali teendők ellátásáról (a teljes választási szabadságot korlátozza a kijelölés, illetve az, hogy az Mötv.-ben meghatározott települések nem tagadhatják meg a közös hivaltal alakítását, e kérdésekre később kitérünk).

A hivatal önkormányzati szervezetrendszerben elfoglalt helyét az Mötv. 41.§ (2) bekezdése határozza meg, mely szerint a polgármesteri hivatal (a megyei önkormányzati hivatal, főpolgármesteri hivatal), **a közös önkormányzati hivatal a képviselő-testület szerve**. Ennek megfelelően a hivattal kapcsolatos döntések alapvetően a képviselő-testület hatáskörébe tartoznak. A fentebb jelzett **törvényi keretek között a testület dönt a hivatal létrehozásáról**, közös önkormányzati hivatal esetén megállapodásba kell foglalni a döntést (a megállapodás tartalmára külön kitérünk). **A közös önkormányzati hivatal szervezeti felépítését is az érintett képviselő-testületek határozzák meg a megállapodásban. A közös hivatal létszámának meghatározására külön rendelkezéseket tartalmaz az Mötv.** E szerint, ha községi önkormányzatok hozzák létre a közös hivaltal, annak létszámáról a hivatal

létrehozásáról szóló megállapodásban kell rendelkezni a törvényi követelményekre figyelemmel. A város által működtetett közös hivatal esetén is fő szabály a konszenzus, a közös döntés. Itt azonban létezik kiegészítő szabály, mely szerint megállapodás hiányában a városi önkormányzat képviselő-testülete határozza meg a létszámot.

A **hivatal** (mind az önálló, mind a közös hivatal) **elsődleges rendeltetése a döntés-előkészítés, illetve a döntések végrehajtásának szervezése**. Mindkét funkció kiterjed mind az önkormányzati, mind pedig az államigazgatási döntésekre, függetlenül attól, hogy azok a képviselő-testület, a polgármester, vagy a jegyző hatáskörébe tartoznak. A korábbi szabályozással összhangban **a hivatalnak továbbra sincs önálló döntési jogköre**, ugyanakkor szerepe az önkormányzati működés szempontjából meghatározó, az adott önkormányzat tervszerű működésének, a közszolgáltatások színvonalas biztosításának záloga a felkészült, magas szakmai szinten működő apparátus. A szabályozás **új elemeként** rögzíti a törvény, hogy **a hivatal közreműködik az önkormányzatok egymás közötti, valamint az állami szervekkel történő együttműködésének összehangolásában is**.

Önkormányzati ügyekben meghatározó, hogy **a döntés joga főszabályként a képviselő-testületet illeti** (az Mőtv. rendelkezései alapján a testület által átruházott hatáskörökben a törvényben meghatározott szervek, személyek is hozhatnak döntést), így a politikai mérlegelést a testületnek kell elvégezni, de **a döntés alapját jelentő szakmai alternatívák feltárása, a jogi környezet bemutatása az apparátus feladata**. A tartalmi előkészítés mellett a testületi, illetve bizottsági ülések technikai előkészítését is a hivatal végzi. Az elfogadott döntések végrehajtásának szervezésében is jelentős szerepe van a hivatalnak.

A **közös hivatal** sajátossága, hogy több települési önkormányzat döntéseit készíti elő, ezért **az egyes települések sajátosságainak figyelembe vétele elengedhetetlen** a színvonalas munkavégzéshez, hiszen eltérő adottságokat, lehetőségeket, prioritásokat kell folyamatosan szem előtt tartani. Ez mindenképpen más szemléletet, illetve némileg eltérő munkamódszereket kíván meg a közös hivatali apparátustól.

A **hivatal tevékenysége** – hasonlóan a korábbi szabályozáshoz – **kapcsolódik az államigazgatási döntések előkészítéséhez is**. A járási hivatalok létrehozásával számos államigazgatási ügy járási szintre kerül, de továbbra is marad államigazgatási hatáskör a jegyzőnél, a polgármesternél, illetve kivételesen a hivatal ügyintézőjénél. Az államigazgatási döntések szakmai előkészítése a hivatal másik jelentős tevékenységi köre, esetenként az ügyintézők (szervezeti egység vezetők) a hatáskör címzettjétől kiadmányozási jogkört is kapnak.

Közös hivatal esetén fontos, hogy minden településen **folyamatosan biztosított legyen az ügyintézés** kirendeltség létrehozásával, kihelyezett ügyfélfogadással, vagy más módon, erre a közös hivatal létrehozására vonatkozó megállapodásban feltétlenül ki kell térni.

A részletek kibontása nélkül, de utalni kell arra, hogy **a hivatal alaprendeltetésén túlmutatóan igen fontos szerepet játszik a képviselő-testület, bizottságok üléseinek előkészítésében**, az önkormányzati képviselők munkájához szükséges feltételek biztosításában, a lakossággal, a civil szervezetekkel való kapcsolattartásban. Esetenként feladatkörén kívül is segítséget nyújt az állampolgároknak mindennapi problémáik megoldásában (pl. űrlapok kitöltése, tájékoztatás, stb.).

2. A közös önkormányzati hivatal alakításának törvényi feltételei

a. Lakosságszám (választás éve, illetve először 2010. január 1.)

Az Mötv. 85. § (1) bekezdése szerint – egyéb feltételek mellett – **közös önkormányzati hivatalt hoznak létre azok a községi önkormányzatok, melyek lakosságszáma nem haladja meg a kétezer főt.** A kétezer fő lakosságszámot meghaladó település is tartozhat közös önkormányzati hivatalhoz. A közös önkormányzati hivatal létrehozása tehát minden kétezer fő lakosságszámot meg nem haladó település számára kötelező, arról azonban az önkormányzatok – a törvényi keretek között – önállóan döntenek, hogy mely településekkel kívánnak közös hivatalt létrehozni. **A kétezer fő lakosságszám feletti települések főszabályként önkéntes alapon részt vehetnek közös hivatalban.** (Megjegyzendő, hogy abban az esetben, ha közös önkormányzati hivatal létrehozását szomszédos település kezdeményezi, vagy a kormányhivatal kijelölésről dönt, a kétezer fő feletti településeknek is kötelező lehet a közös hivatal létrehozása. Ennek főbb szabályaira a későbbiekben kitérünk.)

Az Mötv. 146. § (3) bekezdése alapján a **lakosságszám meghatározásánál a helyi önkormányzati képviselők választásáról szóló törvényben meghatározott lakosságszámot és időpontot kell figyelembe venni.** A lakosságszámot a személyi adat- és lakcímnnyilvántartás adatai alapján a választás évének első napja (január 1.) szerinti lakosságszám szerint kell meghatározni. A közös önkormányzati hivatal létrehozására vonatkozó szabályok 2013. január 1-jén lépnek hatályba, így **első alkalommal a legutóbbi általános önkormányzati választás évének – 2010. január 1. – lakosságszámát kell figyelembe venni.**

b. Járáson belül, határosság

Az Mötv. 85. § (1) bekezdése alapján a közös önkormányzati hivatal létrehozásának egyik jelentős feltétele, hogy **valamennyi, a közös hivatalhoz tartozó önkormányzatnak egy járáson belül kell lennie.** A járáson belüli feltétel szükséges az egységes közigazgatási rendszer kialakításához, az önkormányzati és az államigazgatási szervek zavartalan együttműködéséhez. (Megjegyzendő, hogy a járáshatárra tekintettel néhány volt körjegyzőség – közös önkormányzati hivatalként – nem működhet tovább.)

Közös önkormányzati hivatalt **azon települések alakíthatnak, amelyeknek közigazgatási területét legfeljebb egy település közigazgatási területe választja el egymástól.** Ezen rendelkezésnek megfelelően – ha egyébként a további feltételek teljesülnek – alakulhatnak olyan közös önkormányzati hivatalok, amelyek földrajzilag „láncszerűen” fűződnek egymáshoz oly módon, hogy (ismétlődően) két település közé esik egy olyan település közigazgatási területe, amely nem tartozik a közös hivatalhoz. Célszerű figyelemmel lenni arra, hogy a hivatal, a közszolgáltatások a polgárok számára elérhetőek legyenek, továbbá arra is, hogy az **ügyfélfogadást** (kirendeltség, időszakos ügyfélszolgálat, stb.) **valamennyi, a hivatalhoz tartozó településen biztosítani kell.**

c. Székhely (község, város)

Az Mötv. 85. § (4) bekezdése szerint amennyiben a közös önkormányzati hivatalt **működtető települések egyike város, akkor a város a székhely település.** Ezt indokolja, hogy a városok már rendelkeznek azzal a hivatali struktúrával, amely biztosítja a feladatok ellátását, nincs feltétlenül szükség új hivatal kialakítására. A városok (többnyire) földrajzilag központi helyen fekszenek, így valamennyi település lakossága számára könnyen megközelíthetőek.

Amennyiben a közös önkormányzati hivatalt város működteti, úgy a hivatal létszámát az érintett települések képviselő-testületeinek megállapodásával határozzák meg. Megállapodás hiányában a hivatal létszámát a városi önkormányzat képviselő-testülete állapítja meg.

Abban az esetben, **ha a közös önkormányzati hivatalt községek hozzák létre, úgy a székhelytelepülést a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó önkormányzatok képviselő-testületei határozzák meg.** Ebben az esetben is célszerű figyelembe venni a település központi szerepét, megközelíthetőségét, rendelkezésre álló hivatali szervezetét.

A hivatal működési költségét mindkét esetben az állam – az adott évi központi költségvetésről szóló törvényben meghatározott mértékben, és a hivatal által ellátott feladataikkal arányban – finanszírozza, amelyet a székhelytelepülés, valamint a megye részére, e célra elkülönített számlájára folyósít. Amennyiben az állam által nyújtott feladatfinanszírozás nem fedezi a hivatal működési költségeit, a további felmerülő költségekhez az érintett önkormányzatoknak megállapodás alapján, ennek hiányában lakosságszám arányában kell hozzájárulniuk.

d. A közös önkormányzati hivatal alakításának kezdeményezése (szomszédos város, kétezer fő lakosságszám szám feletti község)

Az Möt. 85. § (7) bekezdése szerint **a város, illetve a kétezer fő lakosságszámot meghaladó települési önkormányzat képviselő-testülete nem tagadhatja meg a közös önkormányzati hivatal létrehozására irányuló megállapodás megkötését, ha azt vele határos település kezdeményezi. A megyei jogú, valamint a járásszékhely város a fenti szabályok szerint nem tagadhatja meg közös önkormányzati hivatal létrehozását,** mivel rá mind a két feltétel igaz, egyrészt városi önkormányzat, másrészt kétezer főt meghaladó lakosságszámmal rendelkezik. Ez a kötelezettség azonban nemcsak a megyei jogú városra, illetve járásszékhely városra vonatkozik. A városi önkormányzat nevesítésére arra tekintettel került sor, mivel van olyan város is, melynek lakosságszáma nem haladja meg a kétezer főt.

Az általános törvényi feltételeknek ebben az esetben is teljesülnie kell (pl. járáson belüliség, lakosságszám). Ennek megfelelően abban az esetben, ha a szomszédos település a közös hivatal létrehozását kéri és a két település összlakosságszáma nem éri el a kétezer főt, úgy kell keresni még legalább egy települést, amely a közös önkormányzati hivatal létrehozásában részt vesz.

e. A közös önkormányzati hivatallal szemben támasztott követelmények (összlakosságszám, településszám.)

Az Möt. 85. § (2) bekezdése alapján a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó **települések összlakosságszámának legalább kétezer főnek kell lennie, vagy a közös hivatalhoz tartozó települések száma legalább hét kell, hogy legyen.** Szükséges hangsúlyozni, hogy e **két feltétel vagylagos.** Ennek megfelelően, ha a megállapodó települések lakosságszáma nem éri el a kétezer főt, úgy legalább hét település önkormányzata kétezer fő alatt is alakíthat közös önkormányzati hivatalt.

A hivatali struktúra átalakításával, a feltételek szigorításával elérhető az elaprózódottság megszüntetése. A lakosságszám előírása a méretgazdaságosságot szolgálja, a települések számának meghatározásával a működőképesség fenntartása a cél (túl sok település esetén már nem biztosítható hatékonyan a működőképesség). Ennek eredményeként biztosítható annak a célkitűzésnek a megvalósítása, hogy a hivatali működés minél szakszerűbben segítse elő az

önkormányzati döntések előkészítését, meghozatalát, végrehajtását, a helyi közösségek önkormányzáshoz való jogának érvényesülését.

f. Kivétel (nemzetiségi összetétel), miniszteri felmentés

Az **Mötv. 85. § (10)** bekezdése az önkormányzati közös hivatallal szemben támasztott követelményeket enyhíti abban az esetben, **ha a csatlakozó településeken a népszámlálás során a nemzetiségek regisztrált aránya településenként és nemzetiségenként eléri a húsz százalékot, valamint a települések összlakosságszáma meghaladja az 1500 főt, vagy a közös hivatalhoz tartozó önkormányzatok száma legalább öt.** Az e feltételeknek megfelelő közös önkormányzati hivatal létrehozásához a **fentieken túl szükséges valamennyi érintett képviselő-testület azonos tartalmú és minősített többséggel elfogadott döntése.**

A nemzetiségek arányát a népszámlálási adatok alapján kell megállapítani. Az enyhébb **feltételek alkalmazását a törvény az önkormányzatokért felelős miniszter jóváhagyásához köti.** A miniszter döntése során figyelembe veszi az érintett települések történelmi, gazdasági, kulturális hagyományait is.

Hangsúlyozni szükséges, hogy a fenti szabályok csak a közös önkormányzati hivatallal szemben támasztott követelményeken enyhítenek, és nem adnak arra lehetőséget, hogy az 1500 főt elérő település nemzetiségi összetételére tekintettel önálló hivatalt tartson fenn.

A jogalkotó enyhébb feltételek előírásával tekintettel volt arra, hogy az egyes nemzetiségek egy szoros közösséget alkotnak, ezért ezt a lehetőséget azon településeknek kívánja biztosítani, ahol a nemzetiségek aránya ezt indokolja. A történelmi, gazdasági, földrajzi adottságok önmagukban nem elegendőek az enyhébb feltételek (kisebb lakosságszám, kevesebb település) alkalmazásához.

g. Társult képviselő-testülettel való összefüggés

Az **Mötv. 56. § (1)** bekezdése szerint a települési **képviselő-testület más települési képviselő-testülettel társult képviselő-testületet alakíthat.** A (2) bekezdés alapján a társult képviselő-testület alakítása esetén a képviselő-testületek **részben vagy egészben egyesítik a költségvetésüket, közös önkormányzati hivatalt tartanak fenn és intézményeiket közösen működtetik.** Az **Mötv. e rendelkezése a közös önkormányzati hivatal jogintézményére utal,** melynek létrehozására és fenntartására részletes szabályokat állapít meg. **Amennyiben a társult képviselő-testület hivatala nem felel meg az Mötv. közös önkormányzati hivatalra vonatkozó szabályainak (járáson belülség, területüket legfeljebb egy település közigazgatási területe választja el egymástól, összlakosságszámuk legalább kétezer fő, vagy a részt vevő települések száma legalább hét), úgy az ott előírtaknak megfelelően átalakítva kell a közös önkormányzati hivatalt létrehozni 2013. január 1-jével, illetve az azt követő hatvan napon belül.**

Amennyiben az Mötv. közös önkormányzati hivatalra vonatkozó feltételeinek megfelelő közös önkormányzati hivatal nem tudnak alakítani, úgy ebben a formában a társult képviselő-testület sem működhet tovább.

A társult képviselő-testület létrehozásának és fenntartásának feltétele a közös önkormányzati hivatal létrehozása, azonban nem szükségszerű, hogy a közös önkormányzati hivatal fenntartásában csak a társult képviselő-testületek vegyenek részt, lehetőség van más önkormányzat bevonására is.

Amennyiben a társult képviselő-testületek közös önkormányzati hivatalának létrehozásánál kijelölés válik szükségessé, a kormányhivatalnak figyelemmel kell lenni arra, hogy a társult képviselő-testület tagjait ne rendelje más közös önkormányzati hivatalhoz.

3. A közös önkormányzati hivatal alakítása, átalakítása, megszüntetése

a. A közös önkormányzati hivatal önkéntes létrehozása

Az Mőtv. 85. §-a rendelkezik **a közös önkormányzati hivatal létrehozásának alapvető (keret)szabályairól**. A jelenleg önkéntes alapon szerveződő körjegyzőségi modellel alapvető hasonlóságot mutat az Mőtv. azon szabályozási elve, hogy elsődlegesen **itt is az önkéntesség kap nagyobb hangsúlyt**. Lényegi különbség azonban, hogy **e lehetőség korlátozott**. Az Mőtv-ben meghatározott feltételek megvalósulása esetén a közös hivatal létrehozása, a közös hivatalban való részvétel **nem diszkrecionális jogköre az adott – törvényi feltételeknek egyébként megfelelő – önkormányzat képviselő-testületének**.

A jelenlegi – körjegyzőségre vonatkozó – szabályok szerint még az ezernél kevesebb lakosú község képviselő-testülete is létrehozhat önálló hivatalt, ha a képesítési követelményeknek megfelelő jegyzőt nevez ki. E viszonylag enyhébb, megengedő szabályozást az Mőtv. – költségtakarékossági, méretgazdaságossági és célszerűségi szempontok alapján – **egy szigorúbb, kötöttebb, a közös önkormányzati hivatalok kötelező létrehozásának feltételrendszerével váltja fel a jövő évtől**.

Kiemelt figyelmet kell fordítani **az első alkalommal kialakításra kerülő közös önkormányzati hivatali intézményrendszerre** vonatkozó eltérő szabályozásra. A közös hivatalokat az általánostól eltérő módon első alkalommal **2013. január 1-jétől számított 60 napon belül kell megalakítani**. E szabályozás az Mőtv. átmeneti rendelkezései között (146. § (2) bekezdés) található. Egyébiránt – e speciális határidőtől eltekintve – a közös hivatalok létrehozására, feltételrendszerére egységes szabályok vonatkoznak.

A 2013.január 1-jén hatályba lépő szabályozás szerint a települési önkormányzatoknak – amennyiben a közös hivatal létrehozására kötelezettek – meg kell hozniuk az ehhez szükséges intézkedéseket. A megállapodások megkötésének előkészítéséhez, a tartalmi elemek, a közös hivatali együttműködés lényegének meghatározásához, a munkamegosztás megszervezéséhez a szükséges előkészítő munkákat már jóval korábban el lehet kezdeni. **Megfelelő előkészítés és kompromisszumkészség mellett a közös hivatal megalakítása akár már 2013. január 1-én megtörténhet**, hiszen az alapvető jogszabályi feltételek rendelkezésre állnak. Szükséges a figyelmet felhívni arra, hogy **a közös hivatalok megalakítására vonatkozó megállapodásokat 2012-ben is meg lehet kötni**, az ehhez szükséges képviselő-testületi döntéseket meg lehet hozni, csak arra kell ügyelni, hogy azok 2013. január 1-jén lépjenek hatályba. (A megállapodás legfontosabb tartalmi elemeit az 1. számú melléklet tartalmazza.) Álláspontunk szerint a hivatali feladatok zökkenőmentes ellátása érdekében célszerű a megállapodásokat még ez évben megkötni, és a szükséges szervezési teendőket is elvégezni. Természetesen a törvényi rendelkezéseknek megfelelően 2013. január 1-jét követően a képviselőtestületeknek még van 60 napjuk a közös hivatalok megalakítására. (Az átmeneti időszak hivatali teendőinek ellátására külön szabályozás készül.) Kiemelendő azonban, hogy a 2013. év elején megalakított közös hivatalok, az azokban részt vevő települések vonatkozásában **a struktúra felülvizsgálatára, módosítására csak a következő általános önkormányzati választásokat követően kerülhet sor (2014. évben)**.

Az előzőekben jelzett speciális (egyszeri) határidőtől eltekintve, alapvető szabály, hogy **közös hivatalt alakítani, megszüntetni, ahhoz csatlakozni, abból kiválni önkormányzati ciklusonként csak egyszer, az általános helyhatósági választásokat követő 60 napon belül lehet.** E szabályok szerint, tehát egy választási ciklusban a közös hivatal, a hozzá tartozó településekkel **állandó egységet alkot.** A szigorúbb szabályozás a stabil, minőségi, folyamatos és kiszámítható ügyintézés, a hivatali munka zökkenőmentes biztosítását célozza.

A közös hivatali struktúra – önkormányzati ciklusonkénti – felülvizsgálatának, módosításának egyrészt a gyakorlati tapasztalatok, másrészt a törvényi feltételeknek való megfelelésben bekövetkezett változás lehetnek az indokai. Amennyiben a közös hivatalban részt vevő települések a későbbiekben **már nem kívánnak együttműködni,** vagy adott esetben más településekkel jobban, hatékonyabban tudják ellátni a feladatokat, akkor az önkormányzati választást követően **módosíthatják a közös hivatali struktúrát.**

Előállhat továbbá, hogy valamely település, amely korábban közös hivatal létrehozására volt kötelezett, **a lakosságszám növekedés** miatt már önálló hivatalt is fenntarthat. A **lakosságszám csökkenés** ugyanakkor okozhatja azt is, hogy a korábban önálló polgármesteri hivatalt fenntartó település a jövőben közös hivatal létrehozására kötelezetté válik.

b. A közös önkormányzati hivatal létrehozása kijelöléssel

A **közös hivatal** határidőben történő önkéntes **megalakításának hiánya** esetén a törvény **kijelölési szabályok alkalmazását teszi kötelezővé.**

Az Mőtv. 85. § (3) bekezdése rögzíti, hogy ha az érintett képviselő-testületek a megállapodást hatvan napon belül nem kötik meg, vagy valamely település a közös hivatalhoz nem tud csatlakozni, **a kormányhivatal vezetője dönt a hivatali feladatok ellátásának módjáról, illetve a megállapodás pótlásáról.**

Az érintettnek vagy érintetteknek a fenti határidőn belül meg kell állapodniuk, különben sor kerül a törvénytől eltiltás helyreállítására, vagyis a kijelölési eljárás megindítására, lefolytatására. Amennyiben határidőben nem kerül sor a közös önkormányzati hivatal létrehozására, vagy ahhoz valamely település nem tud csatlakozni, akkor a kormányhivatal vezetője a határidő lejártát követő hónap első napjával kijelöli a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó településeket. E jogintézményhez kiemelt közérdek fűződik, tekintettel arra, hogy a hivatali munka folyamatosságát, zökkenőmentességét biztosítani kell.

Itt szükséges nyomatékosan hangsúlyozni, hogy **a kijelölés során az illetékes kormányhivatal vezetőjét is kötik az alapvető szabályok,** vagyis csak járason belül történhet a kijelölés, az érintett települések közigazgatási területét legfeljebb egy település közigazgatási területe választhatja el egymástól, továbbá a lakosságszámra, a településszámra vonatkozó kritériumoknak is meg kell felelni. Lényeges megjegyezni, hogy a törvényi feltételek fennállása esetén **a kormányhivatal vezetője dönthet akként is, hogy az érintett „magára maradt” települést egy önálló hivatallal rendelkező másik településhez jelöli ki, ezzel létrehozva egy új közös önkormányzati hivatalt.**

Az Mőtv. rendelkezik a „kényszerkijelölési” szabályokhoz kapcsolódó jogorvoslati lehetőségekről is. A jogorvoslathoz való jog biztosítása az Alaptörvényből levezethető alapjog, ezért szükséges ennek részletesebb kifejtése. Az Mőtv. ennek megfelelően rögzíti, hogy **a kijelölésről szóló döntés ellen az érintett önkormányzat képviselő-testülete – jogszabálysértésre hivatkozással – a törvényszékhez fordulhat.**

A bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 21. § (1) bekezdése szerint a törvényszék – a törvényben meghatározott ügyekben – első fokon jár el, és másodfokon elbírálja a járásbíróságok, valamint a közigazgatási és munkaügyi bíróságok határozatai ellen bejelentett fellebbezéseket. E rendelkezésnek tesz eleget **az Mötv. 85. § (3) bekezdése, amikor a közös önkormányzati hivatal kijelölésére vonatkozó eljárásban nevesíti a törvényszéket.** (Semmiképpen nem összetévesztendő a Bszi. IV. Fejezetében meghatározott – a Kúria önkormányzati tanácsának – az önkormányzati rendeletek felülvizsgálatára és a helyi önkormányzat törvényen alapuló jogalkotási kötelezettsége elmulasztásának felülvizsgálatára irányuló eljárással.)

4. A közös önkormányzati hivatal felépítése, működése

a. Létszám meghatározása

A hivatalok jó működéséhez nélkülözhetetlenek a megfelelő **szakértelemmel rendelkező** ügyintézők, ahol a szakértelem kihasználásához folyamatosan elegendő mennyiségű feladat áll rendelkezésre, így biztosított a **tagolt, minimális szakosodást** lehetővé tevő apparátus. A közös hivatal alakítására vonatkozó feltételek (különösen a lakosságszám) már megfelelő alapot jelentenek ahhoz, hogy optimális méretű hivatalok működjenek.

A hivatal létszámát a **képviselő-testület** határozza meg. Közös önkormányzati hivatalok esetén a létrehozó önkormányzatok képviselő-testületei – városi székhelyű közös önkormányzati hivatalok esetén az érintettek megállapodásának hiányában a városi képviselő-testület – szabadon döntenek a hivatal létszámáról. Szükséges azonban felhívni a figyelmet, hogy az Mötv. 84.§ (4) bekezdése értelmében a hivatal működési költségét az éves költségvetési törvényben meghatározott mértékben, a hivatal által ellátott feladatokkal arányban finanszírozza az állam. Tekintettel arra, hogy a működési költségek jelentős részét a tapasztalatok szerint a személyi kiadások teszik ki, szükséges a felállítandó közös önkormányzati hivatal létszámgényének mind alaposabb megtervezése.

A módszertani segédanyag megírásának pillanatában teljeskörűen még nem ismertek az egyes önkormányzatok által 2013. január 1-jétől ellátandó feladatok, a közös hivatalok tényleges működési területe, illetve a jegyző és a polgármester államigazgatási feladatai, hiszen a fentieket jelentősen befolyásoló jogszabályok egy része még nem született meg. Erre tekintettel jelenleg nem lehet pontosan meghatározni a hivatalok tényleges létszámszükségletét, de az alábbiak szerint fontos kiemelni néhány tényezőt, melyek figyelembe vételét feltétlenül indokoltnak tartjuk.

A létszám tervezésénél kiemelt szempont az, hogy a közös önkormányzati hivatalok **több település képviselő-testületét, bizottságait, polgármestereit** szolgálják ki. Indokolt abból a szempontból is a megkülönböztetés, hogy községi vagy városi székhelyű lesz- e a felállítandó közös önkormányzati hivatal.

A létszám meghatározását elsődlegesen befolyásoló tényezők az ellátandó feladatok nagyságrendje, a kiszolgált települések összlakosságszáma, és a közös hivatal létrehozásában közreműködő települések száma.

Mindezek mellett számtalan további – a települések elhelyezkedésétől, térségi funkciójától, az ellátott igazgatási-szolgáltatási feladatoktól, stb. – tényező befolyásolja az adott hivatal

feladatellátásához szükséges létszám meghatározását. A létszám meghatározásánál az alábbi egyéb **tényezőket indokolt figyelembe venni.**

Demográfiai összetétel: Valamennyi település esetében befolyásolja az igazgatási struktúrát a lakosság korösszetétel szerinti megoszlása; azaz hogy a helyi közösség mennyiben képes az öngondoskodásra, illetve mennyiben szorul rá az önkormányzat aktívabb beavatkozó tevékenységére.

Halmozottan hátrányos helyzet: A hátrányos vagy halmozottan hátrányos helyzetben lévő térségekben felállítandó közös önkormányzati hivatalok nagyobb szerepet játszanak a válságmenedzselésben, az akut szociális problémák kezelésében. (Megjegyzendő, hogy a korrekciós tényező mértékét befolyásolja a közös hivatalhoz tartozó települések hátrányos vagy halmozottan hátrányos besorolása.)

Az általános települési funkciótól eltérő adottságok: Egyes települések a környezetüktől lényegesen elütő természetes vagy mesterségesen létrehozott sajátosságokkal rendelkeznek, pl. üdülőtérületi, idegenforgalmi jelleg, új, az addigiaktól eltérő településjelleg alakító fejlesztés megvalósítása, melyek alapvetően az általánostól eltérő, új igazgatási igényeket támasztanak. Másfelől a magyar településszerkezet sajátosságaiból fakadóan jelentős eltérések mutatkoznak az egyes települések – főként községek – közigazgatási területének, így a külterületi lakott helyek számának tekintetében. E tényezők a hivatalok esetében többlet feladatot jelentenek.

A település nemzetiségi jellege: A településeken működő nemzetiségi önkormányzatok száma befolyásolja a közös önkormányzati hivatal létszámát, hiszen a nemzetiségek jogairól szóló törvény értelmében a helyi önkormányzat biztosítja a településen működő helyi nemzetiségi önkormányzat részére a működés személyi és tárgyi feltételeit, továbbá gondoskodik a működéssel kapcsolatos végrehajtási feladatok ellátásáról.

A várható jogszabályi változások a jegyzőhöz telepített államigazgatási feladatok jelentős csökkenését mutatják, de a csökkenés konkrét mértéke eltérő lehet, ezért az ügyiratforgalom adatainak elemzése nélkülözhetetlen a közös hivatal létszámszükségletének meghatározásához.

b. Felépítés, tagolás

Kiindulva az Möt. 84. § (1) bekezdéséből, a közös önkormányzati hivatal feladata – a polgármesteri hivatalhoz (önálló hivatal) hasonlóan – az önkormányzat működésével, a polgármester, jegyző hatáskörébe tartozó ügyek döntésre való előkészítésével, végrehajtásával kapcsolatos teendők ellátása, valamint segíteni az önkormányzatok egymás közötti és az állami szervekkel történő együttműködés összehangolását.

A közös önkormányzati hivatal megalakításáról, személyi-, tárgyi feltételeiről, az ellátandó feladatokról, a hivatal szervezeti felépítéséről az érintett képviselő-testületek **megállapodást** kötnek.

Az Möt. 67. §-a értelmében a polgármester a képviselő-testület döntései szerint és saját hatáskörében irányítja a polgármesteri hivatalt, közös önkormányzati hivatalt. Tekintettel arra, hogy a közös önkormányzati hivatalhoz több település tartozik, a megállapodásban rögzíteni szükséges, hogy a polgármesterek milyen módon látják el az irányítási feladatokat.

A megállapodásban rögzíteni szükséges a **jegyző** feladatait is. A közös önkormányzati hivatalt a jegyző vezeti, munkáját legalább egy aljegyző segíti. Mind a jegyző, mind az aljegyző kinevezése vezetői megbízásnak minősül. A jegyzőt a közös önkormányzati hivatalt alkotó önkormányzatok **polgármesterei lakosságszám-arányos többségi döntéssel** nevezik ki. A jegyző feletti egyéb munkáltatói jogokat – eltérő megállapodás hiányában – a székhelytelepülés polgármestere gyakorolja. Az aljegyző a jegyző helyettesítésén túl a közös önkormányzati hivatal szervezeti egységeinek illetve kirendeltségének vezetésével is megbízható, erre a megállapodásban is indokolt kitérni.

A hivatali **szervezet kialakításának autonómiáját** természetesen az új szabályozás sem kívánja befolyásolni, a belső szervezeti felépítést, hasonlóan a jelenlegi rendszerhez a helyhatóságok képviselő-testületei határozzák meg. A képviselő- testület e szervezetalakítási szabadsága kiterjed a belső szervezeti egységek elnevezésére is. A vezetői szintek kialakításánál figyelemmel kell lenni a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvényben rögzítettekre.

A közös önkormányzati hivatal szervezeti felépítését a képviselő-testületek a megállapodásban rögzítik. A megállapodásban foglaltakat építik be a saját szervezeti és működési szabályzatukba.

A hivatal belső szervezeti egységeinek meghatározásánál elsődleges cél, hogy a hivatal a feladatait zavartalanul és zökkenőmentesen láthassa el a közös önkormányzati hivatalhoz tartozó valamennyi településen a jogszabályi követelményeknek megfelelően. Generálisan alkalmazható séma nem jelölhető meg, de az alábbiakban jelezzük azon nagyobb feladatcsoportokat, melyek meghatározzák a hivatal tagolását.

Önkormányzati működéshez kapcsolódó általános feladatok:

- a testületi ülések előkészítése, tartalmi és adminisztratív feladatok,
- a bizottságok működésével kapcsolatos hivatali feladatok,
- egyéb általános működési feladatok (pl. közérdekű adatok, a személyzeti-, szabadság,- bélyegző- és egyéb nyilvántartások vezetése)

Hatósági feladatok:

- önkormányzati hatósági feladatok,
- polgármester hatáskörébe tartozó államigazgatási ügyek (pl.: honvédelem, katasztrófavédelem)
- jegyző államigazgatási feladatai (pl.: szociális ügyek)

Gazdasági, pénzügyi feladatok:

- költségvetés, zárszámadás készítése,
- pénzügyi beszámolók készítése,
- nyilvántartások vezetése,
- gazdálkodással kapcsolatos napi ügyek intézése

Az Möt. 85. § (8) bekezdése szerint a közös önkormányzati hivatal létrehozásáról szóló megállapodásban meghatározottak szerint minden érintett településen biztosítani kell az igazgatási munka folyamatos vagy időszakos ellátásához szükséges személyi és tárgyi feltételeket. A közös önkormányzati hivatal fenntartó önkormányzatok képviselő-testületei

megállapodhatnak abban, hogy a nem hivatali székhely településeken az ügyfélfogadás a közös önkormányzati hivatal által létrehozott, állandó vagy ideiglenes jelleggel működő kirendeltség vagy ügyfélszolgálati megbízott személyén keresztül, informatikai hálózat alkalmazásával történjen.

A közös önkormányzati hivatal jegyzője, aljegyzője vagy megbízottja az érintett képviselő-testületek megállapodása alapján köteles biztosítani az egyes településeken történő ügyfélfogadást. Az adott település lakosságszáma és az elintézendő ügyek száma határozza meg, hogy állandó vagy ideiglenes jelleggel működő kirendeltség létrehozása indokolt-e. Utalni kell arra, hogy a közös önkormányzati hivatalok alkalmasak arra, hogy a méretgazdaságosság követelményeit szem előtt tartva szakszerű hivatali ellátást biztosítsanak a közös hivatalokhoz tartozó valamennyi települési önkormányzat számára. Ez csak akkor garantálható, ha a hivatal egységesen, szakmailag tagoltan működik és a hivatal munkatársait nem „osztják” szét lakosságárányosan a közös hivatalt fenntartó települési önkormányzatok között.

Állandó kirendeltséget csak ott célszerű létesíteni, ahol azt az ügyek száma, a napi beavatkozást igénylő tevékenységek nagyságrendje indokolja. A folyamatos ügyintézés feltételeit természetesen biztosítani kell, de ez nem feltétlenül igényel állandó ügyintézői jelenlétet.

A közös önkormányzati hivatal speciális feladatként elláthatja az érintett önkormányzatok társulásainak korábbi munkaszervezeti feladatait, ha erről rendelkeznek a megállapodásban. (Megállapodás hiányában a társulás székhelyének polgármesteri hivatala látja el ezt a feladatot. Ez befolyással lehet a hivatal létszámára. E feladatellátás tényét, valamint annak feltételeit a társulási megállapodásban is rögzíteni szükséges.)

A közös önkormányzati hivatalok megalakulásának elősegítése érdekében a 2. számú mellékletben összefoglaltuk a legfontosabb szabályzatokat, amelyek a hivatal működéséhez feltétlenül szükségesek.

II. rész

1. A közös önkormányzati hivatalok megalakításának előkészítése

A közös önkormányzati hivatalok létrehozása csak alapos előkészítő munkával, a közigazgatás átalakítását szolgáló **egyéb kormányzati intézkedésekkel** (pl.: járások kialakítása, járási hivatalok létrehozása, stb.), valamint más települések önkormányzatainak a polgármesteri hivatal, vagy közös önkormányzati hivatal létrehozására irányuló szándékával, továbbá a meglévő társulási együttműködési kapcsolatok korrekciójával, és a mindezek hatásaként beálló új szervezeti, költségvetési, vagyoni, munkajogi helyzet rendezésével **összhangban** történhet.

Előbbiekre tekintettel a hivatal létrehozását a **képviselő-testületek** – a bizottságaik, a tisztségviselők, a polgármesteri hivatalok köztisztviselői közreműködésével és szoros együttműködésével – **kellően alapos tervező, szakmai, jogi, pénzügyi előkészítő munkájával szükséges végrehajtani.**

Itt is hangsúlyozzuk, annak ellenére, hogy az Mötv. a polgármesteri hivatalok, közös önkormányzati hivatalok című fejezetének 2013. január 1-i hatálybalépését követően hatvan napot biztosít a hivatalok létrehozására, ez az időtartam azonban csak akkor elegendő egy

ilyen nagy horderejű intézkedés szakszerű, törvényes végrehajtásához, ha azt már ezen intervallumot megelőzően kellően előkészítették.

Álláspontunk szerint a járási hivatalok létrehozásának tervezett folyamata, valamint a közös hivatalok megalakításának alább felsorolt jelentős számú előkészítő intézkedése szükségessé teszik, hogy a települési önkormányzatok már 2012. második félévében több olyan lépést tegyenek, melyek a közös hivatal jelzett hatvan napon belüli létrehozásának előkészítésével szorosan összefüggnek, vagy optimális esetben lehetővé teszik a 2013. január 1-jei felállását. **A teendőket ezért már most célszerű megkezdeni**, hogy kellő előkészítéssel a közös hivatalok elhúzódó átmenet nélkül megkezdhesék működésüket.

Az alábbiakban ennek folyamatát, lehetséges intézkedési fázisait, főbb konkrét feladatait mutatjuk be a teljesség igénye nélkül. Természetesen minden egyes hivatal létrehozása igényli a jogszabályok és az egyedi kormányzati döntéseken túl a helyi körülmények, lakossági igények, feltételek alapos számbavételét, és kellő mérlegelés után a konkrét helyi döntések meghozatalát.

2. Az előkészítés fázisa

- a. A döntéshozóknak és a végrehajtásban résztvevőknek egyaránt kellő mélységgel szükséges **megismerni a közös önkormányzati hivatalok létrehozásával összefüggő jogszabályi hátteret, kormányzati intézkedéseket**. Így különösen: az Mőtv. ezzel kapcsolatos rendelkezéseit, a járások kialakításáról, valamint ehhez illeszkedő egyes további törvényekben, a Munka Törvénykönyvében, a kormánytisztviselőkre, köztisztviselőkre vonatkozó jogszabályokban, stb. írt rendelkezéseket.
- b. A felelős későbbi döntések előkészítéseként nem mellőzhető a polgármesteri hivatalban, a körjegyzőségi hivatalban dolgozó **köztisztviselőkkel kapcsolatos munkajogi kérdések előzetes tisztázása, a nyilvántartások rendezése**. A munkajogi helyzet egyértelművé tétele érdekében pontosítani szükséges a feladatköröket, munkaköri leírásokat. Indokolt esetben a köztisztviselővel egyeztetve a feladatkörök új csoportosítása lehet célszerű, megkönnyítve ezzel a feladatkörök és létszámok járási hivatalokhoz átadását, illetve a közös hivatali szervezet kialakítását. Fel kell mérni a közös hivatal, illetve a járási hivatal létrehozása miatt bekövetkező munkajogi változásokkal kapcsolatos köztisztviselői szándékokat.
- c. Felülvizsgálandók **a polgármesteri hivatal, körjegyzőség által intézett folyamatos ügyek**. Rendelkezni kell a lehetséges befejezésük, illetve a továbbra is folyamatban maradók esetében a szakszerű intézkedések megtétele érdekében. Elő kell készíteni az iratok közös hivatalnak, illetve járási hivatalnak történő átadás-átvételét. Gondoskodni szükséges az **irattárak** előírásoknak megfelelő kezeléséről, a jogutódnak, vagy levéltárnak átadásra előkészítéséről.
- d. Szükséges a jelenlegi polgármesteri hivatal, vagy körjegyzőség elhelyezését biztosító vagyon településenkénti számbavétele. Ingatlan-nyilvántartási helyzetének tisztázása, az egyes ingatlanokat terhelő jogok, kötelezettségek feltárása, szükség esetén más ingatlanra történő áttérhelése. El kell végezni annak értékelését, hogy a jövőben az ingatlan várhatóan milyen funkciót tölt be (pl.: járási hivatal, közös hivatal, vagy települési ügyfélszolgálat elhelyezése). Ez utóbbira figyelemmel hozandók meg a tulajdoni és egyéb jogok rendezésére vonatkozó intézkedések.

- e. Fontos teendő a jelenlegi polgármesteri, körjegyzőségi hivatal számára rendelkezésre álló **tárgyi, dologi eszközök felmérése**. El kell készíteni a velük kapcsolatos hivatalos leltárakat, az esetleg szükségessé váló selejtezéseket.
- f. Át kell tekinteni a jelenlegi hivatalok által alkalmazott **informatikai rendszerek** állapotát, eszközkészletét. Intézkedni kell az átadás, vagy a kellő mértékű szétválasztás előkészítése és tovább hasznosíthatóságuk érdekében.
- g. E fázis lezárásaként indokoltnak tartjuk, hogy a polgármester a szakapparátus bevonásával készítsen **tájékoztató anyagot** a képviselő-testület részére. Ebben ismertesse az Mötv.-nek a polgármesteri hivatalok, közös önkormányzati hivatalok létrehozásával kapcsolatos jogszabályi rendelkezéseit, továbbá mindazokat az információkat, melyek a tájékoztatás időpontjáig a hivatalok létrehozását befolyásoló körülményként ismertek. Így a tájékoztató érintse különösen a következő főbb területek addig ismert információit: járások kialakítása, járási hivatalok létrehozása, az államigazgatási feladatok átrendezése, az önkormányzatok jövőbeni feladatai, a hivatalaik tevékenységi területei, a jelenlegi hivatal (körjegyzőségek) működésének személyi, elhelyezési, dologi, pénzügyi, stb. feltételei, a társulási együttműködés sajátosságai, és minden egyéb fontosnak tartott körülmény. Mindezekre tekintettel a jogszabályi rendelkezések, és a helyi sajátosságok egybevetése alapján a tájékoztató vázolja a hivatali működés önkormányzatuk esetében lehetséges konkrét formáját (az önkormányzat polgármesteri hivaltal hozhat-e létre, vagy közös önkormányzati hivatali együttműködési formában működtetheti hivatalát). Majd kellő részletességgel ismertesse a közös önkormányzati hivatal létrehozásának feltételeit (ennek jogi megoldását, személyi konzekvenciáit, anyagi háttérét, finanszírozásának módját, vagyoni, valamint átadás-átvételi kérdéseit, stb.) Végül tegyen javaslatot a hivatal létrehozásával kapcsolatos azon képviselő-testületi döntésekre, melyek az előkészítés folyamatát megindítják. Így különösen:
- a képviselő-testület fogadja el a tájékoztatást, hozzon előzetes döntést a közös önkormányzati hivatal létrehozásának megkezdéséről,
  - a testület bízza meg a polgármestert a hivatal létrehozásával kapcsolatos konkrét tervező, döntés-előkészítő feladatok irányításával, a végrehajtási feladatok koordinálásával, a hatáskörébe tartozó döntések meghozatalával, a konkrét teendőkkel kapcsolatos intézkedések számba vételével,
  - amennyiben szükséges, a testület a tagjaiból hozzon létre ad hoc bizottságot (vagy az igazgatási, jogi ügyekért felelős bizottságot bízza meg) a hivatal létrehozásának intézkedéseit véleményező, segítő, a végrehajtást ellenőrző feladatok ellátására,
  - a testület rendelje el, hogy a polgármester a jegyző bevonásával tegye meg mindazon előkészítő intézkedéseket, melyek a feladatok, a vagyon, a köztisztviselők zavartalan átadásának előkészítése érdekében szükségesek (személyi anyagok, vagyon és eszköz leltárak, irattárak, nyilvántartások, stb. rendezése, pótlása)

3. Koncepció-készítés, önkormányzatok közötti koordináció fázisa

- a. A kormányzati döntésekkel, és konkrét intézkedésekkel összhangban a képviselő-testület alakítsa ki a közös önkormányzati hivatal létrehozásával kapcsolatos

koncepcióját. Tekintse át a hivatali feladatok ellátásának jelenlegi feltételrendszerét. Tisztázza a jövőbeni feladatokat és azok ellátásának a jogszabályi környezettel harmonizáló lehetséges módját. Körvonalazza a jövőbeni együttműködés során számításba vett önkormányzati partnereket. Elemezze a közös feladatellátásból, a közös hivatal létrehozásából az önkormányzatra háruló feladatokat, lehetséges kötelezettségeket. Adjon felhatalmazást a polgármesternek az előkészítő tárgyalások lefolytatásához.

- b. A polgármester a kapott felhatalmazás alapján – figyelemmel a további információkra is – szükség szerint készítsen **intézkedési tervet** a hivatal létrehozásával kapcsolatosan. Ez tartalmazza mindazokat a feladatokat (a végrehajtás felelőseit, határidőit), döntést igénylő kérdéseket, amelyek biztosítják a hivatal létrehozásának tervszerűségét.
- c. Előzetes bizottsági véleményezés után a **képviselő-testület tárgyalja meg** az intézkedési tervet, fogadja el. Döntsen azokban a kérdésekben, melyek kellő előkészítés alapján már ebben az időszakban állásfoglalást igényelnek.
- d. A polgármester kezdje meg az előkészítő **tárgyalásokat** a közös önkormányzati hivatalba **társulni kívánó önkormányzatok polgármestereivel**. Javasoljuk, hogy a hatékonyság, egységes tartalmi, szakmai megközelítés érdekében a hivatal leendő székhelye szerinti település polgármestere végezze a többi településsel kapcsolatos koordinációt.
- e. **Folytassanak folyamatos egyeztetést a törvényességi felügyeletért, a járási hivatalok létrehozásáért felelős kormányhivatallal.** Az egyeztetés alapvetően két – egymással szorosan összefüggő – területet fogjon át. Egyfelől egyeztetni szükséges a kormányhivatallal (**járási biztossal**) a járási hivatalok létrehozásából eredő települési önkormányzati teendőket. Másfelől szakmai segítség kérhető a kormányhivataltól a közös hivatal felállításához.
- f. A közös hivatal létrehozásában együttműködő önkormányzatok polgármesterei közösen dolgozzák ki a **hivatal feladataira, szervezetére, létszámára, költségvetésére, vagyonára, egyéb feltételeire vonatkozó javaslatot**. Ebben részletezzék a hivatal felállításával kapcsolatos valamennyi lényeges körülményt, különös tekintettel az egyes önkormányzatokra háruló feladatokat, kötelezettségeket, a hivatal működésének finanszírozási és egyéb kérdéseit. Kellő alaposággal térjenek ki a munkajogi kérdések megoldásának lehetőségeire, illetve az azzal kapcsolatos plusz önkormányzati anyagi terhekre.
- g. A javaslatban foglaltakra figyelemmel készítsék el a közös hivatal létrehozásának **megállapodás tervezetét**. Ennek főbb tartalmi elemeire ugyancsak ajánlást készítettünk.
- h. Készüljön **tájékoztatás a képviselő-testület részére** a hivatal létrehozásában társulni szándékozó önkormányzatok polgármesterei tárgyalásának eredményéről, a meghozható döntésekről, a megállapodás előzetes tervezetéről (vagy amennyiben az egyeztetések oly mértékben előrehaladtak, az érdekek teljességgel egybecsengenek akár a végleges megállapodásról). Javasoljuk, hogy az érintett önkormányzatok

polgármesterei közösen készítsék el a testületeiknek szóló előterjesztést, mely önkormányzatunként annyiban térjen el, amennyiben az adott település tekintetében további kiegészítést igényel.

- i. A közös önkormányzati hivatal létrehozásában együttműködő önkormányzatok a hivatalra vonatkozó **javaslatot és megállapodás tervezetét jóváhagyás végett terjesszék az önkormányzataik képviselő-testületei elé**, és azt a testületek fogadják el. A testület döntsön a közös hivatal lehetőleg 2013. január 1-jével történő létrehozásáról és fogadja el az erre vonatkozó megállapodást. Hatalmazza fel a polgármestert annak aláírására. Célszerűnek tartjuk, hogy ez közösen, ünnepélyes keretek között mielőbb megtörténjen, hogy a további konkrét szervezési intézkedések oly időben megtehetőek legyenek, mely biztosítja a hivatal működésének 2013. január 1-jével történő megkezdését.
- j. A megállapodás elfogadását tárgyaló utolsó testületi ülést követően az illetékes **megyei kormányhivaltal haladéktalanul tájékoztassák** a közös hivatal létrehozása előkészítésének helyzetéről, a konkrét döntésről, a megkötött megállapodásról.

4. Az operatív intézkedések fázisa

- a. A **képviselő-testület** az elfogadott megállapodásban vállaltakkal összhangban **hozza meg a további döntéseket a hivatal** személyi, tárgyi, vagyoni, anyagi **feltételei megteremtése érdekében**. Döntéseknek megfelelően a polgármester tegye meg az időszerű intézkedéseket.
- b. A közös önkormányzati hivatal **székhelye szerinti** önkormányzat **polgármesterének koordinálásával** történjen a további operatív feladatok végrehajtása is. Indokolt esetben kellő rendszerességgel koordinációs megbeszélésekre kerüljön sor. Szükség szerint vonják be ennek munkájába az önkormányzatok jegyzőit, körjegyzőit.
- c. A hivatal létrehozásában együttműködő önkormányzatok közösen **dolgozzák ki a hivatal működésének megkezdéséhez szükséges dokumentumokat** (SZMSZ módosítás, alapító okirat, ügyrend, munkaköri leírások, stb.). A döntési hatáskörök jogosítottjai hozzák meg ezek elfogadásával kapcsolatos döntéseiket.
- d. A közös hivatal finanszírozásának biztosítása érdekében a következő évi költségvetési tervező munka során vegyék figyelembe a hivatal közös fenntartásából egyes önkormányzatokra háruló anyagi terheket. Kezdjék meg a hivatal **költségvetésének közös tervezését**, majd a központi költségvetés előkészítésére és elfogadására figyelemmel annak véglegesítését.
- e. Amennyiben az előkészítő munkák oly mértékben előrehaladott stádiumba kerülnek, hogy várható a hivatal működésének 2013. január 1-jével történő megkezdése, úgy a személyi feltételek biztosítása érdekében **kellő időben ki kell írni a szükséges pályázatokat**.
- f. Az elfogadott megállapodásban foglaltak szerint az önkormányzatok tegyék meg a szükséges intézkedéseket a közös hivatal feltételeinek biztosítását szolgáló **átadás-átvétel előkészítése** érdekében, majd kerüljön sor a **konkrét átadásra**.

- g. Településenként történjen meg a közös hivatali **ügyfélfogadásra alkalmas helyiség** kijelölése, berendezése oly módon, hogy az már a közös hivatal működésének megkezdésekor alkalmas legyen az ügyfelek fogadására.
- h. A képviselő-testületeket az üléseikhez igazodóan, de azon túl is rendszeresen informálni kell a közös hivatal létrehozásának helyzetéről. Szükség esetén kezdeményezni kell a hatáskörükbe tartozó további döntések meghozatalát.
- i. A hivatal alapító okiratának elfogadását követően haladéktalanul rendelkezni kell a közös önkormányzati hivatal **nyilvántartásba vétele**, és erről a felügyeleti és ellenőrzési tevékenységet, pénzkezelést végző, ellenőrző szervek tájékoztatása, a kötelezettségvállalásra, ellenjegyzésre jogosult személyek bejelentése érdekében.
- j. A képviselő-testület rendelje el a hatályos **rendeletei felülvizsgálatát**, és az új hivatal létrehozására tekintettel történő módosítását.
- k. Az érintett önkormányzatok **vizsgálják felül korábbi társulási együttműködéseiket**. Az államigazgatási feladatok járási hivatalokhoz kerülésére tekintettel az átadott feladatot érintő együttműködést szüntessék meg. Egyéb további együttműködésüket igazítsák az önkormányzati és állami feladatok átrendeződésével, a közös hivatal létrehozásával, a járások, járási hivatalok megalakulásával beállott új körülményekhez, és mindenekelőtt a lakossági igényekhez.
- l. Amennyiben a közös hivatalhoz tartozó településeken nemzetiségi önkormányzatok működnek, úgy ezek vezetőit folyamatosan tájékoztatni szükséges a hivatal létrehozásának főbb kérdéseiről. Egyeztetést kell végezni a nemzetiségi önkormányzatok feladatai ellátásának a közös hivatal létrehozásból eredő változásairól, a jogszabályokban előírt kötelezettségek teljesítésének jövőbeni módjáról.
- m. Az érintett polgármesterek, települési képviselő-testületek az új hivatal létrehozásával összefüggően fordítsanak kiemelt figyelmet a **lakosság tájékoztatására**. Már az előkészítő szakaszban, de a konkrét döntések meghozatalát követően a helyi SZMSZ-ben előírt kötelező jellegű tájékoztatásnál is szélesebb körű lakossági tájékoztatást alakítsanak ki, különös tekintettel: a feladatok változására, az ügyfélfogadási helyekre, ügyfélszolgálati időkre, az informatikai úton intézhető ügýtípusokra, az egyes településekre kihelyezett ügyfélszolgálatokra, vagy más ügyintézési lehetőségekre, a járási hivatalok ügyintézésére, és minden más olyan körülményre, amely a lakosság zavartalan ügyintézéséhez szükséges. Járuljanak hozzá ezzel a jövőbeni lakossági ügyintézés segítéséhez, a döntések, az új szervezet elfogadásához. Vonják be ebbe a tájékoztató tevékenységbe a helyi – szükség esetén a térségi – sajtót, intézményeiket, a társadalmi szervezetek fórumait is.

Jelezni kívánjuk, hogy a témával kapcsolatos további jogszabályi rendelkezések megszületését követően az önkormányzatok részére tájékoztatást adunk a közös hivatalok létrehozásával összefüggő átmeneti intézkedésekről és finanszírozási kérdésekről is.

Megállapodás közös önkormányzati hivatal létrehozásáról

1. Általános kérdések

A közös hivatal létrehozása az Mötv. 85. § (1) bekezdés hatálya alá tartozó önkormányzatok számára kötelező, a megállapodás megkötése az Mötv. 42. § 2. pontja szerint a képviselő-testület át nem ruházható hatáskörébe tartozik.

a. A megállapodás célja

A megállapodás elsődleges célja olyan megoldások kimunkálása és rögzítése, amelyek garantálják, hogy valamennyi érintett településen biztosítva legyenek az önkormányzati működés feltételei, az állampolgárok lehetőleg azonos szinten jussanak hozzá a hivatali szolgáltatásokhoz.

b. A megállapodás jogi természete

A megállapodás jogi természete kettős jellegű.

A döntés formáját tekintve önkormányzati határozat.

Ebben a minőségében minden szempontból – beleértve a törvényességi felügyeleti eljárást is – osztható az ilyen típusú önkormányzati döntések sorsát.

Annak pedig, hogy közjogi megállapodásról beszélünk, többek között az esetleges későbbi értelmezési viták megelőzése, eldöntése szempontjából lehet jelentősége.

A bírói gyakorlat szerint a közjogi megállapodás értelmezése során alkalmazni kell a Ptk. szerződések értelmezésére vonatkozó rendelkezéseit is [Ptk. 207. § (1) bekezdés].

Így a közjogi megállapodást vita esetén úgy kell értelmezni, ahogyan azt a másik félnek (feleknek) a szavak általánosan elfogadott jelentése szerint értenie kellett, figyelemmel az így kinyilvánított akaratra és az eset összes körülményeire.

Az „eset összes körülményeire” való utalás azt jelenti, hogy a megállapodás valóságos tartalmának megállapításánál figyelembe kell venni a megelőző tárgyalásokat, a megkötéskor vagy utóbb tett nyilatkozatokat, a felek ráutaló magatartását is [Győri Ítélőtábla Pf.V.20.144/2010/4.]

c. Általános követelmények

A fenti megállapítás nem csak az előkészítő folyamat fontosságára vet fényt, hanem külön nyomatékot ad a jogalkotásban egyébként is megkövetelt egyszerű, világos, egyértelmű, közérthető fogalmazásnak.

Ezek a követelmények a dokumentum áttekinthető, ésszerűen tagolt, logikus szerkezetére is érvényesek.

El kell kerülni a fölösleges túlszabályozás csapdáját, illetőleg azt, hogy lényeges kérdések kimaradjanak a megállapodásból.

A megállapodásban történő túlszabályozás veszélye mást jelent a székhelytelepülés és a társtelepülések esetében.

Utóbbiakra vonatkozóan indokolt lehet olyan kérdéseket belefoglalni a megállapodásba, amelyeknek egyébként csak a hivatali ügyrendben lenne helye (pl. az ügyfélszolgálati megbízott munkaköri kötelessége vagy a kirendeltség szervezete, munkarendje).

Ebben az esetben is érvényes az általános elv, hogy lényegesnek kell tekinteni minden olyan kérdést, amelyet jogszabály vagy a felek annak tartanak.

2. A megállapodás részletes tartalma

a. A közös önkormányzati hivatal hivatalos elnevezése

Az elnevezés az Mőtv. 84. § (5) bekezdés b) pontja alapján tartalmazza a székhelytelepülés nevét, amely így válik a megállapodás részévé.

b. A közös hivatal létrehozó önkormányzatok megnevezése

c. A megállapodás létrehozásának, módosításának, megszüntetésének módja

A megállapodás eo ipso lényeges eleme a közös döntések meghozatalának módja.

A közös hivatal létrehozása és maga a megállapodás tartalma csak az érintett képviselő-testületek egyhangú, át nem ruházható döntésén alapulhat.

Ezt a döntést a képviselő-testületek külön-külön tartott ülésükön hozzák meg.

A megállapodás azonban tartalmazhat olyan elemet is, hogy valamely témát a testületek együttes ülésen kívánnak megtárgyalni (pl. a jegyző éves beszámolója).

d. A hivatal felépítése (Figyelemmel az Mőtv. 85. § (8) és (9) bekezdésére is)

- a székhelytelepülésen működő hivatal szervezete
- a települések, ahol kirendeltség működik
- a települések, ahol ügyfélszolgálati megbízott működik

e. A hivatal létszáma, a felépítés szerinti részletezéssel (székhely, kirendeltségek, ügyfélszolgálati megbízottak)

A hivatal létszámának meghatározása elsősorban az ellátandó feladatoktól, a kialakított struktúrától függ. Az érintett önkormányzatok közös érdeke, az ésszerű, hatékony mértékek és méretek kialakítása, a legkorszerűbb igazgatásszervezési megoldások (beleértve a technikai megoldásokat is) alkalmazása.

f. A működés alapkérdései

- a székhelytelepülés által nyújtott alapszolgáltatások (pl. informatikai szolgáltatás stb.)
- a kirendeltségek jellege (állandó, ideiglenes), szolgáltatásai, ügyfélfogadási rendje stb.
- az ügyfélszolgálati megbízott feladatai, munkarendje.

g. A hivatal irányítása [Mötv. 67. § a), b), d) pont]

- mely irányítási jogosultságot tartanak fenn maguknak a képviselő-testületek és milyen módon döntenek ezekben
- mely irányítási jogosultságokat bíznak a székhelytelepülés polgármesterére vagy a polgármesterek együttes döntésére
- az Mötv. 81. § (4) bekezdésben szabályozott egyetértési jog gyakorlásának módja.

h. A hivatal vezetése, a jegyző

- milyen döntési mechanizmusban döntenek a polgármesterek a jegyzővel kapcsolatos munkáltatói jogok gyakorlásáról
- a jegyző beszámolási kötelezettsége (gyakoriság, kötelező témák stb.)
  - a képviselő-testületek együttes ülésén (ha van ilyen)
  - az egyes települések testületei előtt

i. A hivatal költségvetéséhez való hozzájárulás településenként

A költségvetési hozzájárulás arányának meghatározása akkor okozza a legkevesebb feszültséget, ha minél több tényezőt vesznek figyelembe, esetleg az általában szokásos szempontokon (pl. lakosság szám, ügyiratforgalom stb.) kívül is.

j. A hivatal munkájának nyilvánossága

A közös hivatalra is vonatkozik az a jogállami követelmény, hogy érvényesüljön a hivatal munkájának átláthatósága, nyilvánossága, méghozzá valamennyi településen.

Ennek alapvető feltételeit, az ehhez kapcsolódó feladatokat is indokolt a megállapodásban rögzíteni.

2. számú melléklet

1. Alapító okirat

Az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV törvény (a továbbiakban Áht.) 8. § (4) értelmében a költségvetési szerv **alapításáról alapító okiratot** kell kiadni. Az alapító okirat tartalmáról az államháztartásról szóló törvény végrehajtásáról kiadott 368/2011.(XII. 31.) Kormányrendelet (a továbbiakban Ávr.) 5.§-a rendelkezik. Eszerint az alapító okirat tartalmazza a költségvetési szerv nevét, székhelyét, esetleges telephelyeit, ha alapításáról jogszabály rendelkezett, akkor az alapításról rendelkező jogszabály teljes megjelölését, közfeladatát és alaptevékenységét, illetékességét, működési körét, az irányító szerv adatait, gazdálkodási besorolását, vezetőjének megbízási rendjét, valamint a foglalkoztatottakra vonatkozó foglalkoztatási jogviszonyok megjelölését. Jogszabály az alapító okirat fenti tartalmi kellékei mellett egyéb elemeket is tartalmazhat.

2. Szervezeti és működési szabályzat

Az önkormányzati működés alapszabályaként továbbra is a szervezeti és működési szabályzat, amelyet az Mötv. 53. §-a alapján a képviselő-testület fogad el önkormányzati rendelet formájában. Az SZMSZ tartalmát az Mötv. szabályozza.

Ettől elkülönül az önkormányzati hivatal, mint önálló költségvetési szerv szervezeti és működési szabályzata, melynek megalkotásáról és részleteiről az új Áht. rendelkezik. Fontos megjegyezni, hogy két különböző SZMSZ-ről van szó, melyek közti különbséget elnevezésükben is jelezni szükséges.

Az önkormányzati hivatal szervezeti és működési szabályzatának **konkrét tartalmát** az Ávr. 13.§ (1) bekezdése az alábbiak szerint szabályozza:

„13. § (1) A költségvetési szerv szervezeti és működési szabályzata tartalmazza

- a) a költségvetési szerv alapításáról szóló jogszabály teljes megjelölését, ha a költségvetési szerv alapításáról jogszabály rendelkezett,
- b) a költségvetési szerv alapító okiratának – ha azt az alapítás óta módosították, a hatályos, egységes szerkezetbe foglalt alapító okiratának – keltét, számát, az alapítás időpontját,
- c) az ellátandó, és a szakfeladatrend szerint szakfeladat számmal és megnevezéssel besorolt alaptevékenységek, rendszeresen ellátott vállalkozási tevékenységek, valamint az alaptevékenységet szabályozó jogszabályok megjelölését,
- d) azon gazdálkodó szervezetek részletes felsorolását, amelyek tekintetében a költségvetési szerv alapítói, tulajdonosi (tagsági, részvényesi) jogokat gyakorol,
- e) a szervezeti felépítést és a működés rendjét, a szervezeti egységek – ezen belül a gazdasági szervezet – megnevezését, engedélyezett létszámát, feladatait, a költségvetési szerv szervezeti ábráját,
- f) azon ügyköröket, amelyek során a szervezeti egységek vezetői a költségvetési szerv képviselőjeként járhatnak el,
- g) a szervezeti és működési szabályzatban nevesített munkakörökhöz tartozó feladat- és hatásköröket, a hatáskörök gyakorlásának módját, a helyettesítés rendjét, az ezekhez kapcsolódó felelősségi szabályokat,
- h) jogszabályban meghatározott kivétellel a munkáltatói jogok gyakorlásának – ideértve az átruházott munkáltatói jogokat is – rendjét, és
- i) az irányító szerv által a 10. § (1)-(3) bekezdése szerint a költségvetési szervhez rendelt más költségvetési szervek felsorolását.”

Fentiek értelmében az SZMSZ mellékletét képezhetik az egyes szervezeti egységek ügyrendjei, valamint a munkavállalók munkaköri leírásai.

Az ügyrend, a vonatkozó jogszabályok, valamint a helyi sajátosságok alapján részletesen meghatározza az adott szervezeti egység feladatait, a szervezethez tartozó vezetők és munkavállalók feladat-, hatás- és jogköreit.

A munkaköri leírás a felelősségi körök és hatáskörök egyik meghatározási módja, a munkáltató utasítása, amelyben a munkavállaló részére meghatározza azokat a feladatokat, alá- és fölérendeltségi viszonyokat, hatásköröket, amelyeket köteles és jogosult ellátni, illetve végezni a kinevezésben meghatározott munkaköre szerint.

3. Közzolgálati szabályzat

A közzolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 75.§ (5) bekezdése szerint a hivatali szervezet **vezetője köteles** a törvényben foglaltaknak megfelelő és az általános munkáltatói szabályozási hatáskörbe tartozó kérdésekben **közzolgálati szabályzatot kiadni**. Ebben a munkáltató meghatározza a munkáltatói jogok gyakorlásának rendjét, a teljesítményértékelés szabályait, a munkarendet – benne a helyettesítés, szabadságolás

szabályait, a pályázati – kiválasztási eljárás rendjét, a szociális, egészségügyi, kegyeleti juttatásokra vonatkozó szabályozást.

A közszolgálati szabályzat melléklete gyakran a Cafetéria Szabályzat, melynek kiadását jogszabály konkrétan nem írja elő. A Cafetéria Szabályzatban a munkáltató által nyújtott bérén kívüli juttatások körét, azok igénybe vételének módját határozzák meg.

4. Számviteli politika

A számvitelről szóló 2000. évi C. törvény és az államháztartás szervezetei beszámolási és könyvvezetési kötelezettségének sajátosságairól szóló 249/2000. (XII. 24.) Korm. rendelet szerint **kötelező jelleggel** kell kialakítani a számviteli politikát, melynek keretében el kell készíteni

- a) az eszközök és a források leltározási és leltárkészítési szabályzatát,
- b) az eszközök és források értékelésének szabályozását,
- c) az önköltségszámítás rendjére vonatkozó belső szabályzatot,
- d) a pénzkezelési szabályzatot.

5. Kötelezettségvállalás, ellenjegyzés, utalványozás rendje

Az Ávr. 13. § (2) bekezdés értelmében a költségvetési szerv vezetője belső szabályzatban rendezi „a működéséhez kapcsolódó, pénzügyi kihatással bíró, jogszabályban nem szabályozott kérdéseket, így különösen

- a) a tervezéssel, gazdálkodással - így különösen a kötelezettségvállalás, ellenjegyzés, teljesítés igazolása, érvényesítés, utalványozás gyakorlásának módjával, eljárási és dokumentációs részletszabályaival, valamint az ezeket végző személyek kijelölésének rendjével -, az ellenőrzési adatszolgáltatási és beszámolási feladatok teljesítésével kapcsolatos belső előírásokat, feltételeket,
- b) a beszerzések lebonyolításával kapcsolatos eljárásrendet,
- c) a belföldi és külföldi kiküldetések elrendelésével és lebonyolításával, elszámolásával kapcsolatos kérdéseket,
- d) az anyag- és eszközgazdálkodás számviteli politikában nem szabályozott kérdéseit,
- e) a reprezentációs kiadások felosztását, azok teljesítésének és elszámolásának szabályait,
- f) a gépjárművek igénybevételeének és használatának rendjét,
- g) a vezetékes és rádiótelefonok használatát, és
- h) a közérdekű adatok megismerésére irányuló kérelmek intézésének, továbbá a kötelezően közzéteendő adatok nyilvánosságra hozatalának rendjét.

6. Közbeszerzési szabályzat

A közbeszerzésekről szóló 2011. évi CVIII. törvény 6. §-a értelmében ajánlatkérőnek minősülnek a közbeszerzési eljárás során a költségvetési szervek és a helyi önkormányzatok is. E törvény 22.§ (1) bekezdése rendelkezik arról, hogy az ajánlatkérő saját közbeszerzési **eljárásai rendjét** köteles meghatározni. Ezen törvényi rendelkezésnek a helyi szabályozásban a közbeszerzési szabályzat felel meg. A szabályzat tartalmazza az eljárás előkészítésének, lefolytatásának, belső ellenőrzésének módját, a felelősségi szabályokat, a szerv nevében eljáró, illetve az eljárásba bevont személyek, szervezetek felelősségi körét, az eljárás dokumentációs rendjét. Külön hangsúlyos elemként szerepel a szabályzatban a döntésekért felelős személy, személyek, testületek meghatározása.

7. Iratkezelési szabályzat

A köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény (Lvt.) 10. § (1) bekezdés c) pontjának előírása szerint egyedi iratkezelési szabályzatot ad ki az önkormányzati hivatal számára a jegyző az illetékes közlevéltárral és a Kormány általános hatáskörű területi államigazgatási szervével egyetértésben.

Az iratkezelési szabályzat az iratok biztonságos őrzésének módját, rendszerezését, nyilvántartását, segédletekkel ellátását, irattározását, selejtezését és levéltárba történő átadását szabályozza.

Az iratkezelési szabályzat mellékletét képezi az irattári terv, mely „a köziratok rendszerezésének és a selejtezhetőség szempontjából történő válogatásának alapjául szolgáló jegyzék, amely az irattári anyagot tételekre (tárgyi csoportokra, indokolt esetben iratfajtákra) tagolva, a közfeladatot ellátó szerv feladat- és hatásköréhez, valamint szervezetéhez igazodó rendszerezésében sorolja fel, s meghatározza a kiselejtezhető irattári tételekbe tartozó iratok ügyviteli célú megőrzésének időtartamát, továbbá a nem selejtezhető iratok levéltárba adásának határidejét.” (Lvt. értelmező rendelkezések).

8. Adatvédelmi szabályzat

Az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvény 7. § szerint mindazon szervezetek, amelyek a törvény szempontjából adatkezelőnek minősülnek – köztük a közös önkormányzati hivatal is – **kötelesek** tevékenységük során az adatok biztonságáról gondoskodni, továbbá kötelesek **kialakítani** azon **eljárási szabályokat**, amelyek a törvény és egyéb adat- és titokvédelmi szabályok érvényre juttatásához szükségesek.

Ugyanezen törvény 24. § (3) bekezdése alapján az **önkormányzati adatkezelőknek** adatvédelmi és adatbiztonsági szabályzatot kell készíteniük.

9. Tűzvédelmi szabályzat

A tűz elleni védekezésről, a műszaki mentésről és a tűzoltóságról szóló 1996. évi XXXI. törvény 19. § (1) bekezdése alapján többek között a jogi személyeknek tűzvédelmi szabályzatot kell készíteniük abban az esetben, ha ötnél több munkavállalót foglalkoztatnak, vagy ha ötvennél több személy befogadására alkalmas létesítményt működtetnek.

A tűzvédelmi szabályzat tartalmát, annak szükséges mellékleteit a tűzvédelmi szabályzat készítéséről szóló 30/1996. (XII.6.) BM rendelet konkretizálja.

10. Munkavédelmi szabályzat

Munkavédelmi szabályzat kiadásának kötelezettségét konkrét törvényi felhatalmazás nem tartalmazza. A munkavédelemről szóló 1993. évi XCIII. törvény 2. § (3) bekezdés szerint a munkáltató határozza meg – a jogszabályok és a szabványok keretein belül – annak módját, hogyan valósítja meg az egészséget nem veszélyeztető és biztonságos munkavégzés követelményeit.

11. Esélyegyenlőségi terv

Az egyenlő bánásmódról és az esélyegyenlőség előmozdításáról szóló 2003. évi CXXV. törvény 63. § (4) bekezdése kötelezi az 50 főnél több személyt foglalkoztató költségvetési szerveket, hogy esélyegyenlőségi tervet fogadjanak el.

Készítette: BM Önkormányzati Feladatok Főosztálya

Változások a közösségellenes magatartásokkal kapcsolatos szabályozást érintő alapvető kérdésekkel kapcsolatban

Mint a korábbi szakmai-módszertani segédanyag elején jeleztük, a jogszabályi környezet változása, a gyakorlati tapasztalatok elemzése a későbbiekben indokolhatják az egyes megállapítások kiegészítését, esetleges módosítását. A szabálysértési és a szabályszegési jog rendszerének lényegi átalakulása megvalósult, illetve az önkormányzatokat érintő szabályozás egyes tartalmi elemei, még az eredeti normatartalom hatályba lépése előtt módosultak (vagyis módosított szöveggel léptek hatályba). Jelen kiegészítés célja, hogy nyomon kövesse e változásokat, illetve további tájékozódási pontokat adjon a jelenleg már csupán közösségellenes magatartásokat szabályozó önkormányzati rendeletek megalkotásához.

I. Az új szabálysértési jog rendszere

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény (új Szabstv.), 2012. április 15-i hatályba lépésével a rendszer jelentősen átalakult. Ezen időponttól a szabálysértés jogterülete, annak szabályozása állami monopóliummá vált. A korábbi két pillérre épült szabálysértési jogot jelenleg már csak egy jogforrás – az új Szabstv. – jelenti. Ezzel egyidejűleg az önkormányzatok 2012. május 31-ig kötelesek hatályon kívül helyezni az önkormányzati rendeletekben meghatározott szabálysértési rendelkezéseket, újabb szabálysértési tényállásokat pedig már nem alkothatnak.

II. A közigazgatási bírsággal sújtandó szabályszegési jogterület

A szabálysértések mellett megjelent a közigazgatási bírsággal sújtandó ún.: szabályszegés kategóriája. Közigazgatási bírsággal sújtandó magatartást meghatározhat központi jogszabály (törvény) és helyi rendelet. Míg korábban a szabálysértési jog egyik részterületét képezték az önkormányzati rendeletben meghatározott tényállások, addig jelenleg e szabályszegési kör bővül(het) a helyi rendeleti szabályozásban meghatározott tiltott, közösségellenes magatartásokkal.

III. Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvényt (új Ötv.) érintő változások

Itt emeljük ki, hogy a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint a katasztrófavédelemmel kapcsolatos egyes törvényi rendelkezések módosításáról szóló 2012. évi XXXI. törvény (Módtv.) – egyebek mellett módosította az új Ötv-t is. A Módtv. 23. §-a – még a hatályba lépése előtt – módosította az új Ötv. több rendelkezését. A Módtv. 23. § (1) bekezdése módosította az új Ötv. 51. § (4) bekezdését, amely több nívummal szolgál az eredeti rendelkezésekhez képest.

1. A normaszövegből kikerült a „kirívó” jelző. Álláspontunk szerint e jelző mellőzése a tényállás meghatározásának területét, kereteit nem érinti.

2. Módosult a szankció formája és mértéke is. A hatályos szabályozás szerint a képviselő-testület a tiltott, közösségellenes magatartások elkövetőjével szemben rendeletében ötvenezer forintig terjedő helyszíni bírság, illetve százötvenezer forintig terjedő közigazgatási bírság kiszabását rendelheti el. A korábbi ötvenezer forintig terjedő pénzbírság (igazgatási bírság) helyébe tehát helyszíni bírság lépett, illetve magasabb összegű közigazgatási bírság kiszabására is lehetőséget kaptak az önkormányzatok.

3. Rögzítésre került továbbá, hogy a kiszabott bírság az önkormányzat saját bevételét képezi. A 2012. évi központi költségvetésről szóló törvény vonatkozó rendelkezése (36. § (2) bekezdés első mondat) szerint a települési önkormányzat pénzforgalmi számlájára vagy annak valamely alszámlájára érkezett szabálysértési pénz- és helyszíni bírságból származó bevétel 100%-a a települési önkormányzatot illeti meg. Tekintettel arra, hogy az önkormányzati szabálysértési rendeletalkotásra 2012. április 15-e után nincs lehetőség, szükséges volt annak rögzítése, hogy a tiltott, közösségellenes magatartások elkövetőjével szemben helyi rendeletben meghatározott – a szabálysértési bírság helyébe lépő – helyszíni, illetve közigazgatási bírságból befolyt bevételek szintén teljes egészben az önkormányzatokat illessék meg.

4. A Módtv. 23. § (3) bekezdése már 2012. április 15-i hatálybalépéssel megteremtette a lehetőségét annak, hogy a tiltott, közösségellenes magatartásokat meghatározó önkormányzati rendeletekben a hatáskör címzettje a jegyző legyen. Az új Ötv. új 146/A. §-a szerint az 51. § (4) bekezdésében meghatározott közigazgatási bírság kiszabásával kapcsolatos hatáskör a jegyzőre is átruházható. Ennek alapvetően gyakorlati, eljárás ésszerűsítési okai vannak, hiszen – mint a korábbi módszertani anyagban már utaltunk rá – erre egyébként csak az új Ötv. 41.§ (4) bekezdésnek – 2013. január 1-jei – hatálybalépésével kerülhetett volna sor.

Amennyiben az önkormányzat él az átruházás lehetőségével és a közigazgatási bírság kiszabását jegyzői hatáskörbe utalja, a jegyző is jogosult a helyszíni bírság kiszabására. A hatáskör jegyző részére történő átruházásáról is önkormányzati rendeletben kell rendelkezni.

Egyéb önkormányzatokat érintő rendelkezéseket is tartalmazott a Módtv., melyek közül kiemelendő, hogy a korábban önkormányzatnál szabálysértéssel foglalkozó ügyintézői apparátus átkerül – a hatáskörrel együtt – a kormányhivatalokhoz. Ennek indoka egyrészt, hogy a kormányhivataloknál nem áll rendelkezésre olyan szakapparátus, amely a szabálysértési feladatokat 2012. április 15. napjával el tudná látni, valamint a járási hivatalok kialakítása 2013. január 1-re történik meg, amely infrastrukturális bázisul szolgálhatna a szabálysértési ügyintézéshez.

Figyelemmel arra, hogy a helyi szinten meghatározott tényállás megvalósulása esetén a helyszíni bírságolás lehetőségét is biztosítja az új Ötv., szükséges volt annak meghatározása, hogy mely szervek jogosultak helyszíni bírság kiszabására. A Módtv. a fegyveres biztonsági őrsegről, a természetvédelmi és a mezei őrszolgálatról szóló 1997. évi CLIX. törvény, valamint a közterület-felügyeletről szóló 1999. évi LXIII. törvény módosításával megteremtette annak a lehetőségét, hogy az önkormányzati természetvédelmi őr, a mezőőr, az önkormányzat alkalmazásában álló halászati őr, valamint a közterület-felügyelő kiszabhasson helyi rendeletben meghatározott helyszíni bírságot. Fontos megemlíteni, hogy e szervek csak feladatkörükben tudnak eljárni és adott esetben helyszíni bírságot kiszabni. A halászati őr, a

mezőőr feladat és hatáskörébe tartozó tevékenység esetében, tehát nem generálisan jogosult helyszíni bírság kiszabására (pl.: a közterület-felügyelő feladatait az önkormányzat illetékességi területén lévő közterületen, az önkormányzat intézményeinek, gazdasági szervezeteinek területén, valamint az önkormányzat tömegközlekedési feladatának ellátása során üzemeltetett tömegközlekedési eszköz szerződészerű használatának ellenőrzése során látja el, azaz magánterületen nem).

IV. A közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (Ket.) szabályainak módosult szabályairól, illetve ezek alkalmazása a tiltott, közösségellenes magatartásokat meghatározó helyi rendeleti tényállások megvalósulása esetén indult eljárásokban.

A közigazgatási, helyszíni bírság, valamint az elkobzás jogintézményének koherens szabályozása érdekében a Módtv. 20. §-a módosította, kiegészítette a Ket. vonatkozó (lényegében a VI/A. Fejezete) rendelkezéseit. A módosítás lényege az alábbiakban foglalható össze.

A Ket. vonatkozó 96/A. §-a kiegészítésre került új (4)-(8) bekezdésekkel, amelyek a helyszíni bírságolásra vonatkozó szabályokat határozzák meg.

1. A helyszíni bírságolás

E szerint, ha törvény vagy önkormányzati rendelet lehetővé teszi, azoknál a jogsértéseknél, amelyek esetében közigazgatási bírság kiszabásának van helye, - a 94. §-ban foglalt előírások keretei között (ha a hatóság a hatósági ellenőrzés befejezéseként megállapítja, hogy az ügyfél a jogszabályban, illetve hatósági döntésben foglalt előírásokat megsértette) - a hatóság helyszíni bírságot szabhat ki, ha a helyszíni intézkedés alkalmával az ügyfél a jogsértést teljes mértékben elismeri. A helyszíni bírság kiszabását megelőzően az ügyfelet tájékoztatni kell a (6)-(8) bekezdésben foglalt körülményekről, valamint szükség esetén a hatóság által megállapítható bizonyítékok köréről, továbbá a helyszíni bírság meg nem fizetése esetén alkalmazandó jogkövetkezményekről. Ha az ügyfél a jogsértést elismeri, a helyszíni bírság ellen nincs helye jogorvoslatnak. Az ügyfél elismerése esetén a helyszíni bírság kiszabásáról szóló döntést a hatóság a helyszínen közli az ügyféllel. A döntés indokolásában elegendő az ügyfélnek a jogsértés elismeréséről szóló írásbeli nyilatkozatát rögzíteni az ügyfél aláírásával együtt. Ha az ügyfél a jogsértést nem ismeri el, a hatóság köteles hivatalból megindítani a hatáskörébe tartozó eljárást és erről az ügyfelet a helyszínen értesíti az értesítés kötelező rendelkezésre álló adatai közlésével.

Az előző rendelkezések alapján a képviselő-testület helyi rendeletben a tiltott, közösségellenes magatartást tartalmazó tényállás meghatározása mellett rendelkezhet egyben arról is, hogy helyszíni bírság kiszabására is sor kerülhet e tényállás megvalósulása esetén. Ennek természetesen alapfeltétele, hogy az ügyfél a jogsértést (tényállás megvalósulását) a helyszínen elismerje. Itt szükséges kiemelni, hogy a hatóság képviselőjében eljáró személynek mindenképpen tájékoztatnia kell az ügyfelet arról, hogy a jogsértés elismerése egyben kizárja a további jogorvoslat (és nem csak a fellebbezés) lehetőségét. A döntést nyomban közölni kell az ügyféllel, azonban külön indoklásra nincs szükség, hiszen az ügyfél általi elismeréssel egyértelmű a tényállás megvalósulása. Szintén kiemelendő, hogy amennyiben az ügyfél vitatja a jogsértést, a hatóság képviselőjében eljáró személynek nincs mérlegelési joga arra vonatkozóan, hogy az eljárást megindítja-e vagy sem, azt kötelezően meg kell tennie. Ebben az esetben – a jogbiztonság és az ügyféli jogok érvényesülése érdekében – még a helyszínen tájékoztatnia kell az eljárás megindításával kapcsolatos és már rendelkezésre álló adatokról

(pl.: az ügy tárgyról, az eljárás megindításának napjáról, az adott ügyfajtára irányadó ügyintézési határidőről, az iratokba való betekintés és a nyilatkozattétel lehetőségéről, valamint utalni kell rá, hogy az eljárás hivatalból indult).

2. Az elkobzás

Rögzítésre került továbbá az elkobzásra vonatkozó szabályozás is, amely a Ket. új 94/B. §-ában kapott helyet. E szerint ha törvény vagy önkormányzati rendelet lehetővé teszi, a hatóság elkobozza azt a dolgot, amelyet a jogsértés elkövetéséhez eszközül használtak vagy arra szántak, amelynek birtoklása jogszabályba ütközik, vagy amely veszélyezteti a közbiztonságot, amely jogsértés elkövetése útján jött létre, amelyre a jogsértést elkövették, vagy amelyet a jogsértés befejezését követően e dolog elszállítása céljából használtak, amelyet a jogsértő a jogsértés elkövetéséért a tulajdonostól vagy annak hozzájárulásával mástól kapott.

Ha törvény vagy önkormányzati rendelet eltérően nem rendelkezik, a jogsértés elkövetéséhez eszközül használt vagy arra szánt dologra, illetve azon dologra amelyre a jogsértést elkövették, vagy amelyet a jogsértés befejezését követően e dolog elszállítása céljából használtak, az elkobzást nem lehet elrendelni, ha a dolog nem a jogsértő tulajdona, kivéve, ha a tulajdonos a jogsértésről előzetesen tudott és a dolog ilyen célú használatába beleegyezett. Az elkobzás kivételesen mellőzhető, ha az a jogsértőre vagy a dolog tulajdonosára a jogsértés súlyával arányban nem álló, méltánytalan hátrányt jelentene. Ha törvény vagy önkormányzati rendelet eltérően nem rendelkezik, az elkobzott dolog tulajdonjoga az államra száll.

A Ket. szabályai lehetővé teszik, hogy önkormányzati rendeleti szabályozás alapján meghatározott dolog elkobzásra kerüljön. Az előzőekben részletezett esetekben a jogsértéssel érintett dolog elvételére is sor kerülhet, azonban a Ket. bizonyos dologi kör vonatkozásában enyhébb szabályokat állapít meg (pl.: amikor a jogsértő személye és az eszközül használt dolog tulajdonosa különböző személy, kivéve ha a tulajdonos tudtával és beleegyezésével történt a jogsértés vagy ha a jogsértés súlyával nem lenne arányos az elkobzás). Fontos kiemelni, hogy az önkormányzati rendeletben – elkobzás lehetőségének biztosítása mellett – rendelkezni lehet arról is, hogy az elkobzott dolog tulajdonjoga például az önkormányzatra száll (egyébként az az állam tulajdonába kerül). E tárgykörben is figyelemmel kell lenni arra, hogy törvény nem rendelkezik-e az elkobzott dolog kizárólagos (állami) tulajdonba kerülése tekintetében.

A korábbi segédanyagban és a – Módtv. által nem érintett – fenti Ket. kiegészítés által meghatározott eljárásjogi alapok, szabályok megfelelő keretet adnak arra, hogy a helyi rendeletben megállapított tényállások vonatkozásában mely mérlegelési szempontokat, a bírság kiszabhatóságának mely korlátait célszerű figyelembe venni.

Egyéb, az önkormányzati rendeletalkotást segítő gondolatok

Az egyértelmű szabályozás érdekében kiemelt figyelmet érdemel az új Ötv. 8. §-a, mely 2013. január 1-jével lép hatályba. Az új Ötv. 8. § (1) bekezdése szerint a helyi közösség tagjai a helyi önkormányzás alanyaként kötelesek öngondoskodással enyhíteni a közösségre háruló terheket, képességeik és lehetőségeik szerint hozzájárulni a közösségi feladatok ellátásához; betartani és betartatni a közösségi együttélés alapvető szabályait. A (2) bekezdés rögzíti, hogy a helyi önkormányzat képviselő-testülete rendeletében meghatározhatja az (1) bekezdésben foglalt kötelezettségek tartalmát, elmulasztásuk jogkövetkezményeit. E rendelkezés alapján megalkotandó szabályozás érintheti, illetve határterületet jelenhet a tiltott, közösségellenes

magatartásokat meghatározó normatartalommal, mivel e rendelkezések megszegőivel szemben is lehetőséget biztosít az új Ötv. a szankcionálásra.

A törvény indokolása szerint az emberi közösségek akkor életképesek, akkor élhető egy település, ha megvannak és működnek az együttélés alapvető íratlan és írott szabályai. Az ilyen normákat jelentős részben a helyi sajátosságok alakítják, generális érvényű taxatív felsorolásuk lehetetlen. Arra azonban van lehetőség, hogy a képviselő-testület – széles körű társadalmi támogatottsággal – a legalapvetőbb szabályokat rendeletbe foglalja és megszegésüket – szigorúan alkotmányos keretek között – szankcionálja.

A későbbiek során szükséges annak eldöntése, elhatárolása, hogy önkormányzati hatósági ügyben – például címerhasználat engedélyezése polgármesteri hatáskörben történő intézése, vagy közterület-használati engedélyezési eljárásban – engedély nélkül, vagy attól eltérő használat esetén az önkormányzati hatóság a Ket. hatósági ellenőrzés szabályai szerint kezeli az ügyet vagy tiltott közösségellenes magatartásként. Természetesen ahhoz, hogy az utóbbi módon kerüljön sor esetleges szankcionálásra, szükséges a konkrét tényállás megalkotása is. A korábbi módszertani anyagban foglaltakat fenntartva az alábbi gondolatokat tartjuk még fontosnak ismételten kiemelni.

Továbbra is kiemelten fontos, hogy a tiltott, közösségellenes magatartási szabályokat meghatározó tényállások megfelelően illeszkedjenek a jogrendszer egészébe, ne keletkezzen magasabb szintű jogszabállyal ellentétes rendelkezés, párhuzamos szabályozás, szükséges a szabálysértési tényállások és a szabályszegések körének megfelelő ismerete.

Ismételten jelezzük, hogy az új Ötv. 143. § (4) bekezdés e) pontjában található felhatalmazás alapján a rendeletalkotás nem kötelező, a képviselő-testület maga döntheti el, hogy kíván-e ilyen tényállást megállapítani. Továbbra is fontosnak tartjuk megjegyezni, hogy a szabályozás tárgykörét, annak határait tekintve segítségül szolgálhat az Alkotmánybíróság szabálysértési területen kialakított gyakorlata, főként az abban meghatározott jogelveknek az alkalmazása, figyelembevétele.

Budapest, 2012. május 9.

Készítette: BM Önkormányzati Feladatok Főosztálya

JOGSZABÁLYFIGYELŐ

Hazai jogszabályváltozások

Belügyi ágazat

2012. évi XXXI. törvény a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint a katasztrófavédelemmel kapcsolatos egyes törvényi rendelkezések módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 14. és több további időpont	2012. 44. szám, 8175. oldal

<i>A Kormány 74/2012. (IV. 13.) Korm. rendelete a katasztrófavédelmet érintő egyes kormányrendeletek módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 15.	2012. 44. szám , 8211. oldal

<i>A kormány 81/2012. (IV. 18.) Korm. rendelete az egyes migrációs tárgyú törvények jogharmonizációs célú módosításáról szóló 2012. évi XXVII. törvényhez kapcsolódó egyes kormányrendeletek módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 20., szeptember 1.	2012. 46. szám , 8313. oldal

<i>A belügyminiszter 23/2012. (IV. 26.) BM rendelete a 2007–2013 közötti programozási időszakban a Szolidaritási programokból származó támogatások felhasználásának alapvető szabályairól, intézményrendszeréről, a pénzügyi irányítási és kontrollrendszerekről</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 27.	2012. 50. szám , 8593. oldal

<i>A Kormány 1128/2012. (IV. 26.) Korm. határozata az Önkormányzatok Nemzeti Együttműködési Tanácsáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 27.	2012. 50. szám , 8633. oldal

<i>A belügyminiszter 27/2012. (V. 30.) BM rendelete a fejezeti kezelésű előirányzatok felhasználásának rendjéről</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 31.	2012. 63. szám , 10087. oldal

<i>A belügyminiszter 30/2012. (VI. 21.) BM rendelete a Magyarország 2012. évi központi költségvetéséről szóló 2011. évi CLXXXVIII. törvény 76. §-a szerinti letéti számla felhasználásának szabályairól szóló 12/2012. (III. 30.) BM rendelet módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 22.	2012. 75. szám , 11950. oldal

<i>A Kormány 119/2012. (VI. 26.) Korm. rendelete a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletének részletes szabályairól</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 27.	2012. 77. szám , 12094. oldal

<i>2012. évi XC. törvény a kéményseprő-ipari közszolgáltatásról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2013. január 1. és 2014. január 1.	2012. 84. szám , 12860. oldal

<i>A Kormány 143/2012. (VII. 3.) Korm. rendelete a címzetes főjegyzői cím adományozásának, a címre való jogosultság megszűnésének, a cím visszavonásának eljárási szabályairól, valamint a címadományozási juttatás kifizetésére vonatkozó szabályokról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. július 6.	2012. 84. szám , 12873. oldal

<i>A belügyminiszter 33/2012. (VII. 4.) BM rendelete az önkormányzatok és társulásaik európai uniós fejlesztési pályázatai saját forrás kiegészítése 2012. évi támogatásának rendjéről szóló 6/2012. (III. 1.) BM rendelet módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. július 5.	2012. 85. szám , 13016. oldal

Egészség- és nyugdíj-biztosítási ágazat

<i>A nemzeti erőforrás miniszter 24/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelete egyes egészségügyi és oktatási tárgyú miniszteri rendeletek módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 26.	2012. 46. szám , 8350. oldal

<i>2012. évi XXXVIII. törvény a települési önkormányzatok fekvőbeteg-szakellátó intézményeinek átvételéről és az átvételhez kapcsolódó egyes törvények módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 28. és július 1.	2012. 51. szám , 8657. oldal

<i>A Kormány 92/2012. (IV. 27.) Korm. rendelete a települési önkormányzatok egészségügyi intézményei átvételének részletes szabályairól és egyes egészségügyi tárgyú kormányrendeletek módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 28. és további időpontok	2012. 51. szám , 8680. oldal

Építésügyi és területfejlesztési ágazat

<i>A Kormány 35/2012. (III. 9.) Korm. rendelete egyes területfejlesztési és önkormányzati fejlesztési célokat szolgáló hazai támogatási előirányzatokról szóló kormányrendeletek módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 10.	2012. 28. szám , 6044. oldal

<i>A Kormány 67/2012. (IV. 5.) Korm. rendelete egyes kormányrendeletek területfejlesztéssel és területrendezéssel összefüggő módosításáról és hatályon kívül helyezéséről</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 6.	2012. 40. szám , 7984. oldal

<i>A nemzetgazdasági miniszter 7/2012. (IV. 18.) NGM rendelete a játszótéri eszközök biztonságosságáról szóló 78/2003. (XI. 27.) GKM rendelet módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 17.	2012. 48. szám , 8323. oldal

<i>A Kormány 90/2012. (IV. 26.) Korm. rendelete az országos településrendezési és építési követelményekről szóló 253/1997. (XII. 20.) Korm. rendelet módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 4. és 203. január 1.	2012. 50. szám , 8580. oldal

<i>A Kormány 105/2012. (V. 30.) Korm. rendelete egyes építésügyi és területrendezési tárgyú kormányrendeletek módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 1. és további időpontok	2012. 63. szám, 10078. oldal

<i>A Kormány 134/2012. (VI. 28.) Korm. rendelete az egyes kormányrendeleteknek a műemlékekkel kapcsolatos építésügyi hatáskör változásával összefüggő módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. július 1., 2012. augusztus 1.	2012. 79. szám, 12255. oldal

Igazságügyi ágazat

<i>A Kormány 55/2012. (III. 30.) Korm. rendelete a közérdekű adatok elektronikus közzétételével kapcsolatos egyes kormányrendeletek módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 31., április 1.	2012. 36. szám, 6765. oldal

<i>A közigazgatási és igazságügyi miniszter 18/2012. (III. 22.) KIM rendelete az európai területi társulások működésének 2012. évi támogatásáról, valamint az európai területi együttműködési csoportosulással kapcsolatos jóváhagyási eljárás részletes szabályairól szóló 16/2010. (XII. 15.) KIM rendelet módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 23. és július 31.	2012. 33. szám, 6514. oldal

<i>A közigazgatási és igazságügyi miniszter 19/2012. (III. 22.) KIM rendelete a fejezeti kezelésű előirányzatok kezelésének és felhasználásának szabályairól</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 23.	2012. 33. szám, 6518. oldal

A Kormány 82/2012. (IV. 21.) Korm. rendelete a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény elektronikus ügyintézésrel kapcsolatos kormányrendeleteinek módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 22., 2014. január 1.	2012. 48. szám , 8439. oldal

A közigazgatási és igazságügyi miniszter 23/2012. (IV. 25.) KIM rendelete az önkormányzati rendeleteknek és jegyzőkönyveknek a fővárosi és megyei kormányhivatalok részére történő megküldésének rendjéről

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 26.	2012. 49. szám , 8544. oldal

A 2012. évi XXXVII. törvény a szövetkezetekről szóló 2006. évi X. törvény, az illetékekről szóló 1990. évi XCIII. törvény és a közfoglalkoztatásról és a közfoglalkoztatáshoz kapcsolódó, valamint egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CVI. törvény módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 27.	2012. 50. szám , 8567. oldal

A Kormány 87/2012. (IV. 26.) Korm. rendelete egyes kormányrendeleteknek a nemzetiségi és a helyi önkormányzatok törvényességi felügyeletével összefüggő módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 27.	2012. 50. szám , 8574. oldal

2012. évi LXXVI. törvény egyes törvényeknek és törvényi rendelkezéseknek a jogrendszer túlszabályozottságának megszüntetése érdekében szükséges technikai deregulációjáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 27. és további időpontok	2012. 77. szám , 12050. oldal

2012. évi LXXXIV. törvény a nemzeti vagyonról szóló 2011. évi CXCVI. törvény és a hozzá kapcsolódó egyes törvények módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 30. és 2013. január 1.	2012. 79. szám , 12232. oldal

<i>2012. évi XCIII. törvény a járások kialakításáról, valamint egyes ezzel összefüggő törvények módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. július 6. és 2013. január 1.	2012 86. szám 13131. oldal

Környezetvédelmi ágazat

<i>A Kormány 80/2012. (IV. 18.) Korm. rendelete a környezeti hatásvizsgálati és az egységes környezethasználati engedélyezési eljárásról szóló 314/2005. (XII. 25.) Korm. rendelet módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 1.	2012. 46. szám , 8312. oldal

Kulturális ágazat

<i>2012. évi XXX. törvény a magyar nemzeti értékekről és a hungarikumokról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. július 1.	2012. 42. szám , 8116. oldal

<i>A nemzeti erőforrás miniszter 17/2012. (III. 28.) NEFMI rendelete a helyi önkormányzatok által fenntartott muzeális intézmények 2012. évi szakmai támogatásáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 5.	2012. 35. szám , 6717. oldal

<i>A nemzeti erőforrás miniszter 18/2012. (III. 28.) NEFMI rendelete az Alaptörvény hatálybalépésével összefüggően hazánk elnevezésének Magyar Köztársaságról Magyarországra történő változásából eredő, a kultúráért felelős miniszter feladatkörébe tartozó miniszteri rendeletek módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 29.	2012. 35. szám , 6721. oldal

<i>2012. évi XL. törvény a kulturális örökség védelméről szóló 2001. évi LXIV. törvény módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 5. és július 1.	2012. 52. szám , 8829. oldal

<i>2012. évi LXI. törvény a köziratokról, a közlevéltárakról és a magánlevéltári anyag védelméről szóló 1995. évi LXVI. törvény és az elmúlt rendszer titkosszolgálati tevékenységének feltárásáról és az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltára létrehozásáról szóló 2003. évi III. törvény módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 1. és további időpontok	2012. 63. szám , 10061. oldal

<i>A belügyminiszter 29/2012. (VI. 8.) BM rendelete az egyes előadó-művészeti szervezetek, könyvtárak működésének kiegészítő támogatásáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 9.	2012. 69. szám , 11614. oldal

Közlekedési, hírközlési, vízügyi ágazat

<i>2012. évi XLI. törvény a személyszállítási szolgáltatásokról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. július 1. és további időpontok	2012. 52. szám , 8831. oldal

<i>A nemzeti fejlesztési miniszter 25/2012. (V. 9.) NFM rendelete a települési önkormányzatok helyi közösségi közlekedésének támogatásáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012., május 14.	2012. 55. szám , 9226. oldal

Mezőgazdasági és vidékfejlesztési ágazat

<i>A 2012. évi XVIII. törvény az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 14. és több más időpont	2012. 36. szám , 6751. oldal

<i>A vidékfejlesztési miniszter 26/2012. (III. 24.) VM rendelete a 2012. évi lakossági víz- és csatornaszolgáltatás-támogatás igénylésének és elbírálásának részletes feltételeiről, valamint az egészséges ivóvízzel való ellátás ideiglenes módozatainak ellentételezéséről</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 27. és augusztus 1.	2012. 34. szám , 6548. oldal

<i>A vidékfejlesztési miniszter 30/2012. (III. 24.) VM rendelete a LEADER Helyi Akciócsoportok feladat ellátásához az Európai Mezőgazdasági Vidékfejlesztési Alapból nyújtandó vidékfejlesztési támogatás részletes feltételeiről</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 1.	2012. 34. szám , 6577. oldal

<i>A vidékfejlesztési miniszter 39/2012. (IV. 27.) VM rendelete a 2012. évi óvoda-, iskolatej program szabályozásáról szóló 116/2011. (XII. 14.) VM rendelet módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 28.	2012. 51. szám , 8810. oldal

Munkaügyi ágazat

<i>A Kormány 45/2012. (III. 20.) Korm. rendelete a közszolgálati tisztviselők személyi irataira, a közigazgatási szerveknél foglalkoztatott munkavállalók személyi irataira és a munkaügyi nyilvántartásra, a közszolgálati alapnyilvántartásra és közszolgálati statisztikai adatgyűjtésre, valamint a tartalékállományra vonatkozó egyes szabályokról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 23. és további időpontokban	2012. 32. szám , 6396. oldal

<i>2012. évi LXXXVI. törvény a munka törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény hatálybalépésével összefüggő átmeneti rendelkezésekről és törvénymódosításokról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. július 1. és további időpontok	2012. 80. szám , 12344. oldal

Oktatási ágazat

A nemzeti erőforrás miniszter 26/2012. (IV. 25.) NEFMI rendelete muzeális intézmények, nyilvános könyvtárak és közművelődési intézmények működésével kapcsolatos miniszteri rendeletek módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 26., július 1.	2012. 49. szám , 8549. oldal

A nemzeti erőforrás miniszter 28/2012. (IV. 27.) NEFMI rendelete egyes sajátos közoktatási feladatok támogatása igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 28.	2012. 51. szám , 8699. oldal

A nemzeti erőforrás miniszter 29/2012. (IV. 27.) NEFMI rendelete a nemzetiségi nevelési, oktatási feladatokhoz nyújtott kiegészítő támogatás igénylésének, döntési rendszerének, folyósításának, elszámolásának és ellenőrzésének részletes szabályairól

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 28.	2012. 51. szám , 8732. oldal

A nemzeti erőforrás miniszter 30/2012. (IV. 27.) NEFMI rendelete a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja, a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi Programja és a Halmazottan Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Kollégiumi- Szakiskolai Programja támogatásának igénylése, döntési rendszere, folyósítása, elszámolása és ellenőrzése részletes szabályairól

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 28.	2012. 51. szám , 8769. oldal

A közigazgatási és igazságügyi miniszter 26/2012. (V. 9.) KIM rendelete az oktatási esélyegyenlőséget szolgáló támogatásokról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 10.	2012. 55. szám , 9217. oldal

Pénzügyi ágazat

2012. évi XVII. törvény egyes közpénzügyi tárgyú törvényeknek az államháztartás önkormányzati alrendszerét érintő módosításáról, és azok más törvénnyel való összhangjának biztosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 31.	2012. 36. szám , 6747. oldal

2012. évi XXIX. törvény a helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 15.	2012. 42. szám , 8116. oldal

A Kormány 48/2012. (III. 28.) Korm. rendelete a települési hulladékkezelési közszolgáltatási díj megállapításának részletes szakmai szabályairól szóló 64/2008. (III. 28.) Korm. rendelet módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 29.	2012. 35. szám , 6654. oldal

A Kormány 56/2012. (III. 30.) Korm. rendelete az egyes közpénzügyi tárgyú kormányrendeleteknek az államháztartás önkormányzati alrendszerét érintő módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. március 31.	2012. 36. szám , 6776. oldal

2012. évi LVIII. törvény a fővárosi önkormányzat és a kerületi önkormányzatok közötti forrásmegosztásról szóló 2006. évi CXXXIII. törvény módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. május 31.	2012. 63. szám , 10059. oldal

2012. évi LXIX. törvény az adózást érintő egyes törvények módosításáról

Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
----------------	-----------------------------------

2012. június 20. és további időpontok	2012. 74. szám , 11895. oldal
---------------------------------------	---

<i>2012. évi LXX. törvény a Nemzeti Eszközkezelő működésével kapcsolatos egyes törvények módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 20.	2012. 74. szám , 11917. oldal

Szociális és gyámügyi ágazat

<i>2012. évi XXXIV. törvény a fogyatékos személyek jogairól és esélyegyenlőségük biztosításáról szóló 1998. évi XXVI. törvény, valamint a szociális igazgatásról és szociális ellátásokról szóló 1993. évi III. törvény módosításáról</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 14., május 1.	2012. 44. szám , 8209. oldal

<i>A nemzeti erőforrás miniszter 23/2012. (IV. 18.) NEFMI rendelete a települési önkormányzatok részére szociális nyári gyermekétkeztetés céljából 2012. évben nyújtott támogatás igénylésének, folyósításának és elszámolásának részletes szabályairól</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. április 19.	2012. 48. szám , 8328. oldal

<i>Az emberi erőforrások minisztere 2/2012. (VI. 5.) EMMI rendelete a helyi esélyegyenlőségi program elkészítésének részletes szabályairól</i>	
Hatályba lépés	Magyar Közlönyben való megjelenés
2012. június 13.	2012. 67. szám , 10853. oldal

Összeállította: BM Önkormányzati Feladatok Főosztálya

Útmutató a helyi önkormányzati képviselők adatigényléseivel kapcsolatban

A helyi önkormányzati képviselők adatigényléseivel kapcsolatosan az elmúlt időszakban is több értelmezési probléma merült fel. Ezek tisztázásához kívánunk segítséget adni azzal, hogy alábbiakban néhány jogszabályi rendelkezésre, illetve a gyakorlat során értékelendő körülményre hívjuk fel a figyelmet.

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.) hatályos 19. § (2) bekezdés e.) pontjában írt azon rendelkezése, miszerint a képviselő „a képviselő-testület hivatalától igényelheti a képviselői munkájához szükséges tájékoztatást, ügyviteli közreműködést” a képviselő-testület és annak tagjai tevékenységével összefüggő általános működési, politikai rendező elvet, keretjellegű szabályt fogalmaz meg. Ennek konkrét tartalmát magasabb szintű jogszabályokban, az önkormányzatok helyi jogalkotó tevékenysége során megalkotott rendelkezésekben írtak, illetve a konkrét helyi ügyintézési gyakorlatban érvényesített követelmények együttesen adják.

Ilyen, a helyi **képviselői tájékoztatási igény kielégítése során legáltalánosabban érvényesítendő törvényi szabályozásoknak tekinthetők** különösen: az Ötv.-ben, a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvényben („Az eljárás irataiba való betekintés” c. fejezet), valamint az információs önrendelkezési jogról és az információszabadságról szóló 2011. évi CXII. törvényben (Isz.tv.) írt rendelkezések. Természetesen egyes további törvényi rendelkezések ugyancsak tartalmazhatnak olyan előírásokat, melyek figyelembevételre a képviselői adatigénylés alkalmával szükséges (pl.: a közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény „Adatkezelés” c. fejezetében, a közalkalmazottak jogállásáról szóló 1992. évi XXXIII. törvény „A közalkalmazott nyilvántartás” c. VIII. fejezetében írtak, stb.).

A helyi képviselő az Ötv. 19. § (2) bekezdés f.) pontja szerint azonban **nemcsak jogosult, hanem köteles is részt venni a képviselő-testület munkájában**. Ebből következően a képviselő-testület feladat- és hatáskörébe tartozó döntések előkészítésével, meghozatalával, végrehajtásával, ellenőrzésével kapcsolatosan megilleti a tájékoztatáshoz való jog. **A képviselői minőségéből eredően az adatok megismerése tekintetében szélesebb körű jogosítványok illetik meg, mint állampolgárként**. Azonban, ha e minőségében **minősített adat** jut a tudomására, úgy **az ezzel kapcsolatos kötelezettségek a képviselőre is vonatkoznak**. E képviselői szélesebb körű jogosítvány azonban hangsúlyozottan csak a képviselő-testületi feladat- és hatáskörök közvetlen ellátása (testületi döntés előkészítés, döntéshozatal, végrehajtás, ellenőrzés) körében illeti meg a képviselőt. Egyéb tekintetben vele szemben is érvényesülnek a jogszabályokban az adatnyilvánossággal összefüggően meghatározott rendelkezések, korlátok.

Az adatok megismerésének átfogó szabályait tartalmazza az Isz.tv., mely a Magyarország területén folytatott minden olyan adatkezelésre és adatfeldolgozásra kiterjed, amely természetes személy adataira, valamint közérdekű adatra vagy közérdekből nyilvános adatra vonatkozik. (Isz.tv. 2. § (1) bek.)

A törvény értelmező rendelkezései és eljárási szabályai pontosa meghatározzák az idézett adatkörökkel kapcsolatos adatmegismerés szabályait, melyek a képviselői tevékenység során is irányadóak, érvényesítendőek.

A gyakorlatban különösen problémás **az adatkezelői kör értelmezése**. Az Isz.tv. 3. § 9. pontja szerint „adatkezelő: az a természetes vagy jogi személy, illetve jogi személyiséggel

nem rendelkező szervezet, aki vagy amely önállóan vagy másokkal együtt az adatok kezelésének célját meghatározza, az adatkezelésre (beleértve a felhasznált eszközt) vonatkozó döntéseket meghozza és végrehajtja, vagy az általa megbízott adatfeldolgozóval végrehajtatja.” E fogalom tartalmi elemei közül külön is hangsúlyozzuk az adatkezelőnek az adat kezelésével kapcsolatos döntési jogosultságát, mely alatt az adatokba való betekintéssel, vagy az adatok kiszolgáltatásával kapcsolatos döntési jogot is érteni kell. Ebből következően az önkormányzat által fenntartott intézmények, vagy általa létrehozott gazdasági társaságok önálló adatkezelőknek minősülnek. Ezek vezetői jogosultak dönteni – a törvényi rendelkezések keretei között – az általuk kezelt adatok rendelkezésre bocsátásáról. Így az esetleges képviselői tájékoztatási igény kielégítéséről, vagy annak elutasításáról. Erre figyelemmel **a polgármesteri hivatal a képviselő kérésére nem köteles (jogosult) intézkedést tenni az önkormányzati intézményeknél, gazdasági társaságoknál kezelt adatokkal összefüggő képviselői tájékoztatási igény kielégítése érdekében.** Az ilyen adatok nyilvánosságára az Isz.tv., illetve egyéb törvények rendelkezései az irányadók. Az adatok képviselő részére történő kiadása megtagadása esetén is e törvényben rendelkezésre álló eszközöket (bírói út, Nemzeti Adatvédelmi és Információszabadság Hatóság eljárása) veheti igénybe a képviselő.

A helyi szervezeti és működési szabályzat az Ötv. rendelkezéseire figyelemmel további szabályokat is megállapíthat a képviselők tájékoztatásával kapcsolatosan. Hangsúlyozni kell azonban itt is, hogy ez a szabályozás sem terjedhet túl a törvényi kereteken. Tehát csak a képviselő-testület feladat- és hatáskörei gyakorlásával összefüggő előkészítő, döntéshozatali, végrehajtási, ellenőrzési képviselői tevékenységi területekhez kapcsolódhat a tájékoztatás, így annak szabályozása is. Továbbá nem ütközhet más jogszabályok által az adatnyilvánosság tekintetében meghatározott korlátokba az SZMSZ-ben szabályozott tájékoztatási tevékenység. A képviselő Ötv. 19. § (2) bekezdés e.) pontjában írt – a fentiekben kifejtett tartalmú – joga nemcsak az iratok megtekintésének, hanem a **másolatkészítés jogát is magába foglalja.** Az ezzel ellentétes, vagy érdemben korlátozó tartalmú rendelkezés jogszabálysértőnek minősül. Ez azonban nem jelentheti a papíralapú másolási igény, és az azzal kapcsolatos önkormányzati költségek parttalanná válását (pl.: teljes körű képviselői házi irattár létrehozásának támogatását). Nem tekintő jogszabálysértőnek az olyan helyi szabályozást, amely a képviselő tájékoztatási jogának kielégítésével összefüggő esetenkénti papíralapú másolást az indokolható mérték keretei között tartja (pl.: 5-10 oldal, vagy az érdemi tartalmi összefüggés által indokolt teljes terjedelem, stb.) oly módon, hogy lehetőséget biztosít a papíralapon le nem másolt adatok elektronikus úton (e-mail, CD, DVD, stb.) történő másolására, adattovábbítására is.

Mind a papíralapú, mind pedig az egyéb módon történő másolás tekintetében e kérdés értelmezésénél irányadónak tekintendők az Isz.tv. 30. § (2) bekezdésében írt rendelkezések: „(2) Az adatigénylésnek közérthető formában és - amennyiben ezt az adatot kezelő közfeladatot ellátó szerv aránytalan nehézség nélkül teljesíteni képes - az igénylő által kívánt technikai eszközzel, illetve módon kell eleget tenni. Ha a kért adatot korábban már elektronikus formában nyilvánosságra hozták, az igény teljesíthető az adatot tartalmazó nyilvános forrás megjelölésével is. Az adatigénylést nem lehet elutasítani arra való hivatkozással, hogy annak közérthető formában nem lehet eleget tenni.)”

Tehát a képviselő Ötv. 19. § (2) bekezdés e.) pontjában írt tájékoztatás, ügyviteli közreműködés iránti joga sem terjeszkedhet túl sem a technikai, sem pedig az anyagi aránytalanság határain.

Következtesen képviselt álláspont, hogy **a képviselőt e tevékenységével összefüggően költségek viselésére nem lehet kötelezni.** Az Ötv. 19. § (2) bekezdés e.) pontjában írt tájékoztatás iránti jogával kapcsolatos papíralapú másolat készítés költségeinek viselése

tekintetében ugyancsak ez a követelmény tekinthető irányadónak. Ez azonban csak oly módon érvényesülhet, hogy a képviselő által igényelt **papíralapú másolás anyagi költségei, technikai nehézségei az aránytalanságot nem érhetik el**. Erre figyelemmel - a már említettekkel egyezően – jogszerűnek tekinthető korlátozott mértékű ingyenes (aránytalan technikai és anyagi nehézséget el nem érő) papíralapú másolás és egyéb technikai másolás egyidejű lehetővé tételének SZMSZ-ben történő szabályozását.

Az Alkotmánybíróság 60/1992.(XI. 17.) AB. határozatában írtakra tekintettel a fentiek kötelező erővel nem bírnak, joghatás kiváltására nem alkalmasak.

Készítette: Dr. Győrpál Elemér BM Önkormányzati Feladatok Főosztálya

Az alapvető jogok biztosának jelentése

Az alapvető jogok biztosának jelentése az AJB-262/2012. számú ügyben

Az eljárás megindítása, előzmények – A panaszos korábbi jelentésemre (az állampolgári jogok országgyűlési biztosának AJB-869/2010. sz. jelentése) hivatkozva sérelmezte, hogy Budapesten, a Pesterzsébeti temetőbe gépkocsival való behajtáskor továbbra is behajtási díjat szednek a gépjárművezetőktől.

A panasz alapján felmerült az Alaptörvényben nevesített jogállamiság elvéből levezethető jogbiztonsághoz való jog sérelmének, illetve a sérelem közvetlen veszélyének gyanúja. Erre tekintettel az alapvető jogok biztosáról szóló 2011. évi CXI. törvény (továbbiakban: Ajbt.) 20. § (1) bekezdése alapján vizsgálatot indítottam.

Érintett alapvető jog

A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelménye: „*Magyarország független demokratikus jogállam.*” [Alaptörvény B) cikk (1) bekezdés]

Az alkalmazott jogszabályok

A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (Ötv.)

A helyi önkormányzatokról szóló 2011. évi CLXXXIX törvény (új Ötv.)

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény (Ttv.)

A temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet (Vhr.)

A vizsgálat megállapításai

A megállapított tényállás – Az Ajbt. 28. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosa az általa lefolytatott vizsgálatról jelentést készít, amely tartalmazza a feltárt tényeket és az ezeken alapuló megállapításokat és következtetéseket. Fontosnak tartom megjegyezni, hogy a jelentésben vizsgált alapvető jogokat érintő visszasságok nem egyediek és nem előzmény nélküliek. Álláspontomat e témában az AJB-869/2010. számú jelentésemben már kifejtettem. Ebben megállapítottam, hogy a Budapesti Temetkezési Intézet (BTI) az általa fenntartott temetőkben – a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény (Ttv.) és a temetőkről és a temetkezésről szóló 1999. évi XLIII. törvény végrehajtásáról szóló 145/1999. (X. 1.) Korm. rendelet (Vhr.) vonatkozó rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva – a temetőbe látogatókat az út használatáért „behajtási díj” fizetésére kötelezi, amivel a jogállamiság elvéből eredő jogbiztonság követelményével összefüggő visszasságot okoz. A korábbi

jelentés is a pesterzsébeti temetővel szemben benyújtott panasz alapján indult, és a BTI a visszasság orvoslására tett ajánlásomat elutasította. Ezt követően a jegyzőt kértem fel intézkedésre, aki tájékoztatt, hogy „Többször is jeleztük a BTI vezetőinek, hogy vizsgálják felül a temetőbe gépjárművel való behajtás után fizetendő díjak beszedését. Ezzel kapcsolatban azonban arról tájékoztattott a Pesterzsébeti temető igazgatója és a BTI Zrt. vezérigazgatója is, hogy a díjak mértékét és szerződéses hátterét a BTI központilag rendezi, s jelenleg nem áll módjukban a behajtási díjak beszedését megszüntetni, tekintettel arra, hogy a társaság gazdasági helyzete ezt nem teszi lehetővé.”

A belügyminiszternek az ország valamennyi városában található temetőre vonatkozó felméréséből (2011. decemberi állapot szerint, amely nem tartalmazott adatokat Székesfehérvárra vonatkozóan) az alábbi tények tárhatóak fel: A temetőkbe autóval való behajtáskor nem kérnek díjat az ország 6 megyéjében, azaz Békés, Komárom-Esztergom, Nógrád, Tolna, Vas és Zala megyékben található városi temetőkben, a többi 13 megye és a főváros temetőiben különböző megnevezéssel és mértékben a temető tulajdonosa, fenntartója vagy üzemeltetője díjat szed.

Budapesten 4 temetőben, a Farkasréti, az Óbudai, a Pesterzsébeti és az Új köztemetőben az Interparking Kereskedelmi és Szolgáltató Kft. szedi be az autók behajtásakor egységesen 280 Ft-ot, amely szerv egyben a beszedett összegnek a jogosultja is. A díj megállapításának jogalapjára vonatkozóan a minisztériumi vizsgálat nem tárt fel adatokat.

Baranya megyében Mohácson a Római Katolikus Egyházközség tulajdonában álló temetőben, amelyet a városi önkormányzat tart fenn és a Mohácsi Városgazdálkodási és Révhajózási Kft. üzemeltet az önkormányzat rendelete (A temetőkről és a temetkezési tevékenységről szóló 22/2009. (XI. 2.) Mohács város önkormányzata rendeletének 6. §-ának (8) bekezdése és a 2. sz. melléklete) alapján az üzemeltető szed, a temetői utak felújítására, karbantartására a legfeljebb 3,5 tonna összsúlyú tehergépjárművel való behajtáskor 1120 Ft+Áfa mértékű díjat.

Pécsen az önkormányzati tulajdonban lévő és önkormányzati cég által fenntartott Siklói utcai temetőnél kérnek a helyi rendelet (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 42/2005. (XI. 29.) Pécs Megyei Jogú Város Önkormányzata Közgyűlésének önkormányzati rendelete 13. § (14) bekezdés, 1. sz. melléklet 113. sor) alapján – a mozgáskorlátozottaktól eltekintve – autóval való behajtásért „parkolási díj” címén 400 Ft-ot alkalmanként, illetve félévre 35.000 Ft-ot, vagy egész évre 60.000 Ft-ot. A beszedett pénz felhasználási célja az utak karbantartása.

Bács-Kiskun megye több városának temetőjénél is alkalmazzák a behajtási díjat.

Kalocsán az önkormányzati temetőben, amelyet a város intézménye tart fenn, csak a temetőben vállalkozásszerűen munkát végzőknek kell a helyi rendelet (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 4/2007. (III. 5.) Kalocsa Város önkormányzati rendelete 22. § (2) bek.) alapján díjat fizetniük, alkalmanként 200 Ft-ot, vagy 3000 Ft-ot egy évre. A beszedett összeget temetőfenntartásra fordítják.

Kecskeméten az önkormányzati temetőben a helyi rendelet (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 41/2000. (X. 2.) Kecskemét Város önkormányzati rendelet 4. sz. melléklet) értelmében a temetkezési szolgáltatók által behajtásért fizetendő díjak összege: napijegy 85 Ft + ÁFA, negyed éves bérlet 3150 Ft + ÁFA, az éves bérlet 12.600 Ft + ÁFA. Továbbá a Kecskeméti Városgazdasági Kft. a 21/2009-es igazgatói utasítás alapján a temetőbe autóval látogatóktól 80 Ft/nap díjat szed.

Kiskunhalason az egyházi tulajdonú temetőket az önkormányzat üzemelteti a kegyeleti közszolgáltatási szerződés alapján a Kegyelet Kft-vel, valamint a református egyházzal. A helyi rendelet (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 17/2000. (IV. 18.) Kiskunhalas Város önkormányzati rendelet) és az egyházközség szabálya alapján a temetők területén vállalkozásszerűen munkát végzők a temető munkarendjén túli időszakban – 2261 Ft/nap+ ÁFA összegű – kapunyitási díj megfizetése ellenében végezhetnek munkát a temetők területén.

Borsod-Abaúj-Zemplén megyében Mezőkövesden és Miskolcon kérnek a temetőbe való behajtáskor díjat.

Mezőkövesden a Szent László Plébánia tulajdonában álló temető esetén a Mezőkövesdi VG. Zrt., mint fenntartó szed megállapodás alapján személyautó tekintetében napi díjként 120 Ft-ot, havidíjként 1350 Ft-ot, illetve ezt meghaladó összeget tehergépkocsik esetén. A beszedett összegek jogosultja 60%-ban a tulajdonos, 40%-ban a fenntartó. Az összeget karbantartásra és dolgozók juttatásaira használják fel.

Miskolcon a Szentpéteri kapui önkormányzati temetőt üzemeltető önkormányzati cég a helyi rendeletek alapján (Az önkormányzata tulajdonában lévő temetők sírhelydíjairól és egyéb temetői szolgáltatások díjairól szóló 36/1997. (VII. 1) sz. és a köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 62/2000. (XII. 13.) számú Miskolci önkormányzati rendelet 12. § (10) bekezdése alapján) 270 Ft-ot kér a „behajtási engedély” megváltásakor, a mozgáskorlátozottak, halottszállító-gépjárművek és a temetkezési ügyintézők kivételével, amelyet a temető üzemeltetésére használ fel.

Csongrád megyében a Szegedi önkormányzati temetőkben és a Szent Miklós Plébánia tulajdonában álló temetőkben kérnek behajtási díjat. Az önkormányzati temetőkben (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 42/2000. (IX. 14.) Szeged Város önkormányzati rendelet) a temetőbe gépjárművel, motorkerékpárral és kerékpárral behajtani és ott közlekedni tilos. A tiltás a mozgáskorlátozottakra, az engedélyezett munkálatokat végzőkre és – esetenként – a láthatóan idős és beteg személyekre nem vonatkozik. Engedély köteles munkavégzés céljából eseti behajtási engedéllyel rendelkezők tehergépkocsi, illetve utánfutós személygépkocsi esetén egy évre 26.000, egy hónapra 7000, illetve egy napra 1000 díj megfizetését követően – közlekedhetnek gépjárművel a temetőben. Az egyházi temetőben – a miniszter által rendelkezésemre bocsátott adatok szerint – napi minimum 3100 Ft megfizetését kérik az engedélyköteles munkavégzés céljából beközlekedőktől.

Fejér megyében a rendelkezésemre bocsátott adatok szerint csak Dunaújvárosban az önkormányzati temetőben az üzemeltető által kiadott eseti engedéllyel 192 Ft+ÁFA összegű díj megfizetése mellett lehet a temetőbe gépjárművel behajtani a helyi rendelet (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 33/2000. (XII. 1.) Dunaújváros Város önkormányzati rendelet 6. § (1) bek 15./ pontja és a 17. §) alapján, kivételt képeznek a mozgáskorlátozási igazolvánnyal rendelkezők, a 70 éven felüliek, akik a háziorvos által kiadott igazolással bizonyítják, hogy mozgásukban korlátozottak, illetve az engedélyezett munkálatokat végzők.

Győr-Moson-Sopron megyében Sopron köztemetőiben és Sopron-Szentmihály egyházi temetőjében szednek behajtáskor díjat. A köztemetőkben a helyi rendelet (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 34/2000. (X. 1.) Sopron Város önkormányzati rendelet 18. § (3) bekezdése) értelmében a temetőbe gépjárművel, motorkerékpárral és kerékpárral behajtani és ott közlekedni tilos, amely nem vonatkozik a mozgáskorlátozottakra, az engedélyezett

munkálatokat végzőkre és – esetenként – a láthatóan idős betegekre. A behajtási engedélyt kellő indokkal megkapók temetőnként eltérő mértékű (2085 vagy 1720 Ft) díj megfizetését követően (kivétel: mozgáskorlátozott) közlekedhetnek gépjárművel a temetőben. A megfizetett díjat temető felújításra fordítják. Az egyházi temetőben a temető szabályzatra hivatkozva kéri a 400 Ft-tól 2600 Ft-ig terjedő összegű díj megfizetését, amelyet temető felújításra fordítanak.

Hajdú-Bihar megye több városában is alkalmazza a behajtási díjat.

Debrecenben az önkormányzat (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 36/2000. (X. 18.) Debrecen Megyei Jogú Város önkormányzati rendeletének 13. § (3) bekezdése) a köztemetők üzemeltetéséről kegyeleti közszolgáltatási szerződés keretében gondoskodik. A jelenlegi üzemeltető az A.K.S.D. Városgazdálkodási Kft. A Nagyerdei Köztemető területén a mozgásában korlátozott, parkolási igazolvánnyal rendelkező, vagy ilyen utast szállító személyek gépjárműveikkel díjmentesen parkolhatnak. Más személyek a köztemető területén való parkolás esetén az üzemeltető által meghatározott parkolási díjat kötelesek megfizetni. A minisztérium felmérése alapján a személygépkocsival való behajtás napi 320 Ft, heti 1300 Ft, havi 5200, negyedévi 15.600 Ft, féléves 34.000 és 46.800 Ft megfizetése mellett lehetséges. Ettől eltérő díjtételek vonatkoznak a tehergépjárművekre.

Hajdúböszörmény (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 32/2003. (VI. 26.) Hajdúböszörmény Város önkormányzati rendeletének 16. § (3) bekezdése és 2. sz. melléklete) önkormányzati tulajdonú és fenntartású temetőit a Paraklétosz Nonprofit Kft. üzemelteti, akinek engedélye nélkül gépkocsival, motorkerékpárral a városi temetőben közlekedni nem szabad. A köztemetőbe gépkocsival, motorkerékpárral történő behajtás esetén parkolási díjat kell fizetni, melynek 2011 évi összege 257 Ft, és ezt az üzemeltető a köztemető hirdetőtábláján köteles közzétenni. Ingyenesen hajthatnak be a köztemetőbe az érvényes igazolvánnyal rendelkező mozgáskorlátozottak, továbbá a tagsági igazolvánnyal rendelkező vakokat és gyengénlátókat szállító gépjárművek.

Hajdúnánás temetőjét közszolgáltatási szerződés alapján a Hajdúnánási Építő és Szolgáltató Kft. üzemelteti. A helyi rendelet szerint a temetőbe gépjárművel be lehet hajtani, erre vonatkozó díjat nem tartalmaz. A minisztérium felmérése szerint azonban a temetőszabályzat rendelkezik erről, kimondva, hogy a behajtás 300 Ft alkalmanként, amelynek megfizetése alól a mozgáskorlátozott igazolvánnyal rendelkezők mentesülnek.

Hajdúszoboszlón az önkormányzat a köztemető működtetéséről – kegyeleti közszolgáltatási szerződés keretében – a Hajdúszoboszlói Városgazdálkodási Részvénytársaság útján gondoskodik. A behajtási engedéllyel rendelkezőkön (mozgáskorlátozottak) kívül a temetőbe behajtó gépjárművek vezetői csak a rendelet (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 14/2000. (X. 19.) Hajdúszoboszló Város önkormányzati rendeletének 10. § (9) bekezdése és melléklet 8-9. pontjai) mellékletében meghatározott térítési díj ellenében közlekedhetnek. A behajtási engedélyt orvosi igazolás ellenében a temető üzemeltetője térítésmentesen adja ki. Engedéllyel nem rendelkező járművek szombat és vasárnap kivételével csak 14.00 óra után hajthatnak be a temető területére. A térítési díjak alakulása: nettóban egy alkalomra személygépkocsinál 370 Ft, utánfutóval, illetve kisteherautóval 1095 Ft, teherautóval 2185 Ft. Rendszeres behajtási engedéllyel a virágárusok negyedévente 9150 Ft-ot, míg a sírkövesek 13.800 Ft-ot fizetnek havonta a behajtásért.

Heves megyében Hatvan és Lőrinczi városaiban kérnek díjat a behajtásért.

A hatvani temető behajtási díjairól a rendelet melléklete (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 52/2007. (XI. 30.) Hatvan Város önkormányzati rendeletének melléklete) az alábbiak szerint rendelkezik. Gépjármű behajtási díjak: 5 tonna össztömeget meg nem haladó

tehergépkocsi, illetve utánfutós személygépkocsi esetén: 21.500 Ft/év; 5 tonna össztömeget meg nem haladó tehergépkocsi, illetve utánfutós személygépkocsi esetén: 5500 Ft/hó; 5 tonna össztömeget meg nem haladó tehergépkocsi, illetve utánfutós személygépkocsi esetén: 650 Ft/nap; 70 éven felüli személyt szállító személygépjármű esetén: ingyenes.

Lőrinciben a köztemető tulajdonosa, fenntartója az önkormányzat, amelyet üzemeltet a polgármesteri hivatal és az önkormányzat 100%-os részesedésével rendelkező Lőrinci Város Kft.. A temetőbe való behajtáskor kért díj a temető fenntartási hozzájárulás rendeletben (A köztemetőkről és a temetkezés rendjéről szóló 19/2005. (XI. 24.) Lőrinci Város önkormányzati rendeletének melléklete) megfogalmazott szabályai között jelenik meg az alábbiak szerint: „Temető fenntartási hozzájárulás minden tevékenység esetében: 450 Ft/nap, síremléképítés, felújítás (gépkocsi behajtás) 5000 Ft/nap.” A felmérés adatai szerint kivételt képeznek a mozgáskorlátozottak és a halottak napján temetőbe látogatók, erről azonban a rendelet nem tesz említést. A beszedett összeg célja síremlékek állítása, javítása.

Jász-Nagykun-Szolnok megyében Szolnokon a Katolikus egyház tulajdonában lévő temetőben a mozgáskorlátozottak kivételével kérnek a temetőszabályzat alapján 650 Ft-ot az autós behajtás esetén, amelyet a dolgozók munkabérének kiegészítésére fordítanak.

Pest megyében Gödöllőn és Zsámbékon kell a temetőbe autóval látogatóknak behajtási díjat fizetni.

Gödöllőn a Református és a Római Katolikus Egyházközségek tulajdonaiban álló temetőknek, mint köztemetőknek a fenntartásáról, üzemeltetéséről az önkormányzat a VÜSZI Gödöllői Városüzemeltető és Szolgáltató Közhasznú Társasággal kötött kegyeleti közszolgáltatási szerződés keretében gondoskodik. A köztemető területére gépjárművel behajtani a halott és szemszállító, súlyos mozgáskorlátozott személyt szállító, temetkezési tevékenységben részt vevő és az üzemeltető által kiadott engedéllyel rendelkező gépjárművek kivételével a rendeletben (A temetőkről és a temetkezési tevékenységről szóló 25/2007. (IX.14.) sz. önkormányzati rendelet 4. § (3) – (4) bekezdés, melléklet 18/ pontja) meghatározott díj megfizetése ellenében lehetséges. Továbbá a köztemetőben a síremlék felállításához, felújításához, a síremlék elemeinek, sírkeret építéséhez szükséges építőanyag gépjárművel történő helyszínre szállításához, illetve a sírgondozási tevékenység üzletszerű gyakorlása esetében az üzemeltetőtől engedélyt kell kérni. A behajtás a köztemetőbe díj ellenében történhet, ha a behajtás az előző tevékenységek gyakorlásának céljából történik. Behajtási díjak: 2,5 t alatti összsúlyú gépjárművel 600 Ft/alkalom, 2,5 és 3,5 t közötti összsúlyú gépjárművel 800 Ft/alkalom, személygépkocsival 200 Ft/alkalom, éves bérlet 40.000 Ft/év + ÁFA. A díjakat beszedi és felhasználja a temetőt üzemeltető kft.

Zsámbékon a katolikus egyház tulajdonában és fenntartásában lévő temetőnél a temetőszabályzat alapján kér a Gyertyaláng Kft. 300 Ft+ÁFA összegű díjat, amelyet a kft. a temetőfenntartására, karbantartásra használ fel.

Somogy megyében Kaposváron kérnek az autósoktól pénzt a temetőbe való belépéskor. A helyi rendelet (A temetőkről és a temetkezési tevékenységről szóló 20/2000. (VI. 20.) sz. önkormányzati rendelet 13. § (3) bekezdés) értelmében a temetőkbe járművel behajtani és azzal közlekedni csak az üzemeltető engedélyével lehet. A mozgássérülteket parkolási engedélyük feljogosítja a temetőbe való parkolásra, egyéb jármű parkolása esetén az üzemeltető jogosult parkolási díjat megállapítani és beszedni. Kaposvár Keleti temető bejáratán kifüggesztett tájékoztató szerint a parkolási díj 199 Ft.

Szabolcs-Szatmár-Bereg megye 4 városában is szednek a behajtási díjat, valamint e megyében észleltem a helyi köztemető fenntartásáról szóló rendelet szabályai között hulladékszállítási díj megfizetésére kötelező előírást is.

Kisvárdán a helyi rendelet (Kisvárdai 26/2000. /IX. 14./ ÖKT. sz. rendelete a temetőkről, a temetkezési tevékenységről és a temető használatának rendjéről 6. §) alapján az önkormányzat tulajdonában és fenntartásában lévő temetőbe gépjárművel, motorkerékpárral behajtani, és ott közlekedni tilos, amely nem vonatkozik a mozgáskorlátozottakra és a láthatóan idős, beteg személyekre, továbbá az üzemeltető által kiadott behajtási engedéllyel rendelkező vállalkozókra, ez utóbbi kör 500 Ft/alkalom díj megfizetését követően azonban már közlekedhet. Továbbá a helyi rendelet 6. §-a kimondja, hogy: „*A temettetőknek az elhaltak hűtéséért hűtési díjat, a nyugvó helyre történő temetéskor egyszeri hulladékszállítási díjat kell fizetniük a rendelet mellékletének I. pontjában meghatározottak szerint.*” Melléklet: Egyszeri hulladék-szállítási díj: 1000 Ft/nyugvóhely.

Nagykállóban a minisztérium adatai szerint az önkormányzat által alapított gazdasági társaság, valamint az önkormányzat által fenntartott temetőkben a rendelet (Nagykállói 12/2001. (VI. 18.) önkormányzati rendelete a temetőkről, a temetkezési tevékenységről és a temető használatának rendjéről) alapján 900 Ft+ÁFA megfizetése után lehet autóval behajtani, amelynek megfizetése alól mentesülnek a temetkezési szolgáltatás ellátásához szükséges, illetve a járásképteleneket szállító gépjárművek vezetői. A beszedett díjat a fenntartó használja fel temető gondozásra.

Nyíregyházán az önkormányzati tulajdonú és az általa létrehozott vállalattal üzemeltetett temetők esetén a helyi rendelet (Nyíregyházi 27/2007. (IX. 25.) közgyűlési rendelete a temetőkről, a temetkezési tevékenységről és a temető használatának rendjéről) alapján parkolási díj címén a parkoló jegy 300 Ft, az éves parkoló bérlet 15.000 Ft, féléves parkoló bérlet 7500 Ft, mozgáskorlátozottak éves parkoló bérlete 600 Ft. A rendelet melléklete megszabta a temetés után hulladékszállítási díj összegét is 8000 Ft-ban.

Záhonyban a köztemetőt külső vállalkozó kegyeleti közszolgáltatási szerződés keretében üzemelteti. A helyi rendelet (Záhonyi 22/2005. (X. 28.) közgyűlési rendelete a temetőkről, a temetkezési tevékenységről és a temető használatának rendjéről 6. § (8) bekezdés) rögzíti, hogy a temető üzemeltetője a rendeletben megállapított díjakon felül más díjat nem állapíthat meg, így különösen nem szedhető díj a temetőlátogatásért, a temetői utak használatáért és a temetési hely gondozásához igénybevett vízért. A helyi szabály [47. § (1)-(3)] kimondja azt is, hogy a temető területére gépjárművel, motorkerékpárral behajtani csak eseti behajtási engedéllyel lehet, kivéve a mozgáskorlátozottakat, az engedélyezett munkákat végzőket és – esetenként – a láthatóan idős betegeket. Ugyanakkor az üzemeltető által kiadott eseti behajtási engedéllyel rendelkezők a rendelet mellékletében meghatározott díj megfizetését követően hajthatnak be a köztemetőbe. Behajtási engedély: 500 Ft+ÁFA/alkalom. Továbbá a helyi rendelet 37. § (2) bekezdése előírja, hogy a temettetőknek az elhunytak hűtéséért hűtési díjat és temetésenként egyszeri 500 Ft hulladékszállítási díjat kell fizetni, majd a 45. § (7) bekezdése pedig így rendelkezik: „*A temetőben keletkezett hulladék rendszeres gyűjtéséről, elhelyezéséről a temető üzemeltetője saját költségén gondoskodik. A hulladék a tiszaszentmártoni hulladéklerakóban helyezhető el, az ott megállapított feltételek szerint. A hulladékgyűjtő edényzetet az üzemeltető biztosítja.*”

Veszprém megyében Ajkán és Ajka-Bóden található temetők a római katolikus egyház tulajdonában és üzemeltetésében állnak, mindkét helyen azonos módon a temetőszabályzat alapján 5000 Ft-ot kérnek a síremlék készítését, valamint 2500 Ft-ot a síremlék felújítást végző autóval behajtó vállalkozóktól, a beszedett összegeket mindkét helyen temető fenntartásra fordítják.

A vizsgált alapvető jog tekintetében – Az alapvető jogok biztosa egy adott társadalmi probléma mögött álló összefüggés-rendszer feltárása során *autonóm, objektív módon*, kizárólag *alapjogi érvek* felsorakoztatásával és összevetésével tesz eleget az Alaptörvényben kapott mandátumának. Álláspontom szerint az ombudsman akkor jár el helyesen, ha következetesen, zsinórmértékként támaszkodik az Alkotmánybíróság alapvető jogállami garanciákkal és az alapjogok tartalmával kapcsolatos elvi megállapításaira, valamint az egyes alapjogi tesztekre. Az Alaptörvény B) cikk (1) bekezdése szerint *Magyarország független, demokratikus jogállam*. Az Alkotmánybíróság több határozatában rámutatott, hogy a jogállam nélkülözhetetlen eleme a jogbiztonság. A jogbiztonság az állam köteleességévé teszi annak biztosítását, hogy a jog egésze, egyes részterületei és az egyes jogszabályok is *világosak, egyértelműek*, működésüket tekintve *kiszámíthatóak* és *előreláthatóak* legyenek a norma címzettjei számára. A jogbiztonság nem csupán az egyes normák egyértelműségét követeli meg, de az egyes jogintézmények működésének kiszámíthatóságát is. Csakis formalizált eljárási szabályok megkövetelésével és betartásával működhetnek alkotmányosan a jogintézmények. Az alanyi jogok és kötelezettségek érvényesítésére szolgáló eljárási garanciák tehát a jogbiztonság alkotmányos elvéből következnek. Megfelelő eljárási garanciák nélkül működő eljárásban a jogbiztonság szenved sérelmet.” [9/1992. (I. 30.) AB. hat.] A jogállamiság elvéből fakadó jogbiztonság követelményének mind szabályozási szinten, mind a jogalkalmazó szervek mindennapi gyakorlatában érvényesülnie kell.

A hatáskör tekintetében – A feladat- és hatáskörömet, valamint ennek ellátásához szükséges vizsgálati jogosultságaimat az Ajbt. határozza meg. A törvény 18. § (1) bekezdése szerint az alapvető jogok biztosához bárki fordulhat, ha megítélése szerint hatóság (ideértve a közszolgáltatást végző szervet is) tevékenysége vagy mulasztása a beadványt tevő személy alapvető jogát sérti vagy annak közvetlen veszélyével jár (a továbbiakban együtt: visszásság), feltéve, hogy a rendelkezésre álló közigazgatási jogorvoslati lehetőségeket – ide nem értve a közigazgatási határozat bírósági felülvizsgálatát – már kimerítette, vagy jogorvoslati lehetőség nincs számára biztosítva. A 18. § (2) bekezdése a) pontja alapján a közszolgáltatást végző szerv – függetlenül attól, hogy milyen szervezeti formában működik – az állami vagy önkormányzati feladatot ellátó, illetve e feladat ellátásában közreműködő szerv. Az ombudsmani gyakorlat a *közzolgáltatást végző szervek* fogalomkörébe tartozónak tekinti a temetőfenntartást és üzemeltetést, amelyekre az ombudsman vizsgálati jogosultsága – az Ajbt. hatásköri szabályai értelmében – egyértelműen kiterjed. Az Ajbt. 18. § (4) bekezdése rögzíti, hogy az alapvető jogok biztosa a hatóságok tevékenysége során felmerült, az alapvető jogokkal kapcsolatos visszásság megszüntetése érdekében *hivatalból* eljárást folytathat. A hivatalból indított eljárás természetes személyek pontosan meg nem határozható, nagyobb csoportját érintő visszásság kivizsgálására vagy egy alapvető jog érvényesülésének átfogó vizsgálatára irányulhat. Jelen esetben a panasz csak a fővárosban található egyik temető tekintetében valószínűsített visszásságot, ugyanakkor korábbi vizsgálatom során tudomásomra jutott körülmények alapján az országos gyakorlatra nézve folytattam le hivatalból vizsgálatomat. Vizsgálatom során továbbá véletlenszerűen további jogcímen szedett díjak szabályozása is tudomásomra jutott. A vizsgálat eredményessége érdekében az Ajbt. 21. § (1) bekezdés b) pontja alapján a megyei kormányhivatalok és a – Ttv. 7. §-a szerint a temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő feladatok ellátásának ellenőrzésére jogosult – jegyzők bevonásával országos vizsgálat lefolytatására kértem fel a belügyminisztert. A vizsgálat kiterjedt a városokban található valamennyi temetőre, annak tulajdonosától függetlenül. Az adatgyűjtés átfogta az egyes temetők területére gépjárművel történő behajtásra (temetőbe látogató, más szolgáltató szolgáltatás nyújtásakor pl.

halottszállítás, sírkőkészítés, stb...) vonatkozó díjfizetési kötelezés előírását, a kivételeket (pl. fogyatékkal élők), a rendelkezés formáját (pl. rendelet, temető szabályzat, valamely cég utasítása, szerződés stb.) a fizetendő díj mértékét, a teljesítés módját (pl. mágneskártya), a díj beszedőjét és jogosultját, valamint a beszedett díjak felhasználási célját. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (továbbiakban Ötv.) 8. §-ának (4) bekezdése kimondja, hogy a települési önkormányzat többek között köteles gondoskodni a köztemető fenntartásáról. Az új Ötv. e tekintetben 2013. január 1-jén hatályba lépő rendelkezései (Új Ötv. 13. § (1) A helyi közügyek, valamint a helyben biztosítható közfeladatok körében ellátandó helyi önkormányzati feladatok különösen: 2. településüzemeltetés (köztemetők kialakítása és fenntartása, a közvilágításról való gondoskodás, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása, a helyi közutak és tartozékainak kialakítása és fenntartása, közparkok és egyéb közterületek kialakítása és fenntartása, gépjárművek parkolásának biztosítása); 23. § (4) A fővárosi önkormányzat feladata különösen: 9. közvilágítás biztosítása, köztemetők fenntartása, kéményseprő-ipari szolgáltatás biztosítása;) is fenntartják a köztemető fenntartásával kapcsolatos önkormányzati feladatokat. E feladatát az önkormányzat köztemető fenntartásával biztosítja, amely lehet az önkormányzat tulajdonában lévő temető, továbbá az a nem önkormányzati tulajdonban lévő temető is, amelyben az önkormányzat – a temető tulajdonosával kötött megállapodás alapján – a köztemető fenntartására vonatkozó kötelezettségét teljesíti. Kegyeleti közszolgáltatás alatt értjük a köztemető fenntartását, továbbá üzemeltetését magába foglaló egyéni és közösségi kegyeleti célú, az elhunyt emlékének megőrzésére irányuló önkormányzati tevékenységek összességét, vagyis azokat a fenntartási és üzemeltetési tevékenységeket, amelyeket a települési önkormányzat nyújt az eltemetettőknek, a hozzátartozóknak, a temetőlátogatóknak. (Kegyeleti jogtár HEDERO Bt., 2005; PolArt Könyvkiadó, 2005. 12. oldal.) A temető tulajdonosa köteles a temető fenntartásáról, továbbá üzemeltetéséről gondoskodni. E feladatait saját maga, illetve szerződés alapján gazdálkodó szervezet útján is elláthatja. Köztemető esetén a temető használatának rendjéről önkormányzati rendeletben, egyéb temetők esetében temetőszabályzatban kell rendelkezni. (Ttv. 6. § (3) – (4) bekezdések) A Ttv. 9. §-ának (1) szakasza meghatározza a temetőben a tulajdonos által biztosítandó létesítményeket, ide tartozóként határozza meg az utat és a hulladéktárolót is. Az úttal kapcsolatos további szabályokat már a Vhr. 3. § (1) bekezdése részletezi tovább, rögzítve, hogy a temetőhöz vezető útnak és a sírhelytáblákat (parcellákat) összefogó úthálózatnak gépjárművel is járhatónak kell lennie. Gépjármű várakozó helyet külön jogszabály szerint kell biztosítani. A törvény a 16. §-ában szabályozza a temető üzemeltetője által ellátandó feladatokat, leszögezve, hogy azokat az üzemeltető a Ttv-ben, a kormányrendeletben, temetőszabályzatban, továbbá köztemető esetén önkormányzati rendeletben és a kegyeleti közszolgáltatási szerződésben meghatározott rendelkezések szerint látja el. Az üzemeltető feladatainak ellátásával összefüggésben a későbbiekre tekintettel már most szükséges nyomatékosan hangsúlyozni, hogy az üzemeltető e tevékenységei során kötve van a jogszabályokhoz és a temetőszabályzathoz, azaz e feladatainak végzésekor döntési lehetőségei korlátozottak. Az üzemeltető e feladatai körében megállapítja pl. a temetőlátogatók kegyeletgyakorlásának feltételeit, a nyitvatartási időt, *elvégzi* a temető és létesítmények tisztán tartását, *az utak karbantartását*, síkosság mentesítését és a hó eltakarítást, *összegyűjti és elszállítja a hulladékot*, gondoskodik a temető rendjének betartásáról és betartatásáról. A hulladékgyűjtésének további szabályait a Vhr. 4. § (1) bekezdése rendezi, amely értelmében a temetőben keletkezett hulladék rendszeres gyűjtéséről, elhelyezéséről és kezeléséről a köztemető fekvése szerinti települési önkormányzat rendeletében, illetőleg a temetőszabályzatban foglaltak szerint kell gondoskodni. „A gyűjtés, szállítás, ártalmatlanítás a temetőben is követelmény. Célszerű ezt a tevékenységet

összekapcsolni a település hulladékkezelési közszolgáltatásával, ellátható azonban önállóan is, a helyi szabályozástól függően.” (Kegyeleti jogtár HEDERO Bt., 2005; PolArt Könyvkiadó, 2005. 19. oldal) Álláspontom szerint ez azt jelenti, hogy az üzemeltetést végző cég, amennyiben rendelkezik a hatóság engedélyével, akkor egyben végezhet hulladékkezelési tevékenységet is, azonban ennek a tevékenységnek a temető üzemeltetésétől el kell különülnie és egyben meg kell felelni a hulladékgazdálkodásra vonatkozó jogszabályoknak, bele értve a közszolgáltatásért fizetendő díj mértékének a megállapítására, illetve a kötelezettekre vonatkozó szabályokat is. A vizsgálatommal rá kívánok mutatni arra, hogy a temetkezési szolgáltatások (Ttv. 25. § (1) bekezdés) ára nem rögzített. (Temetkezési szolgáltatások: a temetésfelvétel, az elhunyt kegyeleti igényeknek megfelelő temetésére történő, az egészségügyi szolgáltató halottkezelési feladatkörébe nem tartozó és az egészségügyi intézmény területén kívül végzett előkészítése, a temetéshez szükséges kellékekkel való ellátása, valamint a ravatalozás, búcsúztatás, sírhelynyitás és visszahantolás, sírba helyezés, halottszállítás, hamvasztás és urnakiadás, urnaelhelyezés, hamvak szórása, exhumálás és újratemetés). Az üzemeltetéssel összefüggésben megállapítható díjak körét ugyanakkor már a törvény rögzíti, három díjcsoport különböztetve meg: a sírhelydíjat, a temető-fenntartási hozzájárulás díját, a létesítmények igénybevételi díját. A Ttv. 40. §-ának (2) bekezdése értelmében *köztemető esetén az önkormányzat a temető üzemeltetésével és fenntartásával kapcsolatosan felmerült szükséges és indokolt költségek alapján állapítja meg a temetési hely, illetőleg az újraváltás díját, a temetkezési szolgáltatók kivételével a temetőben vállalkozásszerűen munkát végzők által fizetendő temető-fenntartási hozzájárulás díját, a temetői létesítmények, illetve az üzemeltető által biztosított szolgáltatások igénybevételéért a temetkezési szolgáltatók által fizetendő díjat.* A fenti szakasz (3) bekezdése pedig azt is kimondja, hogy a fent nevesített díjfajtákon, (tehát a sírhely, a temető-fenntartási hozzájárulás, a létesítmények igénybevételi díjain) belül a köztemetőkre vonatkozó díjak mértékét az önkormányzat rendeletben állapítja meg. Kapcsolódó kiegészítő (Vhr. 55. §-ának (2) bek.) az üzemeltetőre vonatkozó szabály értelmében pedig *a temető üzemeltetője a szabályzatban megállapított díjakon felül más díjat nem állapíthat meg, így különösen: nem szedhető díj a temetőlátogatásért, a temetői utak használatáért és a temetési hely gondozásához igénybe vett vízért.* A Ttv. 41. §-ának (3) bekezdés e/ pontja pedig felhatalmazza a települési önkormányzatot, hogy rendeletben állapítsa meg – a köztemetőre vonatkozóan – többek között a temetőben a kegyeleti közszolgáltatások feltételeit, a temetési hely megváltási díját, a temető-fenntartási hozzájárulás díját, illetve a létesítmények vállalkozók részéről történő igénybevételének díját. Magyarország Alaptörvényének T) cikke értelmében általánosan kötelező magatartási szabályt az Alaptörvényben megjelölt, jogalkotó hatáskörrel rendelkező szerv által megalkotott, a hivatalos lapban kihirdetett jogszabály állapíthat meg. (Jogszabály a törvény, a kormányrendelet, a miniszterelnöki rendelet, a miniszteri rendelet, a Magyar Nemzeti Bank elnökének rendelete, az önálló szabályozó szerv vezetőjének rendelete és az önkormányzati rendelet. Jogszabály továbbá a Honvédelmi Tanács rendkívüli állapot idején és a köztársasági elnök szükségállapot idején kiadott rendelete.) Az Alaptörvény 32. cikkében kapott felhatalmazás alapján a helyi önkormányzat a helyi közügyek intézése körében törvény keretei között rendeletet alkot. Az önkormányzás egyik legjelentősebb eszköze a rendeletalkotás, amelynek az Alaptörvényben rögzített korlátja, hogy az önkormányzati rendelet más jogszabállyal nem lehet ellentétes. Mind az Alaptörvény 32. cikkének (2) bekezdése, mind az Ötv. 16. § (1) bekezdése a rendeletalkotás két lehetséges esetét határozza meg. A képviselő-testület feladatkörében eljárva egyrészt törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, másrészt a törvényben kapott felhatalmazás alapján alkothat önkormányzati rendeletet. Az első csoportba tartozóan az önkormányzat a helyi igények alapján, saját elhatározásból szabályozhatja a rendezést

igénylő – törvény által nem szabályozott – helyi társadalmi viszonyokat. A második csoportba tartoznak – a törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására – alkotott rendeletek. A jogalkotásról szóló 2010. évi CXXX. törvény 5. § (1) bekezdése rögzíti, hogy a jogszabály alkotására adott felhatalmazásban meg kell határozni a felhatalmazás jogosultját, tárgyát és kereteit. E szakasz (2) bekezdése értelmében a felhatalmazás jogosultja a jogi szabályozásra másnak további felhatalmazást nem adhat. Az Alkotmánybíróság több határozatában kiemelte, hogy végrehajtási jogszabályok – az alapszabály keretei között – olyan részletes szabályokat állapítanak meg, amelyek elősegítik az alapszabály rendelkezéseinek megvalósulását, értelmezik az alapszabályban használt fogalmakat. A felhatalmazás kereteinek túllépése – a jogforrási hierarchia rendjének megsértésén keresztül – alkotmányellenességet eredményez, (19/1993. (III. 27.) AB határozat) az már egyfelől az életviszonyok, másfelől a szabályozás jellegétől függ, hogy a rendelkezés ad-e mérlegelési vagy értelmezési jogkört a jogalkalmazó szerveknek vagy sem. Esetenként a jogi szabályozás zárt, tételes felsorolást tartalmaz, amelyet a jogalkalmazó szervek tovább nem bővíthetnek. (847/B/1996. AB határozat) A jelentésben vizsgált városok temetőiben vagy a helyi önkormányzatok rendeletei, vagy a temetőszabályzatok, vagy egyszerűen az üzemeltető döntése alapján, a temetőbe járművel való behajtás esetén díjat szednek. A díjak szedését az önkormányzatok jellemzően rendeleteikben határozták meg, de előfordult olyan helyi rendeleti szabályozás is (Kaposváron és Debrecenben), amely eleve az üzemeltetőt (egy gazdálkodó szervet) hatalmazta fel a gépjárművel való belépéskor szedhető díj mértékének megállapítására és beszedésére. Budapesten pedig a fővárosi önkormányzat rendeleti előírásának hiányában a temetőben annak tulajdonosa és egy cég között létrejött megállapodás alapján a cég szedi be a gépjárművel való behajtáskor a díjat. A helyi előírások meghatározzák a fizetendő díjak mértékét, az egy alkalommal fizetendő díjon felül sok esetben havi, félévi vagy akár éves bérlet megváltását is szabályozták. Fizetési kötelezettség általában valamennyi, a temetőbe behajtó gépjármű vezetőjét terheli, míg Hajdúböszörmény önkormányzatának rendelete a motorral behajtótól is kér e jogcímen díjat. Arra is volt példa, hogy a temetőbe vállalkozási céllal, vagy teherautóval behajtókra eltérő mértékű díjat állapítottak meg, vagy csak a vállalkozóktól kérték e jogcímen a díj megfizetését. Néhány temetőben pl. Kiskunhalason a nyitvatartási időn túli kapunyitás esetére kértek díjat. A fizetési kötelezettség alól általában mentesülnek a mozgáskorlátozottak és sok esetben a láthatóan idős és beteg emberek, esetlegesen a 70 éven felüliek vagy orvosi igazolást felmutatók, de olyan is előfordult (Nyíregyháza), hogy a mozgáskorlátozott személyek számára kedvezményes bérletváltást írtak elő.

Általánosságban megállapítható, hogy a rendeletben, vagy a szabályzatban előírt díjakat az üzemeltető szedi be, és azt saját céljaira pl. utak karbantartására vagy akár dolgozói juttatására használja fel. Ugyanakkor Mezőkövesden e bevételen a fenntartó és a tulajdonos meghatározott arányban megosztózik. Több önkormányzat a köztemetők fenntartásáról szóló rendeletében a fentiekén túl az eltemetettő számára további fizetési kötelezettségként hulladékszállítási díj megfizetését is előírja (Kisvárdá, Záhony). A tényállás és a vonatkozó jogszabályok összevetése alapján egyértelmű, hogy az önkormányzatok a temetők fenntartásával kapcsolatos feladatuk ellátása érdekében rendelkeznek jogalkotói hatáskörrel, ennek részeként egyes díjak megállapítása is hatáskörébe tartozik. Ugyanakkor a díjak megállapításának hatásköre a Ttv. 40. § (2)-(3) bekezdése alapján korlátozott, hiszen e díj-megállapítási jogkör csak a sírhely, a temető-fenntartási hozzájárulás, valamint a létesítmények igénybevételi díjának megállapítására terjed ki. Az önkormányzatok jogalkotási felhatalmazás hiányában rendeletben sem jogosultak a nevesített díjakon felül további díjak megfizetését előírni, álláspontom szerint így sem a temetőbe gépkocsival történő behajtás,

parkolás esetére, sem a temetéshez kapcsolt hulladékszállítási díj megállapítására. Rá kell mutatnom arra is, hogy az önkormányzat képviselő-testületét illeti meg a végrehajtási rendelet megalkotására vonatkozó jogalkotási felhatalmazás, így a Jat 5. § (1) bekezdésébe ütközik az a gyakorlat, amellyel a képviselő-testület a díjak megállapításának jogát rendeletében az üzemeltetőre ruházza át. Különösen elfogadhatatlan, az a minden jogállami garanciát nélkülöző megoldás, hogy a temetőben annak tulajdonosa által kötött megállapodás alapján az ott feladatot ellátó cég (vállalkozás), e megállapodás alapján kéri a gépkocsi behajtás díját.

Mindezek alapján megállapítom, hogy Magyarország városainak temetőiben a Ttv. és a Vhr. vonatkozó rendelkezéseit figyelmen kívül hagyva különböző jogállású szervek (tulajdonos, fenntartó, vagy üzemeltető) a temetőbe látogatóktól az út használatáért eltérő megnevezéssel, illetve a temető területén történő megállásért díjat kérnek, továbbá több önkormányzat rendeletében az eltemettetőt hulladékszállítási díj megfizetésére is kötelezi. A törvény felhatalmazása alapján, kizárólag a felhatalmazás keretei között élhet szabályozási jogkörével a képviselő-testület, a felhatalmazás kereteit túllépő, azt meghaladó önkormányzati szabályozás ellentétes a törvénnyel, így a vizsgálat során feltárt jogcímenek kért fizetési kötelezettségek előírása és alkalmazása a jogállamiság elvéből eredő jogbiztonság követelményével, továbbá a helyi önkormányzathoz való joggal összefüggésben visszásságot okoz.

Intézkedéseim – A jelentésemben feltárt, alapvetőjoggal összefüggő visszásság orvoslása és jövőbeni megelőzése érdekében az Ajbt. 31. §-a alapján felkérem a közigazgatási és igazságügyi minisztert, hogy a belügyminiszter bevonásával – a kormányhivatalokon, valamint a Vhr. 59. § (1) bekezdése értelmében a temetkezési közszolgáltatások felügyeletét ellátó hatóságokon (Ttv. 7. §-ának (1) bekezdése értelmében a temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő feladatok ellátását a temetkezési szolgáltatást engedélyező hatóság ellenőrzi. Vhr. 59. § (1) „A Kormány temetkezési szolgáltatási tevékenységeket engedélyező hatóságként, valamint a szolgáltatási tevékenység megkezdésének és folytatásának általános szabályairól szóló törvény szerinti szolgáltatás felügyeletét ellátó hatóságként a) a temetkezési szolgáltatás tekintetében a temetkezési szolgáltató székhelye, b) a temető fenntartásával és üzemeltetésével összefüggő feladatok ellenőrzése tekintetében a temető fekvése szerint illetékes körzetközponti feladatokat ellátó települési önkormányzat jegyzőjét jelöli ki.”) keresztül – tegye meg a szükséges és érdemi intézkedéseket, amelyek biztosítják a temetőkben a jogszabályokba ütköző módon szedett díjakra vonatkozó szabályok és gyakorlat felszámolását.

Budapest, 2012. május 2.

Prof. Dr. Szabó Máté – alapvető jogok biztosa

A Kúria helyi önkormányzatokat érintő döntései

Az indítványozó indítványozta Badacsonytomaj Város Önkormányzata Képviselő-testülete által alkotott a Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló 10/2010. (XII. 13.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: SZMSZ) egyes rendelkezése törvényellenességének vizsgálatát. Az indítványozó előadta, hogy Badacsonytomaj Város Önkormányzata 2011. április 27-én megtartott nyilvános ülésen megalkotta az SZMSZ módosításáról szóló 20/2011. (IV. 28.) önkormányzati rendeletét (a továbbiakban: SZMSZ mód1.), amelynek 6.

§-a az SZMSZ 13. §-át (9) bekezdéssel egészítette ki. E szabály lehetővé teszi, hogy az önkormányzati képviselő - meghatározott feltételek esetén - a képviselő-testület ülésén videokonferencia beszélgetés formájában is részt vegyen, s így szavazzon. A Kormányhivatal 2011. október 12-én a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 99. § (1) bekezdése alapján törvényességi felhívással élt. Ebben kifejtette, hogy az SZMSZ mód1. által megállapított SZMSZ 13. § (9) bekezdése az Ötv. 14. § (1) bekezdésébe, 19. § (2) bekezdés f) pontjába ütközik, ezért kérte, hogy a képviselő-testület a soron következő ülésén a törvénysértést szüntesse meg. Az SZMSZ 13. § (9) bekezdését is érintően az önkormányzat a 43/2011. (XII. 9.) rendeletével (a továbbiakban: SZMSZ mód2.) módosította ugyan az SZMSZ-t - korrekciókat hajtott végre - de a 13. § (9) bekezdése lényegét tekintve változatlan maradt, azaz az önkormányzati képviselők egy részének továbbra is lehetőséget biztosít videokonferencia útján részt venni a képviselő-testület ülésén. Az önkormányzati jogok közé tartozik az önkormányzatok szervezetalakítási szabadsága. Az Ötv. 18. § (1) bekezdése felhatalmazza a képviselő-testületet, hogy működésének részletes szabályait a szervezeti és működési szabályzatáról alkotott rendeletben határozza meg. Az önkormányzat rendeletalkotási szabadsága azonban e tárgyban sem korlátlan, a szabályokat törvény - az Ötv. - keretei között hozhatja meg. Az Ötv. 12-18. §-ai szólnak a képviselő-testület működéséről. E szabályok garanciális rendelkezések annak érdekében, hogy az Ötv. 2. §-ában megfogalmazott követelmények - a helyi közügyek demokratikus módon történő intézése, a széles körű nyilvánosság garantálása - megvalósulhassanak. Az Ötv. 14. § (1) bekezdése értelmében „A képviselő-testület akkor határozatképes, ha az ülésen a települési képviselőknek több mint a fele jelen van. A javaslat elfogadásához a jelenlevő települési képviselők több mint a felének igen szavazata szükséges.” A képviselők képviselő-testületi ülésen való jelenléte szorosan kapcsolódik az Ötv. 12. § (3) bekezdésébe foglalt főszabályhoz, amelynek értelmében „a képviselő-testület ülése nyilvános”. A nyilvánosság az ülésen megjelent képviselők munkájára vonatkozik, arra, hogy a településen lakó választópolgárok, vagy bárki más figyelemmel kísérhesse az önkormányzati döntéshozatalt. A települési képviselők szempontjából mindez kötelezettséggel jár. Az Ötv. 19. § (2) bekezdés f) pontja értelmében a települési képviselő „köteles részt venni a képviselő-testület munkájában”. Mindezen szabályok alapján megállapítható, hogy az Ötv. a települési képviselő személyes részvételét és így jelenlétét írja elő a képviselő-testületi üléseken. E személyes részvétel nem váltható ki videokonferenciával, távszavazással vagy más módon; az Ötv. sem a 18. § (1) bekezdésében sem más rendelkezésében nem ad felhatalmazást ilyen tárgyú önkormányzati rendeletalkotásra. Egy esetleges videokonferenciával egybekötött képviselő-testületi ülés garanciális szabályait - mivel az önkormányzat képviselő-testülete közhatalmat gyakorol - törvénynek kellene tartalmaznia, ilyen tárgyú törvényi szabályozás azonban nincs. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy Badacsonytomaj Város Önkormányzata Képviselő-testülete által alkotott a Szervezeti és Működési Szabályzatról szóló 10/2010. (XII. 13.) önkormányzati rendelet 13. § (9) bekezdése ellentétben áll az Ötv. 14. § (1) bekezdésével és 19. § (2) bekezdés f) pontjával, ezért e rendelkezést megsemmisítette.

Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5003/2012/9.	2012. évi 59. szám , 9815. oldal

A Baranya Megyei Bíróság az Alkotmánybírósághoz fordult Mohács Város Önkormányzatának a közterület-használatról szóló 19/1995. (VI. 19.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) 3. § (2) bekezdés r) pontja alkotmány- és törvényellenességének utólagos vizsgálatát kezdeményezve. Az Ör. 3. § (2) bekezdés r) pontja értelmében közterület-használati engedélyt kell beszerezni „közterületen lévő műtárgyakon (pl. villanyoszlop, kandeláber) elhelyezett hirdetőberendezésre, transzparensre, reklámhordozó eszközre”. A Baranya Megyei Bíróság az Alkotmánybíróságtól azt kérte, hogy állapítsa meg az Ör. 3. § (2) bekezdés r) pontjának alkotmányellenességét, mert közterület-használati engedély beszerzéséhez köti a közterületen lévő műtárgyakon a transzparens elhelyezését. Véleménye szerint az Ör. megjelölt rendelkezése ellentétes a választási eljárásról szóló 1997. évi C. törvény (a továbbiakban: Ve.) 42. §-ával, továbbá sérti a gyülekezési jogot és a véleménynyilvánítás szabadságát. A Ve. 42. § (1) bekezdése értelmében a választási kampány végéig a jelölő szervezetek és a jelöltek engedély és bejelentés nélkül előállíthatnak plakátokat, a (2) bekezdés értelmében pedig a plakát - a (3)-(6) bekezdésben meghatározott kivételekkel - korlátozás nélkül elhelyezhető. Az Ör.-nél magasabb szintű jogszabály, a Ve. határozza meg azokat az eseteket, amikor az önkormányzat hozzájárulása szükséges plakát kihelyezéséhez. Emiatt az önkormányzatnak nincs felhatalmazása arra, hogy valamennyi közterületen lévő műtárgyra plakát kihelyezését engedélyhez kösse, sem arra, hogy ezekért közterület-használati díjat követeljen. A Ve. 42. § (3)-(6) bekezdései a választási kampányban a korlátozás nélküli plakátelhelyezés alól kivételeket állapítanak meg. Így a (3) bekezdés értelmében „Épület falára, kerítésre plakátot elhelyezni kizárólag a tulajdonos, a bérelő, illetőleg - állami vagy önkormányzati tulajdonban lévő ingatlan esetén - a vagyonkezelői jog gyakorlójának hozzájárulásával lehet.” A (4) bekezdés önkormányzati rendeletben foglalt tilalom felállítására ad felhatalmazást műemlékvédelmi és környezetvédelmi okból, illetve kimondja, hogy állami vagy önkormányzati hatóság elhelyezésére szolgáló épületen vagy azon belül plakátot elhelyezni tilos. A Ve. 42. § (5) bekezdése kimondja, hogy a választási kampányt szolgáló önálló hirdetőberendezés elhelyezésére a közterület-használatról szóló jogszabályokat kell alkalmazni, míg a (6) bekezdés a plakát-elhelyezés módját szabályozza azzal a kötelezettséggel, hogy a plakátot az, aki elhelyezte, vagy akinek érdekében elhelyezték, a szavazást követő 30 napon belül köteles eltávolítani.

Az Ör. 3. § (2) bekezdés r) pontjában szabályozott műtárgyakon a választási kampányban elhelyezett plakát, nem tartozik a Ve. 42. § (3)-(6) bekezdéseiben meghatározott kivételek alá: az Ör. 3. § (2) bekezdés r) pontja a műtárgyakon (pl. villanyoszlop, kandeláber), s nem épület falára vagy kerítésére elhelyezett plakátra vonatkozik; az Ör. e rendelkezése nem tilalmat fogalmaz meg, hanem engedélyezési kötelezettséget ír elő; illetve az Ör. 3. § (2) bekezdés r) pontja szerint elhelyezett plakát nem tekinthető önálló hirdetőberendezésnek sem. A Ve. 42. § (2) bekezdésében foglalt korlátozás nélküliség - „engedélymentesség” - alkalmazandó a választási kampány során a műtárgyakon lévő hirdetőberendezésen vagy reklámhordozó eszközön elhelyezett plakátra (politikai hirdetésre). Azzal, hogy az Ör. 3. § (2) bekezdés r) pontja ebben a körben is közterület-használati engedély beszerzését írja elő, szemben áll a Ve. 42. § (2) bekezdésével, azaz az Ör. e rendelkezése ellentétes más jogszabállyal. Az 1989. évi III. törvény A gyülekezési jogról (továbbiakban: Gytv.) is politikai alapjogot szabályoz: a gyülekezési szabadságot. A Gytv. rendelkezései sem tartalmaznak felhatalmazást önkormányzati rendeletalkotásra a gyülekezés további feltételhez kötését illetően, a gyülekezés pedig - magasabb jogszabály - a Gytv. által szabályozott tárgykör. Ezáltal az az önkormányzati rendelkezés, amely a gyülekezéshez való politikai alapjog gyakorlása során e jogukkal élők által - tiltakozásuk jeléül - kifeszített feliratot közterület-használati engedélyhez és közterület-használati díjfizetéshez köti,

szemben áll a Gytv.-el. Az Ör. 3. § (2) bekezdés r) pontja tehát ebben a vonatkozásban a Gytv.-el került ellentétbe. Mind a Ve. mind a Gytv. az adott tárgykört érintően tartalmaz szabályokat, az önkormányzat ún. eredeti jogalkotói jogköre erre a tárgykörre nem terjed ki. Az 1999. évi LIX. törvény a szabálysértésekről (továbbiakban: Sztv.) 1. § (1) bekezdése szerint az önkormányzat rendeletben valóban szabálysértéssé nyilváníthat meghatározott magatartásokat, ez azonban nem vonatkozik a Ve. vagy a Gytv. által szabályozott magatartásokhoz kapcsolódó szabálysértés önkormányzati megállapítására. Az 1997. évi LXXVIII. törvény az épített környezet alakításáról és védelméről (továbbiakban:Étv.) 54. § (1) bekezdése sem ad felhatalmazást a Ve. illetve a Gytv. szabályait felülíró önkormányzati rendeletalkotásra.	
Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5005/2012/6.	2012. évi 59. szám , 9818. oldal

Az Indítványozó Budapest Fővárosi XIV. kerület Zugló Önkormányzata képviselő-testületének az önkormányzat tulajdonában álló lakások és nem lakás céljára szolgáló helyiségek elidegenítésének egyes feltételeiről szóló 37/2004. (VI. 23.) rendelete (a továbbiakban: Ör.) egyes rendelkezéseinek felülvizsgálatát kérte. Az Indítványozó álláspontja szerint az önkormányzat által alkotott rendelet – magasabb szintű jogszabály felhatalmazás nélkül – nem alapíthat zálogjogot. A Kúria Önkormányzati Tanácsa rámutatott, hogy önmagában a felhatalmazás hiánya magasabb szintű jogszabály kifejezett tilalmazása nélkül nem teszi törvénytörővé az önkormányzati rendelet megalkotását, az önkormányzati jogalkotó azonban egyik esetben sem lehet ellentétes magasabb szintű jogszabállyal. A Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 251. § (1) bekezdése határozza meg a zálogjog tartalmát, amely lényegét tekintve abszolút hatályú szerződést biztosító dologi jogot keletkeztet a követelés erejéig a zálogjogosult – a jelen esetben az önkormányzat – javára. A Ptk. 254. § (1) bekezdése értelmében „[z]álogjog szerződés, jogszabály vagy bírósági határozat és - ha jogszabály így rendelkezik - hatósági döntés alapján keletkezhet”. Nem vitatható az érintett Önkormányzatnak az az igénye, hogy elidegenített ingatlantulajdona után a vételárhoz részletfizetési kedvezmény biztosítása esetén is hozzájusson, azt minden rendelkezésre álló törvényes eszközzel elősegítse. Ugyanakkor a Ptk. 254. § (1) bekezdése a zálogjog alapítását a szerződő felek megállapodásához, jogszabály rendelkezéséhez, bírósági döntéshez, illetve jogszabályi rendelkezésen alapuló hatósági döntéshez köti. Valamint a lakások és helyiségek bérletére, valamint elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 2003. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Lt.) és az egyes állami tulajdonban lévő vagyontárgyak önkormányzatok tulajdonába adásáról szóló 1991. évi XXXIII. törvény (a továbbiakban: Tulajdonba adási tv.) Ör. preambulumban megjelölt felhatalmazó rendelkezései sem jogosítják az érintett Önkormányzatot zálogjog jogszabályi alapítására. Az önkormányzat felhatalmazása a lakások és egyéb helyiségek elidegenítésekor a vételár meghatározására, a részletfizetés és egyéb kedvezmények megállapítására terjednek ki. Az eladás avagy a vételár megfizetése módjának és feltételeinek megállapítására irányuló felhatalmazás [Lt. 54. § (3) bekezdés, 58. § (3) bekezdés] nem jelenti dologi jogi kötelmet eredményező biztosíték rendeleti előírására. Mivel az Ör. -ben megjelölt egyik törvényi szabály sem, de a hivatkozott Lt. és Tulajdonba adási tv. egészében sem tartalmazznak az érintett Önkormányzatot általános jelleggel zálogjog alapítására felhatalmazó rendelkezést, ezért az Ör. -ben szabályozott adásvételi szerződések feltételrendszerének jelzálog alapítására vonatkozó rendelkezése a magánjogi viszonyok

tekintetében nem minősül „jogszálynak”, azaz ellentés a Ptk.-vel.	
Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5007/2012/9.	2012. évi 69. szám , 11695. oldal

Az indítványozó indítványt nyújtott be az Alkotmánybírósághoz, amelyben kezdeményezte Budapest I. kerület Budavár Önkormányzat Képviselő-testületének a Budavári Önkormányzat tulajdonában lévő lakások elidegenítésének szabályairól szóló 12/1994. (IV. 8.) Kt. rendelete (a továbbiakban: Ör.1.) 30. § (4) bekezdése - helyesen 30. § (3) bekezdése -, valamint a Budapest I. kerület Budavár Önkormányzat Képviselő-testületének a Budavári Önkormányzat tulajdonában lévő nem lakás céljára szolgáló helyiségek elidegenítésének szabályairól szóló 16/1994. (V. 13.) Kt. rendelete (a továbbiakban: Ör.2.) 16. § (3) bekezdése törvényellenességének vizsgálatát és megsemmisítését. Az Ör.1. és az Ör.2. vizsgálni kért rendelkezései az önkormányzat tulajdonában álló lakások és helyiségek elidegenítéséhez kapcsolódva kimondják, hogy az adás-vételi szerződésben a vételárhátralék összegéig jelzálogjogot kell az önkormányzat javára bejegyezni. Az indítványozó kifejtette, hogy a Polgári Törvénykönyvről szóló 1959. évi IV. törvény (a továbbiakban: Ptk.) 254. § (1) bekezdés szerint jogszály is keletkeztethet jelzálogjogot, azonban a Ptk. 685. § a) pontja értelmében az önkormányzati rendelet e tekintetben nem minősül jogszálynak. Mivel az Ör.1. 30. § (3) bekezdése és az Ör.2. 16. § (3) bekezdése az adás-vételi szerződés kötelező tartalmi elemévé teszi a jelzálogjog kikötését, ezért - az indítványozó álláspontja szerint - e rendelkezések törvénysértőek, ellentétben állnak a zálogjog jogszályi keletkezését előíró Ptk.-beli rendelkezésekkel. A jelen ügyben vizsgált Ör.1. 30. § (3) bekezdése szerint „A szerződésben a vételárhátralék összegének erejéig jelzálogjogot és ennek biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kell az önkormányzat javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezni. A vevő az önkormányzattól megvásárolt lakását akkor idegenítheti el, ha a vételárat teljes egészében kiegyenlítette és a jelzálogjog, valamint az elidegenítési és terhelési tilalom törlési engedélyt az önkormányzat nevében eljáró szerv kiadta.” Az Ör.2. 16. § (3) bekezdés értelmében: „A szerződésben a vételárhátralék összegének erejéig jelzálogjogot és ennek biztosítására elidegenítési és terhelési tilalmat kell az önkormányzat javára az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezni.” Megállapítható tehát, hogy az Ör. 30. § (3) bekezdés első mondata és a 16. § (3) bekezdése azonos szöveget tartalmaz.

A Ptk. 254. § (1) bekezdése értelmében „Zálogjog szerződés, jogszály vagy bírósági határozat és - ha jogszály így rendelkezik - hatósági döntés alapján keletkezhethet.” A Ptk. 114. § (1) bekezdés pedig kimondja, hogy „[h]a jogszály vagy bírósági határozat a rendelkezés jogát kizárja vagy korlátozza, az e tilalommal, illetőleg korlátozással ellentés rendelkezés semmis.” A Ptk. alkalmazásában a jogszály fogalmát a Ptk. 685. § a) pontja határozza meg. E szerint jogszály: „a törvény, a kormányrendelet, továbbá a törvény felhatalmazása alapján, annak keretei között az önkormányzati rendelet; a 28. § (1) bekezdése tekintetében az állami vagyon felügyeletéért felelős miniszter rendelete; a 29. § (3) bekezdése, a 200. § (2) bekezdése, a 209/B. § (6) bekezdése, a 305. § (1) bekezdése, a 434. § (3)-(4) bekezdése, az 523. § (2) bekezdése és az 528. § (3) bekezdése tekintetében valamennyi jogszály;”

A Ptk. 114. § (1) bekezdésének, a 254. § (1) bekezdésének és a 685. § a) pontjának összevetésével megállapítható, hogy az önkormányzat nem jogosult arra, hogy zálogjog keletkezését rendeletében előírja. Ilyen felhatalmazást ugyanis törvényi előírás nem

tartalmaz, a Ptk. 685. § a) pontja pedig a 251. §-t nem említi azok között a rendelkezések között, amelyek tekintetében az önkormányzati rendelet általában is jogszabálynak minősül. Az 1993. évi LXXVIII. törvény a lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról (továbbiakban: Ltv.) 54. § (1) bekezdése és 58. § (2) bekezdése e feltételek között nem ad felhatalmazást az önkormányzatok számára arra, hogy rendeletben zálogjogot alapítson. A Ptk. 254. § (1) bekezdése szerint zálogjog szerződés alapján ugyan keletkezhet, viszont a Ptk. 685. § a) pontja szerint e tekintetben jogszabálynak nem minősülő önkormányzati rendelet alapján erre nincs lehetőség. Az Ör. 1. 30. § (3) bekezdés első mondatában és az Ör. 2. 16. § (3) bekezdésében meghatározott az a feltétel, amely a szerződésre utal a jelzálogjog bejegyzéséhez kapcsolódva, valójában olyan rendelkezés, amelynek figyelmen kívül hagyásával önkormányzati lakás- és helyiség elidegenítésére vonatkozó szerződés nem, vagy csak az önkormányzati rendeletek megsértésével köthető. Ezáltal valójában az önkormányzati rendelet keletkezteti a zálogjogot a Ptk. vonatkozó rendelkezéseivel szemben. Az önkormányzat, mint tulajdonos szerződésben rendelkezhet az adott tárgyban, azonban törvényi felhatalmazás nélkül közhatalmi jogosítványával élve, rendeletben nem. A Ptk. 226. § (1) bekezdése alapján jogszabály meghatározhatja a szerződés egyes tartalmi elemeit, azonban a 685. § a) pont alapján az önkormányzati rendelet - törvényi felhatalmazás nélkül - e vonatkozásban sem tekinthető jogszabálynak.

Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5008/2012/9.	2012. évi 71. szám , 11799. oldal

Az indítványozó szerint Budapest Főváros VI. kerület Terézváros Önkormányzat képviselő-testületének az üzletek éjszakai nyitva tartásáról szóló 29/2009. (VI. 29.) rendelet (a továbbiakban: Ör.) ellentétes a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Társasházi tv.) 17. § (1) bekezdés b) pontjával, a 18. § (1) és (3) bekezdéseivel, valamint a 19. § (1) bekezdésével, mivel olyan kérdésekben ad a tulajdonosi és a lakóközösségnek, illetve a lakóknak hozzájárulási jogot, amelyet a hatályos törvényi szabályok nem tesznek lehetővé. Az Indítványozó az Ör. törvénysértését arra alapozza, hogy a Társasházi tv. 17. §-a az üzletek éjszakai nyitva tartását nem sorolja fel olyanként, mint amely kérdést a társasház a szervezeti és működési szabályzatában szabályozhatja. Önmagában ez a tény azonban nem zárja ki, hogy törvényen alapuló jogszabály megadja a jogot a társasház közössége számára, hogy az őt közvetlenül érintő kérdésben véleményt nyilvánítsa. Hangsúlyozandó, hogy az üzletek működése, sem mint tevékenység, sem annak feltételrendszere nem függ a társasház közösségtől, azt a kereskedelemről szóló 2005. évi CLXIV. törvény (a továbbiakban: Ker. tv.) és az Ör. normatív módon rendezi – szemben a Társasházi tv. 17. § (1) bekezdés b) pontjában megjelölt tevékenységekkel, amelyek esetében maga a társasház közösség az, aki e kérdésekben döntést hoz és szabályoz. Az Önkormányzati Tanács jelen határozatának II. 3-4. pontjában kifejtettekből következőleg a Ker.tv.-re visszavezethető Ör. által felállított engedélyezési eljárás az üzletek működésének egy vonatkozását, az éjszakai nyitva tartás kérdését szabályozza, amelyben a társasházi közösség nyilatkozata csak egy elem. A szabályozás lehetősége az üzlet tevékenysége tekintetében ugyanakkor nem illeti meg a társasház közösséget. Ezért a Kúria Önkormányzati Tanácsa nem állapította meg a Társasházi tv.-be ütközést azon az alapon, hogy az Ör. a lakóközösség hozzájárulásához kötött tevékenységek körét bővítette. Azonban az Ör. 3. § (3) bekezdés b) pontjában, valamint a 3. § (4) bekezdésében foglaltak, amelyek a tulajdonosok

<p>és a lakóközösség hozzájárulásának szavazati arányát rögzítik az Önkormányzati Tanács határozata szerint a Társasházi tv. 27. és 28. § (1) bekezdés h) pontjába ütközően törvénysértők. Mivel a Társasházi tv. – és a közös tulajdon e különös nemének alapjául szolgáló Polgári Törvénykönyv – szabályai alapján egyértelmű, hogy a társasház működésével kapcsolatos, a társasház közösségét érintő legfontosabb kérdéseket a tulajdonosok, tulajdoni hányadaik alapján döntenek el. A társasházi külön tulajdonban lévő lakásingatlant egyéb jogcímen használó lakót döntési jogosultság nem illeti meg.</p>	
Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5011/2012/9.	2012. évi 63. szám , 10098. oldal

<p>Az Indítványozó Debreceni Megyei Jogú Város Önkormányzata közgyűlésének a települési szilárd hulladékkal kapcsolatos hulladékkezelési közszolgáltatásról szóló 39/2002. (XII. 23.) Kr. rendelete (a továbbiakban: Ör.) egyes rendelkezéseinek felülvizsgálatát kezdeményezte, arra hivatkozással, hogy az érintett Önkormányzat Közgyűlése törvényellenesen határozta meg az Ör. személyi hatálya alá tartozó „ingatlantulajdonos” fogalmát. Az Ör. – vitatott – 3. § 4. pontja ugyanakkor az „ingatlantulajdonos” fogalmának meghatározása kapcsán a felelősségi viszonyokról is rendelkezik azzal, hogy megállapítja a társasházi és lakásszövetkezeti tulajdonosi közösség egyetemleges felelősségét a közszolgáltatási szerződéssel kapcsolatos – jogok és – kötelezettségek tekintetében. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy a hulladékgazdálkodásról szóló 2000. évi XLIII. törvény (a továbbiakban: Hgt.) valamint a társasházakról szóló 2003. évi CXXXIII. törvény (a továbbiakban: Társasház tv.) és a lakásszövetkezetekről szóló 2004. évi CXV. törvény (a továbbiakban: Lsztv.) az általános-speciális viszonyában állnak egymással díjtartozásért fennálló felelősség tekintetében: a Hgt. 26. § (5) bekezdése – speciális rendelkezések hiányában - nem vonatkoztatható a közös tulajdon különös nemeit jelentő társasházi és lakásszövetkezeti közös tulajdoni formákra, mert a tulajdonostársak felelősségét a két utóbbi törvény speciális rendelkezései határozzák meg. Következésképpen a közös tulajdonban álló ingatlant terhelő közszolgáltatási díj tekintetében a Hgt. alapján fennáll a tulajdonosok egyetemlegessége, ezzel szemben a társasházak tulajdonosi közössége és lakásszövetkezeti tagok esetében nem. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az Ör. 3. § 4. pontjának második mondata a Társasházi tv.-be és az Lsztv.-be ütközően törvénysértő, ezért azt a Kúria Önkormányzati Tanácsa megsemmisítette.</p>	
Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5013/2012/9.	2012. évi 69. szám , 11692. oldal

<p>Az indítványozó törvényességi észrevételében arra hívta fel a Budapest Főváros XII. Kerület Hegyvidék Önkormányzat képviselő-testületét (a továbbiakban: érintett önkormányzat), hogy módosítsa a 12 tonna megengedett legnagyobb össztömeget meghaladó tehergépkocsik helyi közútra történő behajtásához szükséges közútkezelői hozzájárulásról és útfenntartási</p>	
--	--

hozzájárulási díjról szóló 8/2005. (VII. 1.) számú rendeletét (a továbbiakban: Ör.), mivel az törvénysértő. Az indítványt azzal indokolta, hogy az érintett önkormányzatot sem a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.), sem a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) nem hatalmazza fel arra, hogy az általa létesített közút közlekedési célú használatáért úthasználati díjat állapítson meg. Az érintett önkormányzatnak ezért nem volt jogalkotói hatásköre az Ör. megalkotására.

Az Ötv. 8. § (1) bekezdése értelmében a települési önkormányzat a helyi közszolgáltatások körében gondoskodik a helyi közutak fenntartásáról, amely egyebekben a 8. § (4) bekezdése értelmében kötelező feladata is. A közúti közlekedéssel összefüggésben a Kkt. jelöli ki a települési önkormányzatot a helyi közút kezelőjének. A közút kezelőjének - közúti közlekedéssel kapcsolatos - feladatait, lényegében a közút kezelői intézmény tartalmát a Kkt. szabályozza az önkormányzatokra is kiterjedő hatállyal [Kkt. 8. § (1) bekezdés a) pont], amely részben a közúti közlekedés tervezését, fejlesztését, szabályozását és ellenőrzését, részben pedig a közúthálózat fejlesztését, fenntartását, üzemeltetését jelenti. Mivel a helyi közút közlekedési célú használatának biztosítása közszolgáltatás, amelynek tartalmát jelenleg a Kkt. határozza meg, ezért az önkormányzati jogalkotó ezen törvényi keretek között alkothat szabályokat. Jóllehet a helyi (kerületi) tulajdonú közutak közlekedéssel összefüggő használata nem minősül „törvény által nem szabályozott társadalmi viszony”, ugyanakkor az érintett önkormányzat a törvényi keretek között, a helyi közút fenntartása és üzemeltetése körében kötheti a közút használatát engedélyéhez.

Az díjfizetési kötelezettség tekintetében a Kkt. a közutakat két szempont szerint értékeli: díjfizetés (használati díj és útdíj formájában) országos közutak közlekedési célú használata esetében írható elő (Kkt. 33/A. §-33/C. §), illetve díjat kell fizetni a közutak nem közlekedési célú használatakor (Kkt. 37. §). A Kkt. a díjfizetéssel kapcsolatos részletszabályok megalkotására részben a Kormányt, részben pedig a minisztert hatalmazza fel [Kkt. 48. § (3) bek. a) pont 19. alpont; 48. § (3) bek. g) pont]. Emiatt nem kétséges, hogy az érintett önkormányzatnak nincs törvényi felhatalmazása úthasználati díj megállapítására, így az önkormányzati jogalkotó ebben a kérdésben a Kkt. felhatalmazó rendelkezéseivel ellentétesen alkotta meg az Ör.-t.

A fővárosi önkormányzatot az Ötv. 63/A. § g) pontjában meghatározott forgalomtechnikai feladatai önmagukban - törvényi felhatalmazás és törvényi keretek nélkül - szintén nem jogosítják arra, hogy a kerületi önkormányzat tulajdonában álló helyi közúton elrendelt forgalomkorlátozásra tekintettel a korlátozási területre tartó tehergépjárművek részére díj ellenében adjon ki a behajtási engedélyt.

Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5014/2012/9.	2012. évi 76. szám , 12036. oldal

Az Indítványozó törvényességi észrevételében arra hívta fel Belváros-Lipótváros Budapest V. Kerületi Önkormányzat képviselő-testületét (a továbbiakban: érintett Önkormányzat), hogy módosítsa a zaj- és rezgésvédelem helyi szabályozásáról szóló 28/2003. (IX. 26.) számú rendeletét (a továbbiakban: Ör.), mivel az több ponton törvénysértő. Mivel az érintett Önkormányzat a törvényességi észrevételben foglaltaknak nem tett eleget, ezért az Indítványozó az Alkotmánybírósághoz fordult. Indítványozta az Ör. bevezető rendelkezésének, 2. §-ának, 8. § (1), (3)-(5) bekezdéseinek, valamint 9-12. §-ainak alkotmányossági vizsgálatát és megsemmisítését. Álláspontja értelmében az érintett Önkormányzat jogalkotási jogkörét a helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény

(a továbbiakban: Ötv.), a zajvédelem körében a környezet védelmének általános szabályairól szóló 1995. évi LIII. törvény (a továbbiakban: Ktv.) 46. § (1) bekezdés c) pontja, valamint a helyi önkormányzatok és szerveik, a köztársasági megbízottak, valamint egyes centrális alárendeltségű szervek feladat- és hatásköreiről szóló 1991. évi XX. törvény (a továbbiakban: Htv.) 85. § (1) bekezdés e) pontján alapul. Mivel azonban a Ktv. a Kormányt hatalmazza fel a zajvédelmi szabályok megalkotására, az önkormányzat rendelete, annak végrehajtó jellegére tekintettel csak abban a körben szabályozhat, amelyre a törvényi és a kormányrendeleti szintű szabályok nem terjednek ki. Ilyenként említette az indítvány a közterületi rendezvényekre vonatkozó zajvédelmi szabályokat, a magánszemélyek háztartási igényeit kielégítő tevékenységekre vonatkozó zajvédelmi szabályokat és a Htv. hivatkozott rendelkezései szerinti szabályokat.

Mivel az Ör. olyan kérdésekben is szabályoz, amelyeket a Ktv. felhatalmazása alapján megalkotott, a környezeti zaj- és rezgés elleni védelem egyes szabályairól szóló 284/2007. (X. 29.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Zr.) már rendezett, ezért az Ör. törvénybe ütközik.

A Ktv. 46. § (1) bekezdés a) pontja értelmében „[a] települési önkormányzat (Budapesten a Fővárosi Önkormányzat is) a környezet védelme érdekében biztosítja a környezet védelmét szolgáló jogszabályok végrehajtását, ellátja a hatáskörébe utalt hatósági feladatokat”. Ugyanezen szakasz c) pontja értelmében pedig „(...) a környezetvédelmi feladatok megoldására önkormányzati rendeletet bocsát ki, illetőleg határozatot hoz”. A törvényi rendelkezésekből az következik, hogy az önkormányzat - törvényekben kapott feladatai körében, a közszolgáltatások biztosítása érdekében - végrehajtó jelleggel alkothat jogszabályt, illetve törvényben kapott feladatai tekintetében fogadhat el rendeletet (hozhat határozatot).

A budapesti kétszintű önkormányzati rendszer jellegzetességére tekintettel fontos utalni továbbá arra a körülményre is, hogy a Htv. 85. § (1) bekezdés e) pontja szerint „[a] települési önkormányzat képviselő-testületének feladat- és hatáskörébe tartozik (...) a helyi zaj- és rezgésvédelmi szabályok megállapítása”. Ugyanakkor a Ktv. 46. § (1) bekezdése a fővárosi önkormányzat esetében is megteremti a rendeletalkotási jogkört, sőt a Ktv. 48. § (1) bekezdése a fővárosban kizárólag a fővárosi közgyűlést jogosítja (és kötelezi) arra, hogy „illetékességi területére - a más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó környezetvédelmi előírásokat” határozzon meg.

Az ismertett törvényi szabályokból az következik, hogy a helyi (kerületi) önkormányzat főszabályként végrehajtó jelleggel alkot a zaj- és rezgésvédelem körében rendeletet. A főváros területén kizárólag a Fővárosi Közgyűlés élhet illetékességi területén - tehát a kerületek vonatkozásában is - a más jogszabályokban előírtnál szigorúbb környezetvédelmi előírások meghatározásával. Következésképpen az a kerületi önkormányzati zaj- és rezgésvédelem területén megalkotott rendelet, amely más jogszabályban foglalt rendelkezésekhez kapcsolódik, azokra tekintettel szabályoz, de valójában „kilép” a végrehajtás keretei közül, szigorúbb szabályokat előírva, törvény- és jogszabálysértő.

A környezetre zajterhelést jelentő építési tevékenység szempontjából a Zr. a 22-06 óra közötti időt tekinti tilalmazottnak. Az Ör. ezzel szemben a tilalmazott napszakot 18 és 7 óra közöttre teszi, valamint kizárja az építési munkák végzését szombaton, vasárnap és ünnepnapokon, egész nap.

Az Ör. rendelkezései olyan kérdéseket szabályoznak, amelyek rendezésére a Ktv. 36. §-a, valamint a 110. § (7), (8) és (13) bekezdései alapján a Kormánynak, a miniszternek, illetve a Ktv. 48. § (1) bekezdése szerinti „más jogszabályokban előírtaknál kizárólag nagyobb mértékben korlátozó” szabályok megalkotására a fővárosi közgyűlésnek van hatásköre.

Határozat száma:

Magyar Közlönyben való megjelenés:

Az Indítványozó kérte a Budakeszi Város helyi építési szabályzatról és szabályozási tervéről szóló 29/2005. (VII. 1.) önkormányzati rendelet (a továbbiakban: Ör.) egyes rendelkezései törvényellenességének vizsgálatát. Mivel álláspontja szerint az Ör. 66. § (11) bekezdés a) pont negyedik francia bekezdése Makkosmária területén a telekalakítás és építmény elhelyezés vonatkozásában, a 67. § (6) bekezdés a) pont az építés vonatkozásában meghatározott rendezett telek fogalma, mely az építési engedély kiadását a teljes, önálló rákötésű közművesítettséghez kötik, az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvénnyel (a továbbiakban: Étv.) több okból ellentétes. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította többek között, hogy a „rendezett telek” fogalma körében a közmű-és energiaellátás definiálására sem - az indítványozó által hivatkozott - a helyi építési szabályzat tartalmának törvényi feltételeit meghatározó Étv. 13. § (2) bekezdés, sem pedig a telekalakításra vonatkozó 23. § nem ad. A rendezett telek fogalmát központi jogszabály tartalmazza. Az építésügyi hatósági eljárásokról és az építésügyi hatósági ellenőrzésről szóló 193/2009. (IX. 15.) Korm. rendelet (a továbbiakban: Korm. rend.) 28. § (5) bekezdése szerint „Az építési tevékenységgel érintett telek akkor minősül rendezettnek, ha a helyi építési szabályzat, szabályozási terv, ezek hiányában az illeszkedés szabályai szerint – ha szükséges, telekalakítási eljárást követően – alakították ki, és az ingatlan-nyilvántartásba bejegyezték.” A Korm. rend. a rendezett telek fogalmát a helyi építési szabályzat (...) szerint kialakított telekhez és az ingatlan-nyilvántartási bejegyzéshez köti. A telek fogalmát az Étv. 2. § 21. pont határozza meg, amely szerint telek az egy helyrajzi számon nyilvántartásba vett földterület. A helyi építési szabályzat tartalmát az Étv. 13. § (2) bekezdése rögzíti. Az Étv. 23. § (1) bekezdése szerint „Telket csak úgy szabad alakítani, hogy az a terület rendeltetésének megfelelő használatra alkalmas legyen, továbbá annak alakja, terjedelme, beépítettsége és megközelíthetősége a jogszabályoknak megfelelően.” Az Étv. fenti rendelkezései és a Korm. rend. 28. § (5) bekezdése összevetése alapján megállapítható, hogy az Ör. 66. § (11) bekezdés a) pont negyedik francia bekezdésében, illetve a 67. § (6) bekezdés a) pontjában található rendezett telek fogalma a központi jogszabály által meghatározottaktól eltér. Az Étv. illetve a Korm. rend. nem adott felhatalmazást arra, hogy a rendezett telek fogalma alatt az önkormányzat a teljes közművesítettséget írja elő (különösen úgy, hogy az az építési engedély kiadásának feltétele). Ezáltal az Ör. vizsgált rendelkezései szembe kerültek az Étv. és a Korm. rend. felhívott rendelkezéseivel.

Határozat száma:

Magyar Közlönyben való megjelenés:

Köf. 5031/2012/9.

[2012. évi 76. szám](#), 12041. oldal

Az Indítványozó Budapest Főváros XIV. kerület Zuglói Önkormányzat Képviselő-testületének a változtatási tilalom elrendeléséről szóló, a 25/2011. (V. 2.) önkormányzati rendelettel (a továbbiakban: Mód. Ör.) módosított 4/2011. (I. 27.) önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) törvényellenességének vizsgálatát kérte. Az Ör. változtatási tilalmat rendelt el Budapest XIV. kerület teljes területére a rendeletben meghatározott kivételekkel. A Mód. Ör. az Ör. 2. §-át akként módosította, hogy kimondta: a változtatási tilalom nem áll fenn az abban felsorolt helyrajzi számmal ellátott területeken. Az Indítványozó véleménye

szerint a változtatási tilalom elrendelésének ez a módja szemben áll az épített környezet alakításáról és védelméről szóló 1997. évi LXXVIII. törvény (a továbbiakban: Étv.) 12. § (1) bekezdésével és 21. § (1)-(2) bekezdésével, továbbá a Mód. Ör. által bevezetett az a megoldás, hogy egyes helyrajzi számú ingatlanokat kiemel a változtatási tilalom hatálya alól, azonban a telektömb többi ingatlanára nézve a változtatási tilalmat változatlanul fenntartja ellentétes – a 125/2008. (X.17.) AB határozat által a jogalkotásra is irányadó - rendeltetésszerű joggyakorlás követelményével. A Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy a változtatási tilalom önkormányzati rendelettel történő meghatározásának feltétele, hogy – a település közigazgatási területére, vagy külön-külön annak egyes – legalább telektömb nagyságú területrészeire készülhet. E követelményt sérti az az önkormányzati szabályozás, amely úgy rendeli el az adott település egész közigazgatási területére a változtatási tilalmat, hogy az alól kivételeket – a telektömb nagyság követelményét sértve – helyrajzi számok által megjelölt ingatlanonként határoz.

Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5033/2012/9.	2012. évi 67. szám , 10878. oldal

Az Indítványozó Gyöngyössolymos Község Önkormányzat képviselő-testületének Szervezeti és Működési Szabályzatáról szóló 1/2011. (II. 14.) számú önkormányzati rendelete (a továbbiakban: Ör.) egyes rendelkezéseivel szemben kért vizsgálatot, álláspontja szerint az Ör. azon rendelkezését, amely szerint a polgármester a képviselő-testület ülését az Önkormányzat székhelyén kívül máshová is összehívhatja törvénysértő. Érvelése szerint a helyi önkormányzatokról szóló 1990. LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 5. §, valamint 12. § (3) bekezdésében foglalt rendelkezésekkel szemben az Ör. ezen szabálya akadályozza a választópolgárokat a képviselő-testület demokratikus működésének ellenőrzésében. Az Ör. támadott rendelkezése értelmében a polgármester bármely körülményre hivatkozással, térbeli korlát nélkül jogosult az érintett Önkormányzat közigazgatási határán belül, illetve azon kívül is a képviselő-testület ülésének helyszínét meghatározni. A választópolgári kontroll gyakorlásának ellehetetlenítését – és egyben az Ötv. rendelkezéseinek sérelmét is – jelenti az a szabályozás, amely aránytalan erőfeszítést követel meg a választópolgártól ahhoz, hogy a nyilvános működésből eredő jogait gyakorolja. A székhelyen kívüli ülésezés helyszínének meghatározását ezért oly módon kell térben szabályozni (pl. szomszédos település), hogy az biztosíthassa a képviselő-testületi működés nyilvánosságát, azaz a választópolgár számára az ülés helyszíne jelentősebb megterhelés nélkül is elérhető legyen. Ugyanezen követelménynek kell érvényesülnie az ülés konkrét helyszínének meghatározásakor is. A képviselő-testület ülését csak olyan helyiségbe lehet összehívni, amely nyitva áll bárki számára, a helyiségbe való bejutásnak nem lehet feltétele külső engedély, illetve díjfizetési kötelezettség teljesítése. Nem érvényesül az Ötv. 2. § (1) bekezdése és 12. § (3) bekezdése szerinti nyilvánosság elve abban az esetben, ha a választópolgár nem tud alanyi jogon jelen lenni a képviselő-testület ülésén. Ugyanakkor legitim érdek fűződik a képviselő-testület működőképességének megőrzéséhez, a helyi közérdek szempontjából elengedhetetlen döntések meghozatalához. Általános jelleggel nem zárható ki a képviselő-testület székhelyen kívüli ülésezésének lehetősége, mert egy ilyen rendelkezés rendkívüli körülmények között megbéníthatja a település életét. Főként kisebb települések esetében, rendkívüli körülmények (pl. természeti katasztrófa, ipari baleset, stb.) indokolhatják annak szükségességét, hogy a polgármester – a működés alapfeltételeit biztosítani képes helyiség hiányában - a székhelyen kívülre hívja össze a helyi képviselőket ülésezésre. Ebben az esetben is gondoskodni kell azonban a

közérdekű adatok nyilvánosságának biztosításáról. A Kúria Önkormányzati Tanácsát megállapította, hogy az Ör. 9. § (2) bekezdésének második mondata az Ötv. 2. § (1) bekezdésébe, valamint az Ötv. 12. § (3) bekezdésébe ütközik, ezért az Önkormányzati Tanács az Ör. 9. § (2) bekezdésének második mondatát megsemmisítette.	
Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5036/2012/9.	2012. évi 67. szám , 9987. oldal

<p>Az Indítványozó Ajka város Önkormányzata Képviselő-testületének Ajka város fizető parkolási rendszerének szabályozásáról szóló – többször módosított – 13/2003. rendelet (a továbbiakban: Ör.) 2. §-a törvényellenességének vizsgálatát kérte. Az Ör. 2. §-a a rendelet személyi hatályát fogalmazza meg. Az indítványozó álláspontja szerint az Ör. vizsgálni kért rendelkezése a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény (a továbbiakban: Kkt.) - az előtte folyamatban lévő ügy keletkezésekor hatályban volt – a 15. § (4) bekezdésbe ütközik, mert eltérően határozza meg az üzembentartó fogalmát. A Kúria Önkormányzati Tanácsa az indítvány alapján észlelte, hogy az Ör. a Kkt. – Alkotmánybíróság által az Abh.-ban megsemmisített – 15. § (3) bekezdésén alapul. A helyi önkormányzatokról szóló 1990. évi LXV. törvény (a továbbiakban: Ötv.) 16. § (1) bekezdés szerint az önkormányzat törvény által nem szabályozott helyi társadalmi viszonyok rendezésére, továbbá törvény felhatalmazása alapján, annak végrehajtására alkothat önkormányzati rendeletet. Mint ahogy az Alkotmánybíróság az Abh.-ban kifejtette, a parkolás önkormányzati szabályozása nem minősül helyi közügynek. Így a parkolási rendeletek önkormányzati megalkotása – ahogy a jelen ügyben vizsgált Ör. is – felhatalmazáson alapult. Az Ör. megalkotására felhatalmazó Kkt. 15. § (3) bekezdése alkotmányellenességében azonban – az Abh. szerint – osztoznak az ennek alapján létrejött önkormányzati rendeletek, így az Ör. is. Az Kkt. 15. § (3) bekezdés alkotmányellenessége és megsemmisítése miatt az Ör. felhatalmazás nélkül maradt, és az adott tárgy nem is helyi közügy, amire kiterjedhetne az önkormányzat eredeti jogalkotói jogköre. Márpedig az Ötv. 16. § (1) bekezdése alapján az önkormányzati rendelet megalkotásának az abban foglaltak valamelyikén kell alapulnia. Mindezek alapján a Kúria Önkormányzati Tanácsa megállapította, hogy az Ör. az Ötv. 16. § (1) bekezdésével ellentétes, ezért azt megsemmisítette.</p>	
Határozat száma:	Magyar Közlönyben való megjelenés:
Köf. 5043/2012/9.	2012. évi 67. szám , 9822. oldal

Készítette: BM Önkormányzati Feladatok Főosztálya

Települési önkormányzatok helyi vízkár-elhárítási feladatai

Ismert, hogy a magyar lakosságnak, az ország jelentős területén meglévő árvízi kitettség ellenére, csekély az árvíztudatossága. Egyszerűbben fogalmazva nem eléggé tartunk az árvíztől. Biztonságérzetünket erősíti, hogy mások mellett a vízügyi szolgálat jelen van és évszázados tapasztalattal, magas szinten végzi szervező, megelőző, és ha szükséges védekező munkáját.

Kevésbé ismert tény, hogy a vizek kártételei elleni védelem érdekében szükséges feladatok ellátása – a védművek építése, fejlesztése, fenntartása, üzemeltetése, valamint a védekezés – az 1995. évi LVII. vízgazdálkodási törvényben meghatározottak szerint nemcsak az állam, hanem jól körülhatárolt esetekben a helyi önkormányzatok, illetve a károk megelőzésében, vagy elhárításában érdekeltek kötelezettsége is.

Ahhoz, hogy valamennyi érintett szereplő gyakorlattan és tervezhetően végezhesse vízkárelhárítási feladatát, a védekezést meg kell tervezni, a feladatokat végig kell gondolni. E célt szolgálják az előre elkészített és évenként aktualizált **védekezési tervek**.

Az árvíz és belvízvédekezés érdekében kiépített védművek hiányában fellépő káros vizek elleni védekezés, továbbá az előtések nyomán a területen szétterült vizeknek a vízfolyásokba, csatornába való visszavezetése a helyi vízkárelhárítás. Ennek műszaki feladatai az alábbiak:

- felkészülés a védekezésre
- a védekezés
- a védekezés megszűnését követő intézkedések.

Felkészülés a védekezésre

A vízgazdálkodásról szóló 1995. évi LVII. törvény 45.§-a (8) bekezdésének a.) pontjában kapott felhatalmazás alapján, összhangban a 232/1996. /XII.26./sz. Kormány rendeletben foglaltakkal, a 10/1997. /VII.17./sz. KHVM. rendelete rendelkezik az árvíz- és belvízvédekezésről. E rendelet az ár- és belvízvédekezési tevékenységre kötelezetteknek a vizek kártételei elleni védekezés műszaki feladatait határozza meg és előírásokat tartalmaz a védekezési terv tartalmi követelményeire vonatkozóan. Az árvíz- és belvízvédekezéshez hasonlóan a védekezést megelőző felkészülési időszakban a **helyi vízkár-elhárítási feladatok zavartalan ellátásához is szükséges a védekezési tervek elkészítése**, illetve rendszeres aktualizálása. A védekezési tervnek tartalmaznia kell mindazokat nyilvántartásokat, adatokat, melyek az eredményes védekezéshez szükségesek.

Az önkormányzatok védekezési terveinek elkészítéséhez a területileg illetékes vízügyi igazgatóság:

- szolgáltatja a befogadó állami főmű műszaki alapadatait
- véleményezi az elkészített védekezési tervet
- közreműködik az önkormányzati művek felülvizsgálatában.

A védekezési terv tartalmi követelményei

- A település területi leírása (kiemelve a védett területeket, a fontosabb objektumokat, a különösen veszélyeztetett területeket, előfordult helyi vízkár eseményeket, védekezést)
- A védelmi létesítmények ismertetése (befogadó csatornák, vízfolyások, műtárgyak, tározók, tározási lehetőségek)
- Kapcsolódó egyéb vízi létesítmények ismertetése (belterületi árokhálózat, külterületi vízrendezési művek)
- A védekezés irányítási rendje (névszerinti beosztás, riasztási terv, hírközlés)
- A védekezés személyi és technikai feltételei (közérő mozgósítási, kiállítási terv, kiürítési és mentési terv, védekezési anyagok, eszközök)
- A vízügyi igazgatóságtól és a katasztrófavédelemtől igényelt segítség részletezése
- A védművek felülvizsgálati rendje
- A területileg illetékes vízügyi igazgatóság, és a területen működő vízgazdálkodási társulatok cím és névjegyzéke
- Áttekintő helyszínrajz (M=1:100 000 vagy M=1:50 000)
- Részletes helyszínrajz (M=1:10 000 vagy M=1:4 000; 1:2 880) feltüntetve a településen átfolyó vízfolyásokat és belvízcsatornákat, a belterületi vízelvezető árkokat, a vízelvezető csatornahálózatot, az előzőekben felsoroltak műtárgyait, a szivattyútelepeket, az ideiglenes szivattyúzási helyeket, az iszap- és hordalékfogókat, az előtéssel veszélyeztetett területeket, a vésztározási lehetőségeket, a lejtési viszonyokat, a vízátfutási lehetőségeket, a vízgyűjtő határát
- Kimutatás a vízi létesítményekről
  - befogadó csatornák, illetve vízfolyások (kiépítési vízhozam, jelenlegi vízszállítás)
  - jelentősebb vízkormányzó műtárgyak (kezelési utasítás)
  - szivattyútelepek, szivattyúállások (hely, kapacitás)
  - tározók (állandó, ideiglenes, szükségtározó)
  - mértékadó vízmércék (helye „0” pont)
- Hossz-szelvények
  - a fontosabb csatornákról, vízfolyásokról.

A védekezési tervet – az illetékes vízügyi igazgatóság előzetes szakmai állásfoglalásának figyelembevételével – a polgármester (főpolgármester) hagyja jóvá. A jóváhagyott terv egy példányát a polgármesteri hivatalban kell elhelyezni, egy példányát el kell küldeni a területileg illetékes vízügyi igazgatóságnak. A védekezési tervek felülvizsgálatát és a szükséges módosításokat évente rendszeresen el kell végezni, hogy a tervben mindig a ténylegesnek megfelelő adatok álljanak rendelkezésre.

Összeállította: Sisak Daniella és Sipos Sándor Belügyminisztérium Vízügyi Koordinációs Főosztály

Gabona és repce tarlók ápolása, parlagfű-mentesítése és a védekezés alapelvei

A tarló hántása és ápolása során védekezzünk a parlagfű ellen is! A parlagfű nem csak allergiát okoz több millió embernek, hanem 10-30 %-os termés kiesést is eredményezhet!

A gabona, valamint repcetarlók kezelése, rendbetétele fontos növénytermesztési-növényvédelmi technológiai láncszem, és egyben a parlagfű-mentesítés, valamint az évelő gyomnövények elleni védekezések fontos alapeleme. A kalászos gabonák betakarítását követően az elhanyagolt tarlókat szőnyegszerűen borítja a parlagfű, esetenként a csattanó maszlag, szerbtövis fajok, árva kelésű napraforgó, kender, ebszékfű, az évelők közül pedig a mezei aszat, folyondár szulák, tarackbúza, valamint a fenyércirok.

Az Aerobilógiai Hálózat által rendszeresen mért magas parlagfű pollen-koncentrációhoz jelentősen hozzájárulnak a műveletlen tarlók virágzó „parlagfű-mezői”, ezért a tarlók ápolása nem csak növénytermesztési, hanem közegészségügyi jelentőséggel is bír.

Tarlóhántással a betakarítást követően kelt gyomnövényeket, növényi maradványokat a talajba forgatjuk, ezáltal **a gabonák, valamint a repce kártevőit és kórokozóit jelentős mértékben gyéríthetjük.**

A hatékony tarlókezelés a mechanikai és növényvédőszeres védekezés megfelelő ötvözete. A betakarítás utáni legfontosabb teendő a különböző növényi maradványok, a szalma letakarítása. Ezzel elősegíthetjük az évelő gyomnövények mind gyorsabb újjahajtását. Az alacsony tarlóval történő betakarítás is ezt a célt szolgálja.

A kalászos növény és a repce lekerülését követően nagyon fontos feladat a **talajnedvesség megőrzése**, másrészt elő kell segíteni a talajharmat képződését és a nyári csapadék leszivárgását. A tarlóhántás során a talaj hajszálcsöveinek (kapillárisainak) az átvágásával a meleg és száraz nyári időszakban jelentősen csökkenthető a termőréteg vízvesztése, kiszáradása. A tarló időben végzett művelésével a talajélet korábban beindul, és a nedvesebb talaj előbb beéri az őszi magágy készítés idejére. A nyári tarlóápolás egyúttal megkönnyíti az őszi talajmunkákat is: **kisebb lesz az energiaigénye az őszi szántásnak.** A talajban megőrzött nedvesség hatására az **őszi vetésű növények gyorsabban és jobban fejlődnek.**

A **tarlóhántás** optimális talajművelő **eszköze** a forgatásos alapművelést végző **tárcsa**, valamint forgatás nélküli művelés esetén a különböző **kultivátorok**. A tarlóhántást sekélyen (kb. 10-12 cm) végezzük, és **gondoskodni kell a hántott felszín** egy menetben, általában **gyűrűs- vagy pálcáshengerrel történő lezárásáról** is.

A tarló ápolása és esetleges növényvédőszeres gyomirtása a következő évek agrotechnikai munkáit teszi könnyebbé és olcsóbbá.

A megfelelő időben elvégzett tarlókezeléssel nemcsak egy olyan agresszív gyomnövény, mint a parlagfű nyárvégi, őszi utókelését akadályozhatjuk meg, hanem **területünk következő évi gyomfertőzöttségét is mérsékelhetjük**. Számos gyomnövény jóval kisebb költségszinten (pl. fenyércirok, tarackbúza) elpusztítható tarlón, mint szelektív gyomirtó szerekkel egy adott kultúrából.

A tarló gyomirtásáról

A mechanikai gyomirtás nem minden esetben kielégítő hatékonyságú. Mindig az adott körülményeknek megfelelően kell megválasztanunk, hogy mechanikai, vagy védekezést, vagy esetenként mindkettőt végezzük. A növényvédőszeres védekezés elvégzése elsősorban tarlókezelés formájában az élőlő gyomnövények tömeges kihajtása esetén szükséges.

Amennyiben kihajtottak az élőlő gyomfajok, úgy a növényvédőszeres védekezés elvégzésénél a gyomnövény megfelelő fenológiai állapotára kell koncentrálnunk. Tarackbúza esetében a 20-25 cm, fenyércirok esetében a 40-50 cm-es nagyság, aprószuláknál a virágzás, mezei asztnál a tölevélrózsás állapotban van a szisztemikus (felszívódó) gyomirtó szer kijuttatásának optimális időpontja. Erre a célra legalkalmasabbak a glifozát hatóanyagú növényvédőszeresek. Tovább növelheti az egyébként is már adjuvált herbicidek hatékonyságát, ha a permetlébe szárazabb időjárás esetén további segédanyagokat, hatásfokozókat is adagolunk (pl. Hyspray, Frigate, Biofilm stb.). Kedvező hatású lehet a gyomirtó szerrel együtt kijuttatott 4 kg/ha feloldott ammóniumnitrát műtrágya is, mert fokozza a gyomok élettevékenységét, a glifozát hatóanyag felszívódását és hatáskifejtését a fehérje anyagcserében.

Amennyiben a területünkön erős a gabona árvakelés úgy annak 1-3 leveles fejlettségekor valamilyen engedélyezett szuperszelektív egyszikűirtó alkalmazása célszerű. Természetesen ezek a készítmények tarackbúza, és fenyércirok ellen is hatékonyan alkalmazhatók a glifozátokhoz hasonlóan. Magról kelő gyomnövények (parlagfű, csattanó maszlag, selyemmályva, kender stb.) ellen azok 2-6 leveles (5-10 cm) állapotukban kell védekeznünk növényvédőszerrel. Az egyes készítmények dózisainak megválasztásánál mindig szigorúan tartsuk be a növényvédőszer engedélykirat, vagy ha azzal nem rendelkezünk, akkor az annak alapján készült címkén lévő előírásokat, paramétereket.

A leghatékonyabb védekezési módszer kiválasztásáról és a növényvédőszeres helyes használatával kapcsolatban kérjen segítséget a Növényvédő Mérnöki – és Növényorvosi Kamara növényorvos, növényvédelmi mérnök tagjaitól.

A földhasználók kötelezettségeiről

A parlagfű a tarlón sem juthat el a virágzásig, illetve a virágbimbós fenológiai állapotig.

Az élelmiszerláncról és hatósági felügyeletéről szóló 2008. évi XLVI. törvény 17. § (1) 4. bekezdése kimondja, hogy **a földhasználó köteles az adott év június 30. napjáig az**

ingatlanon a parlagfű virágbimbójának kialakulását megakadályozni, és ezt követően ezt az állapotot a vegetációs időszak végéig folyamatosan fenntartani.

Az idei évben a parlagfű-mentesítésben részt vevő hatóságok különös figyelmet szentelnek, a tarlók állapotának ellenőrzésére, hogy enyhítsenek a több mint 2,5 millió allergiás ember augusztusi, szeptemberi, parlagfű-pollen miatti szenvedésén. Így a felelőtlen földhasználó terület-nagyságtól függően tizenötezer-től ötmillió forintig terjedő növényvédelmi bírságban részesülhet a tarlóművelés elmulasztása, és ennek következtében virágbimbós, illetve virágzó parlagfű állomány előfordulása esetén.

Fotó: Dancza István

*Készítette: Nemzeti Élelmiszerlánc-biztonsági Hivatal,
Növény- Talaj- és Agrárkörnyezet-védelmi Igazgatóság*

Összefoglaló a szálláshely-statisztikai jelentések 2011. évi önkormányzati ellenőrzéséről

2011 nyarán a Statisztikai Hivatal Pécsi Igazgatóságának munkatársai helyszíni ellenőrzéseket végeztek több települési önkormányzatnál.

Ellenőrzött önkormányzatok: Abádszalók, Balatonfüred, Berekfürdő, Budapest II. kerület, Budapest III. kerület, Debrecen, Fonyód, Gárdony, Hajdúszoboszló, Siófok, Székesfehérvár, Szolnok, Tamási, Tiszacsege, Zamárdi

Az ellenőrzés a 2010. évre vonatkozó 1761 OSAP számú (Jelentés az üzleti célú egyéb szálláshelyekről) és a 2076 OSAP számú (Jelentés a működést kezdő, megszűnt, üzemeltetési kört módosított kereskedelmi és nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyekről, az egyéb szálláshelyek kivételével) az önkormányzatok részére kötelező jelentésekre terjedt ki.

Az Összefoglaló célja, hogy valamennyi olyan önkormányzat, ahol szálláshely-szolgáltatók tevékenykednek, értesüljön az adatszolgáltatás eredményeiről, az adatszolgáltatók ellenőrzése során szerzett tapasztalatokról. Ezek az ismeretek hozzájárulhatnak ahhoz, hogy az adatgyűjtés során keletkezett adatok minősége javuljon és az adatfelhasználók hitelesebb képet kaphassanak a szálláshely-szolgáltatás helyzetéről.

OSAP 1761 - Jelentés az üzleti célú egyéb szálláshelyekről

Az egyéb (korábban: magán-) szálláshelyek kapacitásadataként az önkormányzatok általában a szállásadók nyilvántartásba vételekor begyűjtött adatait használják, az ellenőrzött önkormányzatok többségénél sajnos nem jellemző a kapacitásban bekövetkezett változások folyamatos nyomon követése. Az önkormányzatok a szállásadók kapacitásadatait általában elektronikusan tartják nyilván. Azokon a településeken, ahol kevés a szállásadó, az év elején bekért adatokat csak papíron összesítik. A tevékenységgel felhagyó szálláshely törlését legtöbb esetben csak akkor végzik el, ha a szállásadó azt az önkormányzat felé bejelenti. Ennek az lehet az eredménye, hogy a település (és a régió, illetve az ország) egyéb szálláshely kínálata felülbecsült értéket mutat. A teljesítményadatokat az önkormányzatok az általuk szerkesztett nyomtatványon vagy a vonatkozó kormányrendelet mellékletének felhasználásával gyűjtik be, amit általában postai úton a tárgyévét követő év elején kérnek be a szállásadóktól. Az önkormányzatok többféle módon igyekeznek segíteni a szállásadók adatszolgáltatását, az új vendéglátók írásbeli útmutatót kapnak az adatszolgáltatási kötelezettséggel kapcsolatban vagy szerkesztett nyomtatványt küldenek ki. Nincs egységesen alkalmazott megoldás.

Jellemző, hogy a kevesebb számú egyéb szállásadót nyilvántartó önkormányzatoknál minden szállásadótól sikerült begyűjteni a vendégforgalmi adatokat. Szinte mindegyik ellenőrzött településre az a jellemző, hogy adatszolgáltatásra az önkormányzatok nem alkalmaznak becslést. Késedelmes vagy nem teljesített adatszolgáltatás esetén az önkormányzatok jellemzően telefonon hívják fel a szállásadók figyelmét a határidőre, de vannak települések, ahol erre nem fektetnek nagy hangsúlyt. Az önkormányzatoknál a szállásadói tevékenység ellenőrzése jellemzően az idegenforgalmi adó (IFA) befizetéséhez kapcsolódik, ebben a legtöbb településen nem a statisztikát készítő ügyintéző, hanem az adóosztály(-csoport) az illetékes, ők végzik el a szállásadóktól beérkezett bevallások és az idegenforgalmi adóból származó adatok összevetését. Néhány önkormányzatnál ún. vendégellenőrök ellenőrzik, hogy a szállóvendégekről pontosan vezetnek-e a vendégkönyvet, pontosan beszedik és be is fizetik az önkormányzat felé az idegenforgalmi adót. Annak ellenére, hogy az IFA-ból származó bevétel

az önkormányzatoknál marad, több önkormányzatnál nem fektetnek kellő hangsúlyt arra, hogy a beszédett összeget összevegyék a szállásadóktól begyűjtött adatokkal, még szűrőpróbaszerűen sem. Ennek az lehet az eredménye, hogy az egyéb szálláshelyek teljesítményértékei és az IFA bevételei nincsenek összhangban és alulbecsültek.

OSAP 2076 - Jelentés a működést kezdő, megszűnt, üzemeltetési kört módosított üzleti és nem üzleti céllal üzemeltetett szálláshelyekről, az egyéb szálláshelyek kivételével

A működési engedélyek azonosítására az ügyiratszámot, az engedély iktatószámát vagy folyamatos sorszámozást használnak az önkormányzatok. Az ellenőrzésbe bevont önkormányzatok a szálláshelyek működési engedélyeit többnyire számítógépen tartják nyilván. Több önkormányzat alkalmaz nyilvántartást segítő szoftvert vagy saját fejlesztésű programot, de előfordul olyan önkormányzat is, ahol csak papír alapú nyilvántartást vezetnek. Több településen üzemeltető váltásnál nem minden esetben vonják vissza az előző engedélyt. Jellemző, hogy a kisebb településeken nagyobb gondot fordítanak erre, ott azonnal bekérlik a régi engedélyt. Teljesen egybehangzóan nemleges válasz érkezett arra a kérdésre, hogy felülvizsgálták-e azt, hogy a Non-profit szálláshelyi engedélyt kérők megfelelnek-e annak a rendeletben leírt feltételnek, hogy üzleti céllal csak az összkapacitásuk 10%-a adható ki. Az ellenőrzés során a KSH azt tapasztalta, hogy az önkormányzatok ezt nem figyelik, elmondásuk szerint a felülvizsgálatra nincs kapacitásuk. A működő szálláshelyek listája az ellenőrzött önkormányzatok 60%-ánál az előírásnak megfelelően elérhető a település honlapján. Ezek közül többségében naprakész adatok találhatóak. Gyakran előfordul, hogy nem megfelelő az internetes közzététel formátuma, csak ajánlatszerűen jelenítik meg a szálláshelyek adatait, illetve hogy ennek az előírásnak az önkormányzatok még egyáltalán nem tettek eleget. A szálláshelyeket üzemeltető vállalkozás megszűnése esetén az ellenőrzésbe bevont települések többségében törlik a kiadott engedélyeket, bár konkrétan ilyen céllal nem végeznek ellenőrzést. Van ahol, csak akkor jut a hivatal tudomására ez az információ, ha üzemeltető váltás történik, illetve, ha az üzemeltető bejelenti. A 239/2009 sz. kormányrendelet szerinti átsorolásokat az önkormányzatok egy részénél már teljes mértékben felülvizsgálták, más részükénél még folyamatban lévő ügyekkel foglalkoznak.

A vizsgált önkormányzatok fele a KSH honlapjáról letöltött excel formátumban készíti el a 2076-os jelentést, és azt e-mail-ben küldi el a Hivatalnak. A legtöbb gondot a különböző szoftverek által egyéb fájl formátumban készített jelentések okozzák. Elvileg ez lenne a legegyszerűbb mód, de egyrészt ezek a programok csak az üzleti célú szálláshelyi engedélyeket kezelik, a Non-profit szálláshelyeket nem, ezért sokszor hiányos a jelentés. Másrészt a tapasztalatok szerint az önkormányzati ügyintézők a program által elkészített statisztikákat nem vizsgálják felül, nem ellenőrzik az adatok helyességét.

Szálláshelyi adatok régiók szerint, 2010							
Szálláshely típus	Közép-Magyarország	Közép-Dunántúl	Nyugat-Dunántúl	Dél-Dunántúl	Észak-Magyarország	Észak-Alföld	Dél-Alföld
Szálláshelyek száma							
Üzleti szálláshelyek	383	439	547	477	447	384	280
Egyéb szálláshelyek	1.590	6.583	6.427	16.340	3.125	2.929	1.329
Nem üzleti	190	118	81	117	102	81	91

célú szálláshelyek							
Szálláshelyek együtt	2.163	7.140	7.055	16.934	3.674	3.394	1.700
	Szobakapacitás, db						
Üzleti szálláshelyek	23.264	11.613	15.248	12.232	9.383	9.187	6.225
Egyéb szálláshelyek	3.551	15.739	17.063	41.343	8.713	8.490	3.584
Nem üzleti célú szálláshelyek	3.180	1.838	1.478	1.704	1.111	1.735	1.303
Szálláshelyek együtt	29.995	29.190	33.789	55.279	19.207	19.412	11.112
	Vendégéjszakák száma						
Üzleti szálláshelyek	6.723.776	2.160.561	4.306.543	2.040.831	1.445.018	1.807.892	1.069.817
Egyéb szálláshelyek	247.329	424.404	629.457	1.250.625	321.135	360.224	197.907
Nem üzleti célú szálláshelyek	521.150	233.971	159.595	218.445	91.251	93.622	108.989
Szálláshelyek együtt	7.492.255	2.818.936	5 095 595	3.509.901	1.857.404	2.261.738	1.376.713
	Idegenforgalmi adó, ezer forint						
Szálláshelyek együtt	1.794.950	1.272.287	1 480 645	1.287.271	462.419	617.939	396.921

Készítette: Központi Statisztikai Hivatal, Szolgáltatásstatisztikai Főosztály

Társmínisztériumok tájékoztatói és közleményei

Újabb lépések a közigazgatási hatósági eljárások átfogó reformja terén

A 2010. évben megvalósult a területi közigazgatás új alapokra helyezésével és a területi integrációval összefüggésben a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény (a továbbiakban: Ket.) „első körös” felülvizsgálata. A munka természetesen a 2011. évben is folytatódott, és idén is történtek fontos előrelépések.

A fentiek eredményeként született meg a közigazgatási hatósági eljárás és szolgáltatás általános szabályairól szóló 2004. évi CXL. törvény és egyes kapcsolódó törvények, valamint a miniszteri hatósági hatáskörök felülvizsgálatával összefüggő egyes törvények módosításáról szóló 2011. évi CLXXIV. törvény (a továbbiakban: Ket.-novella). Továbbá a szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény és az azzal összefüggő egyes törvények módosításáról, valamint a katasztrófavédelemmel kapcsolatos egyes törvényi rendelkezések módosításáról szóló 2012. évi XXXI. törvény (a továbbiakban: Mód.tv.) 20. §-a szerinti módosítás. A két módosító törvény a közigazgatási hatósági eljárások átfogó reformjának részeként jelentős mértékben átalakította a Ket.-et, és ennek keretében új jogintézményeket teremtett meg.

Az alábbiakban azokat a legfontosabb reformlépéseket összegzi a cikk, melyek minden hatóság eljárásában, így az önkormányzatok vonatkozásában is újdonságként jelentkezhetnek.

I. A Ket.-novella alapja, főbb elemei

A Kormány a Nemzeti Együttműködés Programjában vállalta, hogy a közigazgatás rendszerét és működését ésszerűsíti, a bürokrácia okozta indokolatlan társadalmi terheket mérsékli, és ezzel összhangban – a közszolgálatban dolgozók elhivatottságára és szaktudására is alapozva – javítja a közszolgáltatások színvonalát. A Ket.-novella által bevezetett módosításokkal a Kormány célja az volt, hogy a közigazgatás közelebb kerüljön az emberekhez, és hogy a polgárok az ügyeik intézése kapcsán ne riadjanak el a hatóságokkal való érintkezés gondolatától, hanem bízva abban, hogy segítő kezet kapnak, belevágjanak céljaik megvalósításába.

A módosítás mindemellett – más kormányzati programokkal összhangban – természetesen a vállalkozásoknak is kedvezni kíván az adminisztratív terheik csökkentése tekintetében. Végül, de nem utolsósorban kiemelkedően fontos célkitűzés volt az eljárások menetének lehető leghatékonyabbá tétele is, vagyis a hatóságok terheinek csökkentése, az ügyintézés folyamatának egyszerűsítése.

2012. február 1-jén az alábbi koncepcionális változások léptek hatályba:

- alapelvi rendelkezésként került előírásra, hogy a hatóság ügyintézőjének jóhiszeműen, az ügyfél jogait és jogos – ideértve gazdasági – érdekeit szem előtt tartva kell eljárnia,
- a jelentős számú ügyfelet érintő hatósági eljárásokban lehetőség nyílt hirdetményi úton való kapcsolattartásra,
- az ügyintézési határidőt a hatóság vezetője csak kivételesen hosszabbíthatja meg, melyet külön meg is kell indokolnia végzésében,
- a mulasztó hatóságnak a mulasztás megállapítását követően soron kívül kell lefolytatnia az eljárást,
- lehetőség nyílt arra, hogy az ügyintézési határidőbe mégis beszámítsanak a Ket. alapján „nyugvást” jelentő időtartamok,
- a hatékonyabb hatósági működés érdekében változtak a belföldi jogsegély, a hatósági szerződés és a hatósági együttműködés szabályai,
- minden hatóság számára kötelező ellenőrzési terv, majd annak végrehajtását követően ellenőrzési jelentés készítése,
- megtörtént az eljárási költségéről szóló fejezet újraszabályozása.

Emellett **2012. április 1-jével** ismét a Ket.-ben, annak X. Fejezetében található az elektronikus ügyintézés szabályai. A változás azonban nem csak szerkezeti, a Ket.-novella új alapokra helyezte az elektronikus ügyintézés rendszerét. Ugyanezen törvény alapján **2014. január 1-jétől** 21 napra csökken az ügyintézési határidő, valamint a „hallgatás-beleegyezés” szabálya lesz a főszabály.

A kvázi-szakhatósági szerepkör

A hatóságok visszajelzései alapján az eddigi legnagyobb érdeklődést a Ket. 44. § új (1a) bekezdése váltotta ki, amely szerint törvényben vagy kormányrendeletben meghatározott ügyekben és szempontok alapján a hatóság mérlegelheti a szakhatóság megkeresését és maga dönthet a szakkérdésben.

A rendelkezés alapvetően a vállalkozói adminisztratív költségek csökkentésére irányuló, Egyszerű Állam című középtávú kormányzati programról szóló 1405/2011. (XI. 25.) Korm. határozat azon célkitűzésének megvalósítását szolgálja, amely szerint szükséges az ügydöntő hatósági felelősségi kör megerősítése annak érdekében, hogy ne húzódhasson el az ügyek intézése.

Az új modell természetesen nem kívánja a hatályos szakhatósági modellt csorbítani, nem kívánja elvonni a szakhatósági szerepkörben eljáró hatóságok hatáskörét elvonni. A módosítás célja azt biztosítani, hogy a speciális ágazati körülmények az eljárási kérdések szabályozásánál is érvényesülni tudjanak, a Ket.-ben meghatározott formakényszer ugyanis több esetben nem életszerű szabályozási megoldáshoz vezetett. A Ket. alapján ugyanis az eljáró hatóság mellett szakhatóság, szakértő, a Ket. 50. § (5) bekezdése szerinti véleményező hatáskörrel rendelkező szerv vehet részt az ügy elintézésében – az ágazati hatósági eljárások kialakítása során ezen megoldások közül választhat a jogalkotó, ez a paletta azonban nem minden esetben minősült megfelelőnek.

A szakhatósági kijelöléshez hasonlóan a Ket. ágazati szabályozási hatáskörbe utalja, hogy az alaphatóságnak meghatározott feltételek szerint mérlegelési lehetőséget adjon arra, hogy a szakhatóságot megkeresse, ténylegesen összkormányzati egyeztetést követően dönthető el, hogy a konkrét ügyben az új jogintézmény megfelelő eszközt jelent-e a közvetetten érintett hatóság bevonására.

Az új kvázi-szakhatósági modell megoldást jelenthet arra a – jogalkalmazók által többször jelzett – problémára is, hogy a hatályos szabályozás szerint a másodfokú eljárásban akkor is meg kell keresni minden szakhatóságot, ha a fellebbezés nem érinti a szakhatósági állásfoglalást.

Kiemelendő, hogy a Ket. 44. § (1a) bekezdésében foglalt esetben, azaz a szakhatóság mellőzése esetén, a szakkérdésben történő állásfoglalásért külön díj vagy illeték nem kérhető.

A közigazgatási anyagi és eljárási bírságok behajtása

A végrehajtás egyszerűsítése, gyorsítása érdekében a Ket.-novella teljes egészében újra megállapította a Ket. végrehajtásra vonatkozó VIII. Fejezetét. Ehhez kapcsolódik, hogy az új alkotmányos rendszer kialakításával, az államszervezet racionalizálásával összefüggésben 2012. január 1-jével hatályba lépett az új államháztartási törvény, az államháztartásról szóló 2011. évi CXCV. törvény (a továbbiakban: Áht.). A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztériumba érkezett megkeresésekben az a kérdés tért vissza több alkalommal, hogy az államháztartás központi alrendszerébe tartozó költségvetési szervek által jogerősen kiszabott és meg nem fizetett valamennyi anyagi és eljárási bírságot adók módjára kell-e behajtani.

Az Áht. 42. § (3) bekezdése értelmében – törvény eltérő rendelkezése hiányában – a bíróság, ügyészség által kiszabott eljárási bírság és rendbírság kivételével az államháztartás központi

alrendszerébe tartozó költségvetési szerv által jogerősen kiszabott és meg nem fizetett bírság, valamint a meg nem fizetett bírság miatt jogerősen kiszabott és meg nem fizetett késedelmi pótlék köztartozásnak minősül, és adók módjára kell behajtani.

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium, valamint a Nemzetgazdasági Minisztérium közös álláspontja értelmében a Ket. 125. § (5) bekezdése az Áht. 42. § (3) bekezdése szerinti, adók módjára történő behajtás alóli kivételként értelmezhető, ugyanis a végrehajtási eljárás során kiszabott eljárási bírságok végrehajtására a Ket. szerinti pénzfizetési kötelezettség végrehajtására vonatkozó szabályokat kell alkalmazni. A Ket. 125. § (5) bekezdésének negyedik mondata azonban a szövegkörnyezetével együtt értelmezendő, ennek megfelelően csak a végrehajtási eljárás során kiszabott, meg nem fizetett eljárási bírságok behajtása tér el ezen szabályozás szerint a főszabálytól, nem minden eljárási bírságé. Minden egyes bírság, eljárási bírság tekintetében szükséges tehát feltárni a rá vonatkozó külön szabályozást, amennyiben az nem rendelkezik a bírság meg nem fizetése esetén annak behajtásáról, akkor az Áht. főszabálya szerint azt adók módjára kell behajtani.

II. A Mód.tv. által bevezetett reformok

A szabálysértésekről, a szabálysértési eljárásról és a szabálysértési nyilvántartási rendszerről szóló 2012. évi II. törvény 2012. április 15-ei hatálybalépésével mintegy száz korábbi tényállás szabálysértési szankcionálása szűnt meg figyelemmel azok közigazgatás-ellenes voltukra. Ezzel megvalósult a szabálysértési és közigazgatási kettős szankcionálás megszüntetése. A reform azért tekinthető kiemelkedő jelentőségűnek, mert így amellet, hogy a magyar szabályozás meg tud felelni több nemzetközi előírásnak – egyebek közt az Európa Tanács ajánlásainak is –, a magyar jog „specialitásának” is tekinthető „közigazgatási büntetőjog” hagyományait fejleszti tovább.

A szabálysértési szankcionálás megszüntetésével ezen cselekmények társadalomra veszélyessége nem szűnik meg, illetve nem csökken, így a jövőben is indokolt ezen cselekményekre vonatkozóan mindazon lehetőségek biztosítása, melyek az eddigiek során a szabálysértési hatóságok számára is adottak voltak. A szabályozás egységének biztosítása érdekében a Módtv. révén a Ket. kiegészült a helyszíni bírságolás, az elkobzás keretszabályaival, emellett a pénzfizetési kötelezettség meg nem fizetése esetén biztosítja a közérdekű munkára történő átváltoztatás lehetőségét az önkormányzat képviselő-testülete által rendeletben közösségellenesnek minősített jogellenes cselekmények esetén.

A helyszíni bírság és az elkobzás

A közigazgatási eljárások sokszínűsége miatt a Ket. kizárólag akkor teszi lehetővé a helyszíni bírság és az elkobzás alkalmazását, ha külön ágazati törvény vagy önkormányzati rendelet azt lehetővé teszi. A Ket.-ben mint általános eljárásjogi kódexben ugyanis csupán keretszabályok elhelyezése indokolt, az egyes speciális eljárásokhoz illeszkedő, azok szabályozási rendszerének megfelelő konkrét szabályokat az ágazati szabályozásnak kell kialakítania. Hasonlóan az új szabálysértési törvény is – ahogyan a régi is – azt a logikát követi, hogy helyszíni bírságra csak akkor kerülhet sor, ha a konkrét szabálysértési tényállás azt lehetővé teszi.

A helyszíni bírság vonatkozásában – a szabálysértési szabályozáshoz analóg módon – az ügyfél elismerése magában foglalja a hatóság és a közte lévő konkrét helyszíni kapcsolatot, így ez esetben lehetőség nyílik a jogintézmény alkalmazására.

A helyszíni bírság kiszabásakor alapvetően két helyzet fordulhat elő. Amennyiben az ügyfél a jogsértést elismeri, úgy a helyszíni bírságot a helyszínen kiszabják, a döntést a hatóság a helyszínen közli. Ebben az esetben a döntés ellen nincs helye jogorvoslatnak. Amennyiben nem ismeri el a jogsértést az ügyfél, úgy a Ket. előírja a hatóság számára, hogy indítsa meg a hatáskörébe tartozó eljárást, és erről már a helyszínen értesítse az ügyfelet.

A Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 146/A. §-a 2012. december 31-ig lehetővé teszi, hogy a bírság kiszabásával kapcsolatos eljárásokban a jegyző járjon el átruházott hatáskörben. A Ket. alapján önkormányzati hatósági ügyekben a képviselő-testület egyéb szerveire is átruházhatja hatásköreit. Az átruházott hatáskörben ezen bírságolással kapcsolatos ügyekben hozott határozatok elleni fellebbezést kizárja a Ket. 100. § (1) bekezdés új – a Mód.tv.-vel beiktatott – g) pontja, melynek indoka a közérdek mind teljesebb védelme, az ügyek gyors lezárása volt. Ugyanakkor az ügyfelek jogorvoslatához való joga nem sérül, hiszen ilyen esetben a döntések bírósági felülvizsgálata kezdeményezhető.

Az igazgatási bírság közérdekű munkára átváltása

A helyi önkormányzat képviselő-testülete által önkormányzati rendeletben meghatározott tiltott, közösségellenes magatartás elkövetőjével szemben kiszabott közigazgatási bírság megfizetésének elmulasztása esetén a közérdekű munkával való megváltás lehetőségét teremti meg a Ket. 131. § új (1a)-(1d) bekezdése. Ez a szabályozás amellett, hogy növeli a közigazgatási bírság megfizetésére való hajlandóságot, lehetővé teszi, hogy a jogsértő a közösség számára végzett munkával adjon elégtételt a jogsértéséért.

Hatórányi közérdekű munkának ötezer forint mértékű pénzbírság felel meg, a közérdekű munka végrehajtásáról az állami foglalkoztatási szerv gondoskodik.

A megváltás elrendelése előtti, az ügyféltől származó hozzájárulás hiánya mindazonáltal kizárja a jogintézmény alkalmazását. Emellett hasonlóan a szabálysértési szabályozáshoz, a Ket. 131. § új (1c) bekezdése is kizárja bizonyos, méltányolható tulajdonsággal rendelkező személyi körrel szemben – például a tizennyolcadik életévét be nem töltött fiataalkorú, a várandós nő vagy fogyatékos személy esetén – a közérdekű munka kiszabását, azaz annak még hozzájárulásuk esetén sincs helye.

Budapest, 2012. április

Forrás: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Területi Közigazgatásért és Választásokért Felelős Államtitkárság

Reklámtáblák, reklámhordozók és egyéb reklámcélú berendezések közutak melletti elhelyezésének egységesen alkalmazandó útügyi érdekérvényesítés szempontjai

I. Jogszabályi előírások

Az egyes közlekedési tárgyú törvények módosításáról szóló 2010. évi CLXXII. törvény hatálybalépésével módosult a közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény közutak melletti reklámcélú berendezésekre vonatkozó rendelkezése is. A törvény (továbbiakban Kkt.) 12.§ (3) bekezdése tovább szűkítette a reklámcélú berendezések elhelyezhetőségét.

A Kkt. 12. §. szerint: „(3) A közút területén, a közút felett és mellett - a közúti jelzőtáblák megtervezésének, alkalmazásának és elhelyezésének körülményeiről szóló miniszteri rendeletben meghatározott területen belül - tilos elhelyezni olyan jelet, jelzést, egyéb tárgyat és berendezést, amely a közúti jelzésekkel - azok alakjával, színével - összetéveszthető, a láthatóságot akadályozza, alkalmas arra, hogy a közlekedők figyelmét elterelje, vagy a közlekedés biztonságát egyéb módon veszélyezteti. Tilos továbbá elhelyezni - a közút úttesten kívüli burkolatlan területe, a járda, a gyalogút és a kerékpárút kivételével - a közút területén, a közút felett, az út műtárgyán, az út tartozékán, közvilágítási-, villany-, telefonoszlopon - függetlenül attól, hogy a közvilágítási-, villany-, és telefonoszlop a közút úttesten kívüli burkolatlan területén, járdán, gyalogúton vagy kerékpárúton helyezkedik el -, valamint a közút lakott területen kívüli szakasza mellett reklámtáblát, reklámhordozót és egyéb reklámcélú berendezést. Ez utóbbi tilalom nem vonatkozik a 42/A. § (1) bekezdésének a) pontjában meghatározott távolságon kívül elhelyezett, 4 m² felületet meg nem haladó reklámtáblára, reklámhordozóra és egyéb reklámcélú berendezésre, valamint az üzemanyag-töltő állomások területén elhelyezett cégjelzést, és üzemanyag árakat tartalmazó táblákra, továbbá azokra a - közvetlenül a közút mellett elhelyezett - berendezésekre, amelyek kizárólag a közlekedés biztonságát elősegítő közérdekű tájékoztatást tartalmaznak.

(4) A közlekedési hatóság annak az ingatlan - az ingatlan-nyilvántartás szerinti - tulajdonosát, amelynek területén a (3) bekezdésben megállapított tilalmat megszegik, a jel, jelzés, reklámtábla, reklámhordozó, reklámcélú berendezés vagy egyéb tárgy eltávolítására és 100.000.-500.000.- Ft összegű bírság fizetésére kötelezi. A bírság ismételt is kiszabható. A közlekedési hatóság a bírság összegének meghatározása során mérlegeli a közvetlen balesetveszély lehetőségét és a tilalom megszegésének ismétlődését.

(5) A közút kezelője a hozzájárulása nélkül vagy attól eltérő módon az út területén elhelyezett reklámcélú tárgyat vagy berendezést a reklámcélú tárgy tulajdonosának költségére eltávolíthatja.

A Kkt. 42/A. § (1) bekezdés a) pontja szerint: „a közút kezelőjének hozzájárulása szükséges külterületen a közút tengelyétől számított ötven méteren, autópálya, autóút és főútvonal esetén száz méteren belül építmény elhelyezéséhez, bővítéséhez, rendeltetésének megváltoztatásához.”

A közúti közlekedésről szóló 1988. évi I. törvény végrehajtásáról szóló 30/1988. (IV. 21.) MT rendelet (MT rendelet) 2/A. § (1) bekezdés szerint: „... azt, aki a közúti forgalom biztonságát, zavartalanságát a közút, annak műtárgya, tartozéka beszennyezésével; közúti jelzés vagy egyéb tárgy - a közút kezelőjének hozzájárulása nélküli vagy attól eltérő - elhelyezésével, eltávolításával, megváltoztatásával vagy más hasonló módon sérti, vagy veszélyezteti, a közút kezelője az eredeti állapot helyreállítására, a veszély megszüntetésére és az azt előidéző magatartástól való tartózkodásra felszólítja; a közlekedési hatóság a felszólítás eredménytelensége esetében - a közút kezelőjének kérelmére - kötelezi.”

A reklámtáblák, reklámhordozók és egyéb reklámcélú berendezések közutak melletti elhelyezésének részletes szabályairól szóló 224/2011.(X.21.) számú kormányrendelet (továbbiakban: kormányrendelet) szerint :

„Reklámtáblának, reklámhordozónak és egyéb reklámcélú berendezésnek (a továbbiakban: reklámcélú berendezés) minősül minden olyan jel, jelzés, vagy bármely tárgy, a KRESZ jelzőtábláinak kivételével, amely a gazdasági reklámtevékenység alapvető feltételeiről és egyes korlátairól szóló 2008. évi XLVIII. törvényben meghatározott gazdasági reklámnak minősül, vagy célja, hogy a közúton és a közforgalom számára el nem zárt magánúton

közlekedőket bizonyos ideológiák, elvek, értékek, elképzelések támogatásáról, illetőleg elutasításáról meggyőzze.”

A kormányrendelet 3.§ (2) bekezdése szerint „...jogellenes azon reklámcélú berendezés a kihelyezés időpontjától függetlenül,

- a) amely közvilágítási-, villany- és telefonoszlopon került elhelyezésre, tekintet nélkül azok közúthoz viszonyított helyzetére,*
- b) amely a közút területén, a közút felett, az út műtárgyán, az út tartozékán került elhelyezésre, a közút úttesten kívüli burkolatlan területe, a járda, a gyalogút és a kerékpárút kivételével*
- c) amely a közút lakott területen kívüli szakasza mellett a közút tengelyétől számított ötven méteren, autópálya, autóút és főútvonal esetén száz méteren belül került elhelyezésre, illetve ha ezen távolságon kívül elhelyezett reklámcélú berendezés 4m² –nél nagyobb.”*

Az országos egységes eljárási rend biztosítása érdekében a közútkezelői, továbbá a közlekedési hatósági eljárások során az alábbiak szerint kell eljárni:

II. Eljárási szabályok

1. A lakott területen belüli és kívüli, jelenleg kint lévő közvilágítási-, villany-, telefonoszlopon elhelyezett reklámcélú berendezések esetén haladéktalanul intézkedni kell azok eltávolításáról, függetlenül azok közúthoz való helyzetétől és a kihelyezés időpontjától (az intézkedés során egy adott település, egy útján elhelyezett, azonos közmű szolgáltatóhoz tartozó oszlopain lévő reklámokat együtt, egy eljárásként kell kezelni).
- a. A Közlekedési Koordinációs Központ (továbbiakban KKK) az elektromos áram, illetve telefon szolgáltatót levélben tájékoztatja a jogszabály változásokról és felszólítja, hogy a szolgáltató tulajdonát képező oszlopokról a felszólítás kézhezvételétől számított 30 napon belül a reklámcélú berendezéseket távolítsák el. A felszólításban tájékoztatást kell adni arról, hogy, amennyiben a felszólításnak a megadott határidőig nem tesznek eleget, abban az esetben az illetékes közlekedési hatóságnál a közút kezelőjének hatósági eljárást kell kezdeményeznie, amelynek 20.800.- Ft/reklámcélú-berendezés nagyságú eljárási díját az eljárás alá vontaknak kell megfizetni, továbbá, hogy a közlekedési hatóság az oszlopon elhelyezett reklámcélú berendezés eltávolítására és 500.000 Ft-ig terjedő bírság fizetésére kötelezi az eljárás alá vontakat és a bírság mindaddig ismételtlen is kiszabható, amíg az eltávolítási kötelezettségnek eleget nem tesznek.
- b. A közútkezelő felmérést készít a IV. pontban rögzített határidőre a KKK felszólításának ellenére kint lévő szabálytalan reklámtáblákról.
- c. A közút kezelője a felmérésben szereplő oszlopok és a reklámtáblák (ismert) tulajdonosainak felszólítást küld a tárgyi eljárások indításáról, hogy a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő reklámcélú berendezéseket a felszólítás kézhezvételétől számított 30 napon belül távolítsák el és az eltávolítás tényét a közút kezelője felé hitelt érdemlően igazolják. A felszólításban tájékoztatást kell adni arról, hogy amennyiben a felszólításnak a megadott határidőig nem tesznek eleget, abban az esetben az illetékes közlekedési hatóságnál a közút kezelőjének hatósági eljárást kell kezdeményeznie, amelynek 20.800.- Ft/reklámcélú-berendezés nagyságú eljárási díját az eljárás alá vontaknak kell megfizetni, továbbá, hogy a közlekedési hatóság az oszlopon elhelyezett reklámcélú berendezés eltávolítására és 500.000 Ft-ig terjedő

- bírság fizetésére kötelezi az eljárás alá vontakat és a bírság mind-addig ismételt is kiszabható, amíg az eltávolítási kötelezettségnek eleget nem tesznek.
- d. A 30 nap elteltét követően a közútkezelők elkészítik az oszlopokról el nem távolított reklámcélú berendezések felmérését és ezt megküldik a KKK-nak, aki mérlegeli a hatósági eljárás kezdeményezését.
  - e. A KKK mérlegelése alapján az oszlopokról el nem távolított reklámcélú berendezések vonatkozásában a közút kezelő hatósági eljárást kezdeményez a területileg illetékes közlekedési hatóságnál.
2. A közút lakott területen kívüli szakaszán, az útra jellemző védőtávolságon belül, vagy azon kívül elhelyezett Kkt. elírásaiba ütköző reklámcélú berendezések esetében:
    - a. A közút mentén Kkt. szerint jogellenesen elhelyezett reklámcélú berendezések esetében a közútkezelők a IV. pont szerinti ütemezés alapján járnak el, amelynek során dokumentálni kell a reklám célú berendezés helyét (út száma, km. szelvénye, az út tengelyétől mért távolság) hozzávetőleges méreteit (m²), kialakítását, (továbbiakban: felmérési dokumentáció) a jogszabálysértés tényét. A felmérési dokumentációt meg kell küldeni a KKK-nak.
    - b. A felmérési dokumentációja alapján a KKK mérlegeli az egyes reklámcélú berendezések közlekedésbiztonsági veszélyességét és ütemezi a felszólítások megküldését. Az ütemezést megküldi a területileg illetékes közút kezelőnek. A KKK a következő sorrendben állapítja meg a felszólítások megküldését:
      - A közút lakott területen kívüli szakasza mellett elhelyezett 100m² vagy annál nagyobb méretű reklámcélú berendezés,
      - A közút lakott területen kívüli szakasza mellett elhelyezett 100m²-nél kisebb és 40m²-nél nagyobb méretű reklámcélú berendezések,
      - A közút lakott területen kívüli szakasza mellett elhelyezett 40m² vagy annál kisebb és 12m²-nél nagyobb méretű reklámcélú berendezések,
      - A közút lakott területen kívüli szakasza mellett elhelyezett 12m² vagy annál kisebb méretű reklámcélú berendezések.
  1. A közút kezelők KKK ütemezése szerint az érintett ingatlantulajdonosainak felszólítást küld, hogy a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő reklámcélú berendezéseket a felszólítás kézhezvételétől számított 30 napon belül távolítsák el és az eltávolítás tényét a közút kezelője felé hitelt érdemlően igazolják. A felszólításban tájékoztatást kell adni arról, hogy amennyiben a felszólításnak a megadott határidőig nem tesznek eleget, abban az esetben az illetékes közlekedési hatóságnál a közút kezelőjének hatósági eljárást kell kezdeményeznie, amelynek 20.800.- Ft/reklámcélú berendezés nagyságú eljárási díját az eljárás alá vontaknak kell megfizetni, továbbá a közlekedési hatóság a reklámcélú berendezés eltávolítására és 500.000 Ft-ig terjedő bírság fizetésére kötelezi az eljárás alá vontakat és a bírság mindaddig ismételt is kiszabható, amíg az eltávolítási kötelezettségnek eleget nem tesznek.
  2. A felszólítások másodpéldányának megküldésével értesíteni kell az érintett reklámcélú berendezés tulajdonosát is.
  3. A 30 nap elteltét követően a közútkezelők elkészítik az el nem távolított reklámcélú berendezések felmérését és ezt megküldik a KKK-nak, aki mérlegeli a hatósági eljárás kezdeményezését.

4. A közútkezelő a közút átkelési-, és lakott területen kívüli szakasza mellett levő, el nem távolított reklámcélú berendezések vonatkozásában a KKK ütemezése szerint ügyi hatósági eljárást kezdeményez a területileg illetékes közlekedési hatóságnál.

A közlekedési hatóság kötelezi az ingatlan tulajdonosát, hogy a jogszabályi előírásoknak nem megfelelő reklámcélú berendezéseket a felszólítás kézhezvételétől számított 30 napon belül távolítsa el és az eltávolítás tényét a hatóság felé hitelt érdemlően igazolja. A hatóság kötelezi továbbá az ingatlan tulajdonosát, hogy a hatósági eljárásért 20.800.-Ft/reklámcélú berendezés eljárási díjat fizessen meg. A kötelezés másodpéldányának megküldésével értesíteni kell az érintett reklámcélú berendezés tulajdonosát. Amennyiben a kötelezésnek a megadott határideig nem tesznek eleget az ingatlan tulajdonosát a Kkt.12. § (4) bekezdésére hivatkozva 500.000.- Ft-ig terjedő bírság megfizetésére kell kötelezni. A hatóság a bírság összegének meghatározása során mérlegeli:

- *a közvetlen balesetveszély lehetőségét, (a közvetlen balesetveszélyt jelentenek az útkereszteződések előtti 100 m távolságon belül lévő, KRESZ táblák láthatóságát akadályozó, attól a figyelmet elvonó, sötétben a járművezetőt elvakító megvilágítású reklámok),*
- *a tilalom megszegésének ismétlődését,*
- *a tájra gyakorolt romboló hatás mértékét, (romboló hatású a reklám elhelyezése, ha elhelyezésével vagy méretével a környező terepalakulatok felé emelkedik, vagy védett területen van, vagy ismert építészeti értéket takar),*
- *a termőföld engedély nélküli foglалásának súlyát (súlyosnak ítéltető mezőgazdaságilag megművelt területen elhelyezett reklám).*

Ha a fenti eljárási cselekmények ellenére a reklámcélú berendezést nem távolítják el, a bírságot ismételtelen ki kell szabni, mindaddig, amíg az eltávolítási kötelezettségeknek eleget nem tesznek. A közlekedési hatóság a bírság megfizetésére kötelező jogerős határozatot tájékoztatásul megküldi a közút kezelőjének és a KKK-nak. A KKK a tények ismeretében javaslatot tesz a további intézkedésről.

III. Jelentés

Az NKH – az NFM kérésére, valamint a Kormányhivatalok felettes szerveinek egyetértésével – a területileg illetékes Kormányhivataloktól kapott adatok alapján, havonta tájékoztatást készítenek a KKK részére a megtett intézkedésekről.

IV. Végrehajtási határidők

Feladat	Felelős	Határidő
Levél és felszólítás küldése a magyarországi áramszolgáltatók, vezetékes telefonszolgáltatók és a megyeszékhelyek önkormányzatai részére	KKK	2012. március 30.
1. sz. felmérés a KKK felszólítása ellenére kint lévő oszlopokon elhelyezett reklámcélú berendezésekről, illetve az országos közutak megyeszékhelyi átkelési szakaszairól (4. felmérés). A felmérés eredményének elküldése a KKK-nak	MK	2012. május 1-31.
Felszólítás küldése az országos közutak megyeszékhelyi átkelési szakaszain, közúti területen (közvilágítási-, villany-, telefonoszlopon) elhelyezett oszlopok-, és – amennyiben	MK	2012. június 15.

ismert – reklámcélú berendezések tulajdonosainak		
Az 1. sz. felmérés megismétlése	MK	2012. július 16-30.
Hatósági eljárások kezdeményezése a KKK ütemezése szerint.	MK	2012. augusztus 10.
2. sz. felmérés a gyorsforgalmi úthálózaton, a felmérés eredményének elküldése a KKK-nak	ÁAK	2012. március 30.
KKK ütemezés a felszólítások megküldéséről a gyorsforgalmi utak vonatkozásában	KKK	2012. április 15.
Felszólítások megküldése	ÁAK	2012. április 30.
A 2. sz. felmérés megismétlése	ÁAK	2012. június 1-15.
Hatósági eljárások kezdeményezése	ÁAK	2012. június 30.
3. sz. felmérés az országos közúthálózat főútvonalainak lakott területen kívüli szakaszain, a felmérés eredményének elküldése a KKK-nak	MK	2012. március 10-április 30.
KKK ütemezés a felszólítások megküldéséről az országos közúthálózat főútvonalainak lakott területen kívüli szakaszaira vonatkozásában	KKK	2012. május 15.
Felszólítások megküldése	MK	2012. május 30.
A 3. sz. felmérés megismétlése	MK	2012. július 1-15.
Hatósági eljárások kezdeményezése	MK	2012. július 30.
KKK ütemezés a felszólítások megküldéséről az országos közutak megyeszékhelyi átkelési szakaszaira vonatkozásában	KKK	2012. június 15.
Felszólítások megküldése	MK	2012. június 30.
A 4. sz. felmérés megismétlése	MK	2012. július 16-30..
Hatósági eljárások kezdeményezése	MK	2012. augusztus 15.
Jelentés küldése a KKK részére	ÁAK	Havonta
Jelentés küldése a KKK részére	MK	Havonta
Jogszabály-módosítási javaslatok elkészítése a tapasztalatok alapján	KKK	2012. szeptember 28

(2012.04.03.)

További ütemezés későbbi rendelkezés tárgyát képezi.

Készítette: Nemzeti Fejlesztési Minisztérium, Közlekedési Infrastruktúra Főosztály

Pályázati felhívás a Magyar Tájdíj elnyerésére és az Európa Tanács Táj Díjára történő felterjesztésre 2012

A természetvédelemért felelős miniszter – egyetértésben a kultúráért felelős miniszterrel, együttműködve a területfejlesztésért felelős miniszterrel és a területrendezésért felelős miniszterrel – pályázatot ír ki a Magyar Tájdíj elnyerésére és az Európa Tanács Táj Díjára történő felterjesztésre.

A pályázat a Firenzében, 2000. október 20-án kelt Európai Táj Egyezmény 11. cikkével és az Európa Tanács Táj Díját meghatározó szabályokról szóló CM/Res(2008)3 határozattal összhangban kerül kiírásra. A nemzeti szintű pályázat egyik célja, hogy a nemzetközi megmérettetésben az arra legérdemesebb és legesélyesebb pályázat vehessen részt hazánk képviselőjében.

Mi a Magyar Tájdíj? – A Magyar Tájdíj a magyar táj védelme, kezelése, tervezése érdekében kiemelkedő tevékenységet folytató helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások és társadalmi szervezetek részére létrehozott díj. A díjat a vidékfejlesztési miniszter tűzi ki, egyetértésben a kultúráért felelős miniszterrel, együttműködve a területfejlesztésért felelős miniszterrel és a területrendezésért felelős miniszterrel. A díj odaítélése pályázati rendszeren keresztül történik. A díjat **egy helyi önkormányzat, önkormányzati társulás** vagy **társadalmi szervezet** nyerheti el, amely a természeti és táji örökség megőrzése, fejlesztése, valamint az ehhez kapcsolódó oktatás, szemléletformálás szakterületeken kiemelkedő programot valósított meg.

Mi az Európa Tanács Táj Díja? – Az Európa Tanács Táj Díja egy olyan megtisztelő kitüntetés, amely a helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, valamint a társadalmi szervezetek kiemelkedő hozzájárulását ismeri el a táj fenntartható tervezése, kezelése és/vagy védelme területén. A díjat nem valamely táj kapja természeti és kulturális öröksége, illetve tájképi szépsége alapján, hanem valamely táj megőrzése, fenntartható hasznosítása érdekében példaértékű tevékenységet végző szervezet(ek).

A díj adományozására két évente kerül sor, legközelebb 2013-ban. A tagállamok a díjért az Európa Tanács által felkért tagokból álló szakértői bizottságnál folyamodhatnak. A magyar jelölt pályázata angol nyelven, az Európai Táj Egyezmény végrehajtásáért első helyen felelős Vidékfejlesztési Minisztérium közreműködésével kerül továbbításra az Európa Tanács titkárságához.

Az Európa Tanács Táj Díjáról bővebb információ az Európai Táj Egyezmény magyar nyelvű weboldalán (www.termeszetvedelem.hu/tajegyezmeny), a Tájdíj menüpontnál olvasható. Az eredményes pályázás érdekében a pályázatok beadása előtt javasoljuk az Európai Táj Egyezmény teljes szövegének, céljainak megismerését, valamint az Európa Tanács Táj Díját meghatározó szabályok áttanulmányozását.

Ki pályázhat? – A pályázaton a következő szervezetek vehetnek részt:

- helyi (települési és megyei) önkormányzatok, valamint önkormányzati társulások, melyek olyan politikát vagy intézkedéseket valósítottak meg az adott táj tervezésére, kezelésére és/vagy védelmére, amely tartósan hatékonynak bizonyult, és így példaként szolgálhat Európa önkormányzatai számára, beleértve más hazai önkormányzatokat is;
- olyan társadalmi szervezetek, melyek különösen sokat tettek egy adott táj tervezéséért, kezeléséért és/vagy védelméért;
- a fenti szervezetek közösen is benyújthatnak pályázatot, ha a tájvédelmi–tájfejlesztési programot közösen valósították meg;
- országhatáron átnyúló tájak tervezése kezelése és/vagy védelme érdekében megvalósított nemzetközi program esetén a Magyarország területén működő helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások és/vagy társadalmi szervezetek.

Melyek az adományozás szempontjai? – A pályázatnak az alább ismertetett **általános** és **szakmai** szempontoknak kell megfelelnie.

Általános szempontok – Az Európa Tanács Táj Díjára felterjesztésre csak az a pályázati program kerülhet, amelynek egésze vagy valamely szakasza már legalább 3 éve dokumentált módon befejeződött, és az eredmények a lakosság számára elérhetőek. Előnyt jelent, ha a program a dokumentált szakasszal nem zárul le, hanem az elért eredmények fenntartása, a táji változások nyomon követése és további tájvédelmi–tájfejlesztési tevékenységek a pályázat időpontjában is folyamatban vannak. Az Európai Táj Egyezmény szellemiségével összhangban a pályázati programok védett és nem védett tájakon egyaránt megvalósulhattak. A pályázaton indulhatnak olyan szervezetek, amelyek korábbi pályázat(ok)on részt vettek. A díj ugyanarra a programra nézve csak egyszer nyerhető el. A bírálatot követő 5 év elteltével a díj ismételten elnyerhető a program továbbfejlesztése esetén, ha az önállóan is elismerésre érdemes eredményre vezet.

A tájvédelmi, tájfejlesztési programot közösen megvalósító helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, illetve társadalmi szervezetek a díjat együttesen nyerhetik el.

1. szakmai szempont – Fenntartható területi fejlődés – A benyújtott, megvalósított program mérhető módon járuljon hozzá a táj tervezéséhez, kezeléséhez és/vagy védelméhez. Tervezési jellegű programok esetén az értékelés a terv megvalósulása alapján történik.

A program továbbá:

- legyen összhangban az érintett terület természeti–táji adottságaival;
- legyen összhangban a hatályos országos, térségi és települési szintű környezetvédelmi programokkal, területi tervekkel és településrendezési eszközökkel;
- legyen része a fenntartható fejlődést célzó nemzetközi és országos politikának;
- mutassa be, hogy a tevékenység hogyan járul hozzá a táj környezeti, társadalmi, gazdasági, kulturális és esztétikai szempontokat kiegyensúlyozottan figyelembe vevő, fenntartható hasznosításához;
- irányuljon a táj szerkezetét és karakterét veszélyeztető, károsító valamely folyamat megszüntetésére, a táj jellegének megőrzésére vagy kedvező irányú megváltoztatására;
- segítse a táj gazdagodását, a benne rejlő természeti és kulturális örökségi, valamint gazdasági potenciál növelését, új táji értékek megjelenését.

2. szakmai szempont – Példamutatás – A pályázatba foglalt tájak tervezését, kezelését és/vagy védelmét segítő, megvalósult programok mutassanak gyakorlati példát mások számára.

3. szakmai szempont – Közösségi részvétel – Az érintett tájak tervezését, kezelését és/vagy védelmét szem előtt tartó politikák vagy intézkedések megvalósítása során a helyi és térségi szereplőket, a jogszabályok által meghatározott hatóságokat, valamint más érintett feleket is szükséges bevonni. A megvalósulásnak világosan tükröznie kell a lakosság igényeit a környező tájjal kapcsolatban. A társadalmi részvétel történhet az érintettek közötti párbeszéddel és eszmecserével (például lakossági fórumok, találkozók, viták, terepi egyeztetések), illetve a helyi közösségeknek a tájpolitikában való részvételére és bevonására irányuló nemzeti, területi és helyi szinten szabályozott eljárásokon keresztül. Külön előnyt jelent, ha a program az érintett felek aktív együttműködésével valósult meg, a tervezéstől a megvalósuláson keresztül a fenntartásig.

4. szakmai szempont – A téma iránti fogékonyság növelése, oktatás, képzés, ismeretterjesztés, szemléletformálás – Az Európai Táj Egyezmény 6. cikke „A” bekezdése szerint: *„mindegyik Fél vállalja, hogy növeli a civil társadalom, az egyéb nem állami szervezetek és az állami hatóságok fogékonyságát a tájak értéke és szerepe iránt, valamint abban a tekintetben, hogy e téren változásokra van szükség”*. Az ennek szellemében tett intézkedések, melyek részei az érintett programnak (pl. népszerűsítő kiadványok megjelentetése, rendezvények szervezése, tájékoztató táblák kihelyezése, oktatási–képzési programok elindítása), szintén értékelésre kerülnek.

5. szakmai szempont – Komplexitás – Előnyt élveznek a tájat és értékeit komplexitásában, összefüggéseiben kezelő, a természet és az ember által létrehozott tényezőket, elemeket, a táj és az ember kapcsolatának kiegyensúlyozottságát hosszú távon biztosító lehetőségeket,

továbbá az egyes célkitűzések megvalósulását szolgáló tevékenységek együttes hatását is figyelembe vevő programok.

Mit tartalmazzon a pályázat? – A pályázatnak kötelező jelleggel tartalmaznia kell a következőket:

- hiánytalanul kitöltött pályázati űrlap; (A pályázati űrlap itt letölthető: http://www.termeszetvedelem.hu/index.php?pg=sub_738)
- fényképes dokumentáció a program végrehajtásáról és/vagy eredményéről (legfeljebb 20 fénykép képaláírással);
- áttekintő térkép a pályázati program által érintett területről, az érintett tájelemek és az elvégzett beavatkozások helyének feltüntetésével, az ehhez szükséges méretarányban.

A **pályázati űrlap letölthető** az Európai Táj Egyezmény magyar nyelvű weboldaláról (www.termeszetvedelem.hu/tajegvezmeny), a Tájdíj menüpontnál.

A pályázat tartalmazhatja a következő mellékleteket:

- szöveges és képes összefoglaló A/3-as vagy A/2-es méretű poszteren;
- diavetítés (slide show vagy ppt előadás), videó-bemutató (legfeljebb 5 perc);
- a program megvalósulásáról készült, illetve megjelent kiadványok, híradások, írásos vélemények.

Milyen formában kell beadni a pályázatot? – A kitöltött pályázati űrlapot, valamint a szöveges és képes összefoglalót nyomtatott formában (1 példányban) és elektronikusan (PDF formátumban, CD-n vagy DVD-n, 2 példányban) kell benyújtani. A fényképes dokumentáció és a térkép nyomtatott és/vagy elektronikus formában is benyújtható. A diavetítést és a videó-bemutatót csak elektronikus formában kell beadni.

Mi a beadás határideje? Hová kell beadni? – A pályázatok beadásának határideje (postabélyegző kelte): **2012. szeptember 7. (péntek)**

A pályázati anyagokat postán, ajánlott küldeményként az alábbi címre kell eljuttatni:

Vidékfejlesztési Minisztérium, Környezetügyi Államtitkárság, Környezet- és természetvédelmi Helyettes Államtitkárság, Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály, 1051 Budapest, Kossuth Lajos tér 11.

A borítékra kérjük ráírni: **Magyar Tájdíj pályázat 2012**

A bírálóbizottság csak a meghatározott feltételek szerint, határidőre és hiánytalanul beérkezett pályázatokat bírálja el.

Hogyan történik a pályázatok elbírálása? – A beérkezett pályázatokat az **Európai Táj Egyezmény hazai végrehajtását koordináló tárcaközi testület** bírálja el, amelynek tagjai a pályázat lebonyolításában közreműködő minisztériumok delegáltjai.

A bírálóbizottság vagy annak kijelölt tagja szükség esetén **helyszíni szemlét** tart, melynek során meggyőződik a pályázatban szereplő információk hitelességéről és a programok működésének eredményességéről.

A bírálóbizottság tagjai a pályázatokat **pontozással** minősítik. A bírálólap elérhető az Európai Táj Egyezmény magyar nyelvű weboldalán (www.termeszetvedelem.hu/tajegyezmeny). Az elismerés adományozására csak megfelelő minőségi színvonalat elért pályázatok esetén kerül sor. A nyertes pályázatokra vonatkozóan a bírálóbizottság szöveges formában szakmai indokolást ad.

Mivel jár az elismerés? – A nyertes pályázók **oklevelet** kapnak, amelyet jogosultak székhelyükön vagy egyéb, arra alkalmas helyen közszemlére tenni. A nyertes pályázatokban szereplő tájvédelmi–tájfejlesztési programokról szóló ismertetőket egy éven keresztül térítésmentesen **bemutatásra kerülnek** az Európai Táj Egyezmény magyar nyelvű weboldalán (www.termeszetvedelem.hu/tajegyezmeny).

A legmagasabb pontszámot elért pályázat nyeri el a **Magyar Tájdíjat**, valamint **képviseli hazánkat az Európa Tanács Táj Díja 2013. évi pályázatán**. Az Európa Tanács Táj Díjára felterjesztésre kerülő pályázat angol nyelvre történő fordításáról a pályázatot kiíró szervezet gondoskodik ugyanúgy, mint a pályázat továbbításáról az Európa Tanács felé. Az elismeréseket a természetvédelemért felelős miniszter (akadályoztatása esetén megbízottja) a Föld Napja alkalmából szervezett **nyilvános ünnepség** keretében adja át. Ennek időpontjáról az elismerésben részesülő pályázók külön értesítést kapnak. A nyertes pályázatokban szereplő tájvédelmi–tájfejlesztési programokról a pályázat kiírója **kiállítást** szervez. A kiállításon a szervezők – a pályázati anyagok pályázókkal egyeztetett módon történő felhasználásával – a nyilvánosság számára megismerhetővé teszik a nyertes programokat.

A beadott pályázati anyagokat a kiíró szervezet(ek) külön engedély nélkül, a szerzőkre (pályázókra) történő hivatkozással felhasználhatja az Európai Táj Egyezmény népszerűsítését célzó kommunikációs anyagokban vagy egyéb, az Egyezményhez kapcsolódó publikációkban, tevékenységekben.

További információ – A pályázati felhívás az Európai Táj Egyezmény magyar nyelvű weboldalán (www.termeszetvedelem.hu/tajegyezmeny) is hozzáférhető, a Tájdíj menüpont alatt.

A pályázattal kapcsolatban érdeklődni Kincses Krisztina főtanácsosnál (Vidékfejlesztési Minisztérium, Környezetügyi Államtitkárság, Környezet- és Természetvédelmi Helyettes Államtitkárság, Nemzeti Parki és Tájvédelmi Főosztály), az alábbi elérhetőségeken lehet:

- telefon: 1/795-2433
- e-mail: krisztina.kincses@vm.gov.hu

Forrás: Vidékfejlesztési Minisztérium (Budapest, 2012. június 22.)

Európai Területi Társulások (ETT)

ETT aktualitások – „Az európai polgárokat nem érheti hátrány a közszolgáltatásokhoz, a lakhatáshoz vagy a foglalkoztatáshoz való hozzáférés tekintetében csupán azért, mert egy bizonyos térségben laknak” - ezt a célt szem előtt tartva fogadta el a Kormány az Európai Területi Társulásokkal, valamint az ágazati stratégiák határon átnyúló vonatkozásaival kapcsolatos feladatokról szóló 1025/2012. (II.14.) Kormány határozatot. A határ menti elszigetelt területek fejlesztési lehetőségei között 2012-ben és 2014-től az uniós finanszírozású programok első helyen szerepelnek. Ezek hatékony lehívásában, valamint a helyi igényeknek megfelelő felhasználásban az összehangolt határon átnyúló ágazati politikák mellett az Európai Területi Társulások intézménye (ETT), angol nevén (EGTC) áll rendelkezésre, mely jogi személyiséget- és keretet nyújt az európai önkormányzatok és régiók együttműködésére. A legfrissebb magyar ETT a márciusban bejegyzett, több mint 50 magyar önkormányzat részvételével, a magyar-szlovén határon megalakult Pannon ETT. Magyarország élen jár az Európai Unióban az ETT alapítások terén: határainkon jelenleg 10 ETT működik (a legtöbb Európában), segítségükkel hosszú távú együttműködések, fenntartható gazdaságfejlesztési térségek jöhetnek létre. Mivel az ETT-k már több éves tapasztalattal rendelkeznek a határon átnyúló együttműködések tekintetében, a Kormány rájuk építve méri fel a határ menti együttműködések megnehezítő jogi és adminisztratív akadályokat és a lehetséges jövőbeli irányvonalak meghatározásához is számít véleményükre. A Kormányhatározat sikeres végrehajtása magában foglalja a határon átnyúló ágazati politikák összehangolását, és az ETT-k gyakorlat-központú javaslatainak az összegyűjtését. Mindezek megvalósításához a tárcák szoros együttműködésére van szükség, az ezzel kapcsolatos koordinációs feladatokat a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium látja el. E koordinátori szerep azzal egészül ki, hogy az összegyűlt anyagokból egy koherens, a határ menti fejlesztésekkel kapcsolatos lehetőségeket, problémákat, javaslatokat, lépéseket, tartalmazó Jelentést készít a Kormány számára.

Cél, hogy a 2014-2020-as új költségvetési periódust a lehető legeredményesebb felkészülés előzze meg, és Magyarország megfelelően kiépített intézményi struktúrával várja az új fejlesztési forrásokat.

ETT támogatás 2012 – Az Európai Területi Társulások (ETT) 2012-ben is támogatásban részesülnek a központi költségvetésből. A pályázati kiírásban „A” komponens jelzéssel, a magyarországi székhelyű ETT-k létrehozásával járó eljárási költségek támogatására lehet pályázatot benyújtani. „B” komponens jelzéssel, a már jogerősen nyilvántartásba vett magyar székhelyű ETT-k, valamint a külföldi székhelyű ETT-k magyarországi intézményei a pályázat keretében támogatást igényelhetnek működésükkel kapcsolatos költségeikhez. Szintén a „B” komponens keretében a még jogerősen nyilvántartásba nem vett alapítás előtt álló, vagy az alapítást már megkezdett, a bírósági nyilvántartásba vételt igazoló végzéssel nem rendelkező

pályázó is benyújthat az alapítás mellett működési pályázatot, ez esetben a nyilvántartásba vételt követő, tervezett működési kiadásokra igényelhet támogatást.

A támogatás összege 118.850.000 Forint, melyből a pályázók alapításra maximum 2.000.000 Forintot, míg működésre maximum 20.000.000 Forintot nyerhetnek el. Fontos kiemelni, hogy a projekt keretén belül igényelt összeg 100%-a vissza nem térítendő támogatás. A pályázathoz saját forrás biztosítása nem kötelező, valamint a támogatás előfinanszírozás keretében kerül kiutalásra.

A pályázati kiírás várhatóan 2012. április 23-án jelenik meg, és 30 nap áll a pályázók rendelkezésére a pályázatok beadására.

A tavalyi évhez képest változás, hogy idén a pályázatokat már csak elektronikus úton lehet benyújtani a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Wekerle Sándor Alapkezelője által működtetett, Elektronikus Pályázatkezelési és Együttműködési Rendszer (EPER) szoftveren keresztül.

A kiírás célja, hogy hosszú távú, fenntartható együttműködések valósuljanak meg a gazdasági, társadalmi és területi kohézió megerősítése érdekében, valamint a költségvetési támogatás lehetőséget biztosít arra is, hogy az Európában is modellnek számító, területi alapon szerveződő fejlesztési egységek és együttműködések valósulhassanak meg.

Határ menti források – A határ menti együttműködés területén fontos kiemelni az Európai Területi Együttműködési Programok által nyújtott támogatási lehetőséget.

A 2007-2013-as programidőszak keretén belül jelenleg a Magyarország-Szerbia Határon Átnyúló Együttműködési Programban lehet még pályázni, 2012. március 1. - 2012. május 30. között. A pályázati felhívás keretében 15 101 376 euró Közöségi forrás áll rendelkezésre. A projektek Szerbiában az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA), Magyarországon az Előcsatlakozási Támogatási Eszköz (IPA) és Magyarország társfinanszírozásával valósulnak meg.

A harmadik pályázati felhívás alkalmával is gazdasági és társadalmi összefogást erősítő programokra, környezetvédelmi projektekre, határon átnyúló kulturális útvonalak és üzleti együttműködések kialakítására, valamint kutatás-fejlesztési tevékenységekre és határon átnyúló oktatási, képzési és csereprogramokra nyerhető el támogatás.

Ami a pályázók körét illeti, non-profit szervezetek, többek között központi költségvetési szervek, helyi önkormányzatok, önkormányzati társulások, alapítványok, egyesületek, nonprofit kft/zrt., oktatási intézmények, kamarák vehetnek részt. A projektpartnerek között legalább egy magyarországi és egy szerbiai partnernek kell lennie a támogatásra jogosult területről.

Ukrán vegyes bizottság – Határ menti együttműködés új perspektívái Magyarország és Ukrajna között

2010 tavasza óta Magyarország és Ukrajna kapcsolatrendszere bővülni látszik, mely a magas szintű találkozókban is tükröződik. Nyugodtan kijelenthetjük, hogy hazánk Kormánya kiemelten kezeli Ukrajnához fűződő kapcsolatainkat. Ez a szemléletmód a különféle Vegyes Bizottságok (*gazdasági, vízügyi, katasztrófavédelmi, kisebbségi*) szintjén zajló együttműködésekben is tükröződik.

Az önkormányzati terület szempontjából különösen nagy jelentőséggel bírnak a határ menti együttműködésekkel foglalkozó vegyes bizottságok, hiszen itt közvetlen lehetőség kínálkozik a központi és helyi intézményi szereplők közötti eszmecserére, szakmai egyeztetésekre. Továbbá kitűnő fóruma ez a helyi szint innovatív elképzeléseinek, kezdeményezéseinek felkarolásához is. Ezen vegyes bizottságok magyar oldali koordinációs feladatait a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Határon Átnyúló Területi Közigazgatási Kapcsolatok Főosztálya végzi.

A Határon átvelő együttműködést szolgáló Magyar- Ukrán Kormányközi Vegyes Bizottság hároméves szünet után, 2011 őszén tartotta negyedik ülését a kárpátaljai Ungvár közelében. A 2011-es ülést nagy várakozások előzték meg a térség önkormányzati részéről, hiszen a hároméves szünet számtalan együttműködési lehetőség kiteljesítését akadályozta meg.

A legutóbbi, ötödik ülésre 2012. március 28-29-én került sor a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Vaja történelmi helyszínén, a Vay Ádám Várkastélyban. Az ülésen elfogadott Jegyzőkönyv szerint a következő találkozóra 2013 elején, Ukrajnában kerülhet sor. Így joggal állíthatjuk, hogy a VB azóta rendszeresen ülésezik, s ülésszakai között fontos találkozókra és szakmai egyeztetésekre kerül sor, melyek a határ menti együttműködés által érintett önkormányzatok mindennapi működésére pozitív eredményekkel lehetnek.

A Vegyes Bizottság magyar-ukrán kétoldalú kapcsolatainknak ma az egyik legaktívabb együttműködési területét képezi, hiszen jegyzőkönyv elfogadásával záruló üléseinek rendszeressége, konstruktív légköre folytán számtalan ágazati probléma megvitatásának egyedüli színtere maradt. Az itt zajló munka nemzetpolitikai szempontból is kiemelkedő jelentőséggel bír. A határ menti együttműködést helyezve középpontjába, a Kárpátalján élő magyar nemzeti kisebbség életkörülményeit pozitívan képes befolyásolni.

A határ menti térség felzárkózására nézve különösen nagy lehetőséget hordoznak az infrastrukturális (*gyorsforgalmi utak, határátkelők*) beruházások, a környezetvédelmi és vidékfejlesztési együttműködések, továbbá az **új magyar területi közigazgatási struktúrához igazodó szakigazgatási együttműködési megállapodások** (*népegészségügy, fogyasztóvédelem, állategészségügy, élelmiszerbiztonság, közbiztonság*) Szabolcs-Szatmár-Bereg Megye és Borsod-Abaúj-Zemplén Megye Kormányhivatalai és Kárpátalja közigazgatási intézményei között.

A magyar társelnöki feladatokat *dr. Szabó Erika* területi közigazgatásért és választásokért felelős államtitkár látja el. Az ukrán oldal társelnöke *Viktor Ivanovics Baloga*, Ukrajna Rendkívüli Helyzetek Minisztériumának vezetője, aki személyes érintettsége folytán Ukrajna Miniszteri Kabinetjén belül Kárpátalja felelőse is. Ez nagyban elősegíti, hogy a Vegyes Bizottság ajánlásai, határozatai kellő ukrán kormányzati támogatásban is részesüljenek.

A Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Határon Átnyúló Területi Közigazgatási Kapcsolatok Főosztálya más határszakaszokon működő vegyes bizottságok üléseinek előkészítésével is foglalkozik, hogy a helyi szint által jelzett problémák megoldását koordinálja. Ezek ülésein is a határtérségben jelentkező problémák, a helyi szint és a kormányzati szint közötti koordináció és több szakterület eltérő nemzeti szabályozásból fakadó problémái kerülnek előtérbe. A magyar-szlovák Vegyes Bizottság évente két alkalommal is ülésezik, de a Magyar- Osztrák Regionális Koordinációs Fórum vagy a magyar-szlovén Vegyes Bizottság évi egyszeri ülései szintén meghatározó szerepet töltenek be az érintett térségek fejlődésének előmozdításában.

Az együttműködés ilyen intézményesített formáinak jelentőségére az a negatív tény is felhívja a figyelmet, hogy a határ menti Vegyes Bizottsággal nem rendelkező határszakaszokon (*horvát, szerb, román*) nehezebb a helyi és regionális kezdeményezések felkarolása, az uniós programokban való együttműködés, a kapcsolatrendszer szélesítése.

Főbb kitörési területek a magyar- ukrán határtérségben

Határátlépés infrastrukturális helyzete:

A közös magyar-ukrán határszakasz határátkelőinek általános fejlesztésén túl rendkívül nagy jelentőséggel bírnak az EURO-2012 labdarúgó bajnokságot megelőzően meghozható intézkedések. Ennek érdekében a Bizottság támogatta, hogy a közös határszakasz határátkelőinek arányosabb forgalom-megoszlása érdekében elektronikus jelzőtáblák kerüljenek elhelyezésre a határátkelőkhöz vezető gyorsforgalmi utakon, melyek az egyes átkelőhelyeken tapasztalható várakozási időről tájékoztatnának. Továbbá a Csap–Záhony határátkelőhelyre nehezedő nyomás enyhítése érdekében a Bizottság javasolja a mikrobuszok forgalmának átirányítását más határátkelőkre a labdarúgó EB idejére, illetve a mikrobuszok átkelésének biztosítását az ukrán fél részéről mind az öt határátkelőhelyen állandó jelleggel.

Ezzel összefüggésben ukrán oldalon szükséges a *Luzsánka–Beregsurány, Harangláb–Lónya, Tiszajlak–Tiszabecs, Kaszony–Barabás* határátkelőkhöz vezető közutak burkolatának sürgős felújítása, ami nélkül kétséges, hogy a gépkocsivezetők ezeket az átkelőket választanák. Magyar oldalon a határhoz vezető 4. és 41. sz. főutak kifejezetten jó állapotban vannak. A lónyai és a barabási átkelőhelyekhez vezető utak fejlesztésére az elmúlt években került sor.

Hosszabb távon rendkívül fontos az autópálya kapcsolat megteremtése a két ország között, egy új határmetszésponton {*Beregdaróc– Beregdéda (Dyida)*} keresztül. Ennek kapcsán kiemelt jelentősége van, hogy a „Magyar Köztársaság Kormánya és Ukrajna Miniszteri Kabinetje között az V. számú összeurópai közlekedési folyosó közúti csatlakozási pontjairól a magyar–ukrán határszakaszon” című egyezményben (aláírva 2006. 03. 21-én) foglalt M3 autópálya és annak ukrain autópálya kapcsolata építésének előkészítése folytatódjon. Eddig az ukrán oldalon pályázatással kapcsolatos problémák akadályozták az előkészítést, azonban ezek elhárítása *Viktor Baloga* társelnök úr tájékoztatása szerint megtörtént, így joggal várható az ukrán előkészítés felgyorsulása. Magyar oldalon az autópálya várhatóan 2014-re már elkészül Vásárosnaményig.

A közös határszakasz határátkelőinek helyzetét alapvetően érinti a hosszas szakmai egyeztetések után a közeljövőben aláírásra kerülő A közúti és vasúti határforgalom ellenőrzéséről szóló Megállapodás. Ez jogalapot jelent a 2007-2013. közötti időszakra szóló, Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszköz (ENPI) Határon Átnyúló Együttműködési Program 3. prioritásának („Határok átjárhatóságának növelése”) keretében Magyarország és Ukrajna által megvalósítani kívánt közel hétmillió eurós nagyprojekt végrehajtásához is. A nagyprojekt keretében valósulhat meg a *Beregsurány–Luzsánka (Luzhanka)* közúti határátkelőhely bővítése, *Záhony–Csop (Csap)* közúti határátkelőhelyen közös kapcsolattartási pont létrehozatala vagy a *Tiszabecs–Vylok* vízi átkelőhely fejlesztése. Eerre vonatkozó pályázatát az ORFK 2012. március 1-én nyújtotta be.

Környezetvédelmi és vidékfejlesztési együttműködés

A környezetvédelem kérdésköre kapcsán elsősorban az aknaszlatinai sóbánya és környéke helyzete, továbbá a nagymuzsalyi aranybánya újraindítása áll az egyeztetés középpontjában, különös figyelemmel a magyar fél által szorgalmazott, de eddig még nem teljesült folyamatos, előzetes és írásos ukrán tájékoztatásra. Nem csupán tájékoztatásról van szó, hanem jól kialakult gyakorlati együttműködés színtere „*A határvizekkel kapcsolatos vízgazdálkodási kérdésekről szóló Egyezmény*” keretében zajló munka. Távolról nagy reményekkel kecsegtet, hogy Ukrajna is aláírta azt a szándéknyilatkozatot, mely az Európai Unió Duna Makro Regionális Stratégiája (DMRS) keretében, zászlóshajó kezdeményezésként (*flagship initiative*) a Tisza Vízyűjtő Nemzetközi Bizottság felállítására irányul. A Tisza Vízyűjtő Nemzetközi Bizottsághoz már a kezdetektől kapcsolódott a Tisza Vízyűjtő Programrégió Önkormányzati Társulás, s távlati perspektíváit illetően is ez várható. A Társulás 2000. július 7-én alakult meg, melynek 2005 óta Kisköre a központja. 7 Megyei Önkormányzat (Bács-Kiskun, Csongrád, Heves, Jász-Nagykun-Szolnok, Hajdú-Bihar, Borsod-Abaúj-Zemplén és Szabolcs-Szatmár-Bereg) vesz benne részt.

Viktor Baloga ukrán társelnök úr jelezte a legutóbbi ülés alkalmával, hogy a Kárpátaljával való mezőgazdasági együttműködés, összhangban a *Vidékfejlesztési együttműködések a Kárpát-medencei határon túli magyarsággal* programmal, további lehetőséget hordoz magában.

Így várhatóan a 2012-ben megrendezésre kerülő kárpátaljai ukrán-magyar borászati találkozó keretében egy tágabb vidékstratégiai eszmecsere is kibontakozhat, mely az állategészségügyi határszolgálatok közötti együttműködés irányait is érintheti. Ez szorosan összefügg a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei és a Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Kormányhivatalok Földművelésügyi Igazgatóságok azon szándékával, hogy az ügyben illetékes kárpátaljai közigazgatási szervvel új keret-megállapodást tudjanak kötni. Ezek a jövőbeni megállapodások elősegíthetnék a kárpátaljai termelők piacra jutását, határ menti gazdatalálkozók megszervezését, a kárpátaljai falusi turizmus fellendítését.

Magyarország és Ukrajna határ menti területi szervei közötti együttműködés

A közeljövőben aláírásra kerülhet a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Népegészségügyi Szakigazgatási Szerve és a Kárpátaljai Állami Közegészségügyi és Járványügyi Állomás közötti Megállapodás, mely révén jelentősen javulhat a népegészségügyi információcsere, az egészségügyi ellátórendszerek közötti együttműködés, illetve egy hosszú távú, életminőség-javító határ menti program feltételeit teremtheti meg. Továbbá az illetékes kijevi központi közigazgatási hivatalok jóváhagyása esetén sor kerülhet a Szabolcs-Szatmár-Bereg Megyei Kormányhivatal Fogyasztóvédelmi Felügyelősége és az Ungvári Járási Fogyasztóvédelmi Felügyelőség közötti együttműködési megállapodás aláírására is.

A fogyasztóvédelmen és népegészségügyön túl jól szervezett, nagy múltú tapasztalatokra építkező kapcsolatrendszer jellemzi a közlekedésbiztonság és munkaügyek területét is. Ennek kitűnő példái az elmúlt évek közös közúti ellenőrzései, de a munkaerőpiaccal foglalkozó szakmai találkozók is.

A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Önkormányzat a 2012-es Labdarúgó Európa Bajnoksággal összefüggésben szorosabb együttműködésre törekszik Kárpátaljával. Hiszen az esemény lehetőséget kínál az idegenforgalom bővítésére, egymás turisztikai értékeinek népszerűsítésére. Még az EURO-2012 labdarúgó bajnokságot megelőzően turisztikai szakmai találkozóra kerülhet sor Ukrajnában, melyhez egy közös tanulmányút társulhat Borsod-Abaúj-Zemplén Megye szervezésében.

A Magyarország–Szlovákia–Románia–Ukrajna Európai Szomszédsági és Partnerségi Eszköz 2007-2013 Határon Átnyúló Együttműködési Program (ENPI CBC) harmadik pályázati időszaka lezárult, s nagy érdeklődés övezte a határ menti térség szereplői körében. A 2014-2020-as uniós költségvetési periódusban megjelenő programok tervezésekor folyamatos párbeszédet kell folytatnia az érintett magyar és ukrán szervezeteknek, melyhez a Vegyes Bizottság kitűnő fórumként szolgálhat.

Az együttműködés uniós jogi normák mentén történő szélesítésének újabb lendületet adhat az Európai Területi Társulások kínálta eszköz. Magyar és ukrán szereplők erre vonatkozó elképzeléseihez, így a Nyíregyháza–Beregszász–Szatmárnémeti városok között formálódó Európai Területi Társuláshoz a Vegyes Bizottság támogatását adta.

Forrás: Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium Területi Közigazgatás Fejlesztéséért Felelős-helyettes Államtitkárság

Európai Mobilitási Hét – Részvételi lehetőség

Tisztelt Polgármester Asszony, Úr!

2012. szeptember 16-22. között tizenegyedik alkalommal rendezik meg az **Európai Mobilitási Hetet**, a fenntartható és környezetbarát városi közlekedést népszerűsítő programsorozatot. Az Európai Unió környezetvédelemért és közlekedésért felelős biztosainak valamint a nemzetközi szakmai szövetségek támogatásával megvalósuló rendezvény idei jelmondata: *„Mozdulj a jó irányba!”*

Európa legnagyobb közlekedési-környezetvédelmi kampányának célja az, hogy az önkormányzatokat fenntartható közlekedési intézkedések bevezetésére ösztönözze, és polgáraik a gépkocsik használata helyett más közlekedési módokat, a kerékpározást, a gyaloglást vagy a közösségi közlekedési eszközöket részesítsék előnyben. A programsorozat tetőpontja a **szeptember 22-ei Európai Autómentes Nap**, az „Autó nélkül a városban” rendezvény, amely során a résztvevő települések illetve kerületek egy vagy több területet egész napra kizárólag a gyalogosok, a kerékpárosok és a közösségi közlekedés számára tartanak fenn.

A kezdeményezés Magyarországon már az első pillanattól fogva kedvező fogadtatásra talált. 2011-ben 104 település csatlakozott a kezdeményezéshez. A 10. jubileumi kampány egyik központi eseményén, a fővárosi Autómentes Hétvégén közel 450 ezren vettek részt, és az Autómentes Napon számos település zárta le központi utcáját az autóforgalom előtt, szervezett kerékpáros felvonulást és más, a környezetkímélő közlekedést népszerűsítő programokat.

A Nemzeti Fejlesztési Minisztérium a program nemzeti koordinátoraként ezúttal is arra törekszik, hogy minél több állampolgárhoz jusson el az eseménysorozat üzenete, és ebben számít a hazai önkormányzatok tevékeny közreműködésére.

Ezúton tisztelettel megkérem Polgármester Asszonyt/Urát, hogy fontolja meg a kezdeményezéshez való csatlakozásuk lehetőségét és javasolja a részvételt az önkormányzati testületnek. Kedvező döntésük esetén **szíveskedjen az Európai Mobilitási Hét Kartáját aláírni és egyik példányát** a Nemzeti Fejlesztési Minisztérium Gépjármű-közlekedési és Vasúti Szabályozási Főosztálya részére (1440 Budapest, Postafiók 1.) **2012. augusztus 25-ig visszaküldeni**. Kérem, hogy levelében jelölje ki a kapcsolattartó személyt, és elérhetőségéről tájékoztassa kollégáimat. Részletes információ: Simon Szabolcs vezető-tanácsos, telefon: +36-1-795-18-61, fax: +36-1-795-06-51, email: szabolcs.simon@nfm.gov.hu

Bízom benne, hogy idén az Ön által vezetett település illetve kerület lakóihoz is eljuthat az Európai Mobilitási Hét üzenete. A részvétel melletti döntést megkönnyíthetik az emh.kormany.hu honlapon elérhető információk és segédletek valamint a megelőző évek rendezvényeiről készült szakmai és fényképes beszámolók.

Üdvözlettel: Völner Pál infrastruktúráért felelős államtitkár, Nemzeti Fejlesztési Minisztérium

Mozdulj a jó irányba!

SZEPTEMBER 16-22.

EURÓPAI MOBILITÁSI HÉT

Európai Autómentes Nap – „Autó nélkül a városban!”

Az Önkormányzat képviselőtestülete nevében kijelentjük, hogy csatlakozni kívánunk a 2012. szeptember 16. és 22. között megrendezésre kerülő **EURÓPAI MOBILITÁSI HÉTHEZ**:

- ☐ Egyhetes rendezvénysorozatot szervezünk a 2012. év „Mozdulj a jó irányba!” központi jelmondatának jegyében.
- ☐ Legalább egy új állandó intézkedést hozunk, amely elősegíti a személygépkocsi helyett a környezetkímélő, fenntartható közlekedési módok használatát.
  - Legalább egy állandó intézkedés keretében, ahol csak lehet, az utak egy része a gyalogos, kerékpáros és a közösségi közlekedést szolgálja (pl. útlezárás, járdaszélesítés, új kerékpár- vagy autóbusz-sáv kialakítása, új forgalomcsökkentő intézkedés, sebességkorlátozás stb.)
- ☐ **Megszervezzük az Európai Autómentes Nap – „Autó nélkül a városban” rendezvényt**, vagyis legalább egy napra lezárunk egy vagy több területet, ahol aznap csak gyalog, kerékpárral vagy közösségi közlekedési eszközökkel szabad majd közlekedni (a lezárás javasolt időtartama: a reggeli munkakezdés előtt egy órával kezdődik és a munkaidő vége után egy órával fejeződik be).
  - Az **Európai Autómentes Nap** rendezvény javasolt időpontja: 2012. szeptember 22., szombat.

polgármester .....

város / fővárosi kerület .....

Az az önkormányzat, amely mindhárom fenti feltételt vállalja, a rendezvény „arany fokozatú” résztvevőjévé válik, és nevezhet az Európai Mobilitási Hét díjára.

A 2012. év során korábban hozott állandó intézkedés alapján is lehet nevezni, amennyiben az az Európai Mobilitási Hét alatt kerül kihirdetésre vagy nyer támogatást.

Az Európai Bizottság kezdeményezése

Az Önkormányzati Hírlevél kiadásáért felel: Dr. Bekényi József, Belügyminisztérium Önkormányzati Feladatok Főosztálya

Szerkeszti: az Önkormányzati Hírlevél szerkesztőbizottsága

Szerkesztésért felel: Dr. Barabás Zoltán, Belügyminisztérium Önkormányzati Feladatok Főosztálya

---

Szerkesztőbizottság címe: Belügyminisztérium Önkormányzati Feladatok Főosztálya

1903. Budapest, Pf. 314.

Telefon: 06 1 441 1127; e-mail: onkormanyzati_hirlevel@bm.gov.hu